

GEOmix

Trajnost Alp

Passo Giau (foto: Tara Jakopič Stojc).

Lago di Braies (foto: Taja Ivanc).

Kozice in Matterhorn (foto: Taja Ivanc).

Lihtenštajn (foto: Taja Ivanc).

Masiv La Crusc v Dolomitih (foto: Job Stopar).

BESEDA UREDNICE

SREČNO, KEKCI!

Še nedolgo nazaj sem se pod naslov »Beseda urednice« s trepetajočo roko in mislijo, da bodo ta prispevek pa res prebrali vsi, ki jih zanima GEOMix, podpisala prvič. Oktobra 2022, če smo natančni, in če smo tudi iskreni, se z odborom še zmeraj kdaj nasmejimo, da takrat niti nisem zares vedela, kaj GEOMix sploh je. Seveda se je po prevzemu nove vloge marsikaj spremenilo in moje ime je za dve leti nekako postalo celo sinonim za to čudovito geografsko revijo. To sta bili KRASni dve leti, polni novih izkušenj, prebranih člankov, produktivnih sestankov, novih prijateljstev in nepozabnih dogodivščin.

Ena izmed tovrstnih dogodivščin je bila prav gotovo organizacija kongresa evromediteranske regije (EMRC) 2024. Organizatorji, ki smo med več kot enoletnimi pripravami stkali prav posebno vez, smo za predstavnike številnih entitet Egee pripravili nepozabno doživetje v Kranjski Gori. Vsak je prispeval, kolikor je mogel in znal, odzivi udeležencev pa so bili čudoviti. Predstavili smo jim Alpe in z njimi povezane težave in priložnosti v trajnostnem razvoju. O tej temi je v uvodniku sredice pisal tudi dobri poznavalec Alp – profesor Matej Ogrin, ki se mu na tem mestu tudi lepo zahvaljujem.

Z ozirom na največji dogodek, ki smo ga v času našega odbora organizirali, je tudi ta številka namenjena alpskim dogodivščinam, raziskovanjem in fotoutrinkom, pripravili pa smo tudi posebno rubriko z naslovom Pod Kekčevo kapo. V njej so zbrani razni prispevki v zvezi z EMRC-jem in Kekcem – našo kongresno maskoto. Hvala vsem kekcem, ki ste s svojim trudom polepšali kongres, predvsem pa glavnima »pastirčkoma« – Jobu in Klemnu, da sta nas uspešno vodila pri pripravah.

Zahvaliti se želim še svojim GEOMixovskim kekcem – uredniškemu odboru, piscem, lektoriciam, fotografom, za vse uspešne sestanke, »zrihtane« članke, fotografije in objave, bolj ali manj upoštevane roke za oddajo prispevkov, prenašanje mojih zabavnih opomnikov in vse, kar spada zraven k urejanju revije. Kljub naporom in občasnim solzam je bila vloga odgovorne urednice ena najboljših in najbolj poučnih izkušenj v mojem življenju. V spominu mu bodo ostale predvsem interne šale, kakor bi rekla Sara. Nikoli ne bom pozabila, kako smo morali pri prvi številki v uri in pol ustvariti tri strani *memov*, ker sicer število strani ni bilo deljivo s štiri. Ali pa, ko se je v kazalu druge revije pojavila napaka »gobanica« namesto »gibanica« in sem kot dežurna Prekmurka seveda ponorela. Večni hit bo seveda ostal tudi »Nimaš pojma«, ki se je iz glasovnega sporočila o grafičnem oblikovanju revije prelevil v pravo GEOMixovsko himno. Še naprej se veselim tudi Klementina koktailov, izumljenih ob treh ponoči med oblikovanjem revije, in zeleno obarvanih preglednic, ki smo jih vzljubili zaradi Tajinega smeha.

Seveda bi lahko še naštevala in naštevala, a žal se je iztekel tudi rok za oddajo mojega zadnjega uredniškega nagovora. Z grenkosladkim nasmehom predajam nalogo za določitev novega roka in novega odgovornega urednika naprej. Verjamem, da bo z novim vetrom in idejami GEOMix postal samo še boljši. Novima odboroma – tako uredniškemu kot upravnemu – želim ogromno sreče, predvsem pa zabave in krasnih spominov. Srečno, kekci!

Tina Raj, odgovorna urednica

Kazalo

DROBTINICE

DMGS kotiček	4
EGEA kotiček	5
LGD kotiček	6
Slovo odbora Dmgs	7
Tradicionalna geografska prednovoletna čajanka	10
6. Slovenski vikend	11
Dmgs gre v Planico	13
Izmenjava z EGEO Olsztyn	14
Izmenjava z EGEO Dunaj	16
Kongres WRC	19
Zimski alpski vikend	21

AKTUALNO

Cipra in dejavnosti	23
Markacije	26

KOLUMNA

Denar za zdravje, zdravje za denar	28
--	----

POD KEKČEVO KAPO

Uvodnik v EMRC	30
Kekec na geografski poti	33
Predstavitev organizatorjev	37
Program kongresa	42
Ekскурzije na kongresu	48

SREDICA

Gore so	52
Taljenje ledenikov in umiranje gozdov	53
Modro zlato in kako za zaščititi	56
Tri velike zveri v slovenskih gozdovih in planinah	60
Živeti trajnostno v narodnem parku	64
Zaznavanje dimenzij kakovosti življenja mladih v alpskem okolju Slovenije	66

POGOVARJALI SMO SE

<i>Youth Alpine Interrail</i>	70
-------------------------------------	----

KOMPAS V ROKE IN ...

Multikulturni in biotsko pestri destinaciji – Malezija in Singapur	76
--	----

SAJ JE RES PA NI

Vrhunksa oprema za hribolazce	81
-------------------------------------	----

ZABAVA

Nekoč, nekje	84
<i>Memi</i>	86

BESEDA PREDSEDNICE

Zadnji nagovor

Dragi geografi, geografinje in zvesti bralci, lep pozdrav!

Znašli smo se pred zadnjo številko GEOMixa uredniškega odbora 2022–24. Hkrati je to tudi konec mandata trenutnega odbora Dmgs-ja. Dve leti mineta res hitro, ko si obkrožen s super ekipo in se vsak mesec znajdeš na novi avanturi nekje po Sloveniji ali celo po Evropi. Rada bi se zahvalila vsem, ki sem jih na tej poti srečala, in še enkrat pohvalila vse, kar smo dosegli. Še posebej sem ponosna na naš največji dogodek, mednarodni kongres *EMRC*. Z neverjetno ekipo, ki so jo sestavljali člani odbora in zagnani člani Dmgs-ja pod vodstvom Joba in Klemna, smo organizirali pet nepozabnih dni v Kranjski Gori. Več kot enoletne priprave so bile polne smeha, sestankov, izletov, klicev, e-mailov, »skurjenih živcev« in še več prelepih spominov, ki jih bomo z veseljem obujali ob vsakem nadaljnjem srečanju. Hkrati sem vesela, da nam je s kongresom in vsemi dogodki pred njim uspelo izpolniti ambicije, ki smo si jih zastavili ob začetku delovanja, in sicer da prebudimo društvo doma ter se ponovno preizkusimo tudi v mednarodnih vodah Egee. Da ne izgubljam več besed, bi dodala le še to, da bomo vsi z navdušenjem spremljali, kam bo društvo ponesel novi odbor. Vso srečo!

OGROMNA HVALA naši ekipi: Jobu, Klemnu, Larisi, Mancu, Manji, Mateju, Tadeju in Tini.

Ajda Miklavčič,
predsednica Dmgs Egea Ljubljana

DMGS KOTIČEK

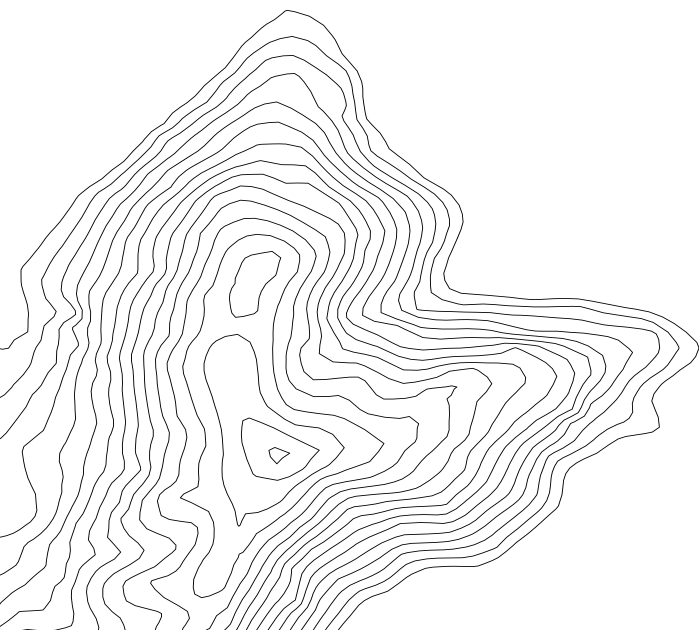

egea
ljubljana

	AKTIVNOSTI	TERMIN
IZVEDENO	<i>Secret Santa</i>	20. december
	6. Slovenski vikend	1.–3. marec
	Potopis: Šotor, vlak in alpski zrak	13. marec
	Odprti Geomix sestanek	21. marec
	Dmgs gre v Planico	24. marec
	Kekec – filmski večer	3. april
	<i>Fusion party</i>	9. april
	43. občni zbor	10. april
	Potopis: S khachapurijem v roki po gruzijskih dolinah in vrhovih	16. april
	Kajakanje	26. maj
NAČRTOVANO	44. občni zbor	oktober 2024
	Jesenski geografski piknik	oktober 2024

Zaradi zamaknjenosti te številke z maja na september bodo v reviji predstavljeni samo dogodki, ki so se v sklopu Dmgs-ja odvijali med decembrom in marcem, drugi pa bodo v naslednji številki.

Mojca: Le kako morete vedeti dedek, zoper kakšno bolezen pomaga kakšna rož'ca?
Kosobrin: V vsaki od teh rož'c je skoraj čudežna zdravilna moč.

EGEA KOTIČEK

European Geography Association for
students and Young Geographers

egeea

Spletna stran: egea.eu

	AKTIVNOST	TERMIN
IZVEDENO	Izmenjava z Egea Dunaj – 1. del	1.–3. december 2023
	Izmenjava z Egea Olsztyn – 2. del	5.–8. december 2023
	Zimski alpski vikend (<i>Winter Alpine Weekend</i>)	18.–21. januar 2024
	Izmenjava Egea Bochum – 1. del	4.–9. marec
	Zahodni regionalni kongres (<i>WRC</i>) 2024	4.–6. avgust
	Izmenjava z Egea Tartu – 1. del	2.–6. april
	Severnobaltski regionalni kongres (<i>NBRC</i>) 2024	9.–13. april
	Izmenjava z Egea Tartu – 2. del	14.–17. april
	Kongres Euromed regije (<i>EMRC</i>) 2024	22.–26. april
	Vzhodni regionalni kongres (<i>ERC</i>) 2024	29. april–3. maj
	Baltski vikend (<i>Baltic weekend</i>)	2.–4. avgust
	Campathon Spodnje Saške (<i>Lower Saxony Campathon</i>)	8.–11. avgust
	Kraški vikend	8.–11. avgust
	Izmenjava z Egea Dunaj – 2. del	13.–15. avgust
	<i>Egea Train Orient Express</i>	14.–24. avgust
	Nemški vikend (<i>Germany weekend</i>)	16.–19. avgust
	Letni kongres 2024	9.–14. september
	NAČRTOVANO	Newbie vikend Belgija
Newbie vikend Avstrija		1.–3. november

LGD KOTIČEK

Ljubljansko geografsko društvo (LGD) je največje geografsko društvo v Sloveniji, saj šteje okrog 200 članov – tako geografov kot ljubiteljev geografije, pretežno iz osrednje Slovenije. LGD pod tem imenom in v obstoječi organizacijski obliki deluje že vse od leta 1984, njegove korenine pa segajo v daljno leto 1922, ko je bil ustanovljen njegov predhodnik, Geografsko društvo Slovenije. LGD je tesno povezan tudi z Društvom mladih geografov Slovenije: leta 1988 je bila znotraj LGD-ja namreč ustanovljena študentska sekcija, ki se je deset let pozneje "osamosvojila", društvu pa sta vse do danes ohranili zgledno raven medsebojnega sodelovanja.

V LGD-ju organiziramo številne dejavnosti, namenjene izobraževanju in popularizaciji geografskih spoznanj:

- strokovne ekskurzije po Sloveniji in sosednjih pokrajinah,
- pohodne ekskurzije,
- kratke ekskurzije po Ljubljani in njeni okolici,
- geografske večere,
- potopisna predavanja,
- fotografske delavnice in
- izdajanje knjižnih vodnikov po Sloveniji in tujih deželah.

Po napornem in negotovem epidemičnem obdobju smo leta 2022 v društvu končno zadihali s polnimi pljuči ter skupno izvedli 30 dogodkov. S predavanjem prof. dr. Marjana Hočevarja o turistifikaciji in gentrifikaciji mestnega središča smo premierno organizirali t. i. ljubljanski večer, ki je posvečen izbranim problematikam, vezanim na Ljubljano in njeno okolico. Najbolj obiskana ekskurzija je bila v ljubljansko džamijo, ki se je udeležilo 36 ljudi, največ poslušalcev pa je prisluhnilo geografskemu večeru o podivjanih vulkanih, in sicer 72.

V letu 2023 načrtujemo 30 dogodkov, na katere ste toplo vabljeni tudi študenti geografije. Udeležba na geografskih večerih in potopisnih predavanjih je seveda brezplačna, ekskurzij in fotodelavnice

pa se študenti lahko udeležite po članski (znižani) ceni. Na strokovnih ekskurzijah po Sloveniji in sosednjih pokrajinah je za **člane DMGS na voljo pet mest po dodatno znižani ceni 10 evrov!**

Obenem vas vabimo, da se ob zaključku študija včlanite v društvo in s tem ohranjate stik z geografskimi krogi. Študenti, diplomanti in magistranti geografije, ki ste to postali v tekočem ali lanskem študijskem letu, lahko ob včlanjenju koristite 50-odstotni popust. **Za vas je tako članarina za prvo leto samo 14,50 evrov.** Članstvo v LGD vam poleg nižje cene udeležbe na dogodkih prinaša tudi prejemanje revije Geografski obzornik in brezplačen izvod knjižnega vodnika po Sloveniji ob vsakem izidu!

Obrazec za včlanitev in več informacij o delovanju društva najdete na naši spletni strani lgd-geografi.si. Spremljate nas lahko tudi na Facebooku in Twitterju.

Na spodnji QR-kodi si lahko ogledate tudi seznam dogodkov, ki jih nameravamo izvesti v prihodnjem letu.

SLOVO ODBORA DMGS 2022/24

AJDA MIKLAVČIČ, PREDSEDNICA

Zelo težko je opisati, kaj vse mi pomeni pozicija v odboru Dmgs-ja in kaj vse sem zahvaljujoč njej doživela, se naučila in pridobila. Zaradi epidemije sem na začetku zelo dvomila o svoji izbiri študija, potem pa sem se poleti udeležila raziskovalnega tabora, kjer sem spoznala geografe in geografinke, ki so delovali v društvu. To povezovanje z drugimi, medtem ko raziskuješ, potuješ in uživaš, sem videla kot glavni adut društva. Takoj sem vedela, da hočem biti del tega, saj sem želela tudi drugim omogočiti neverjetne izkušnje. Poleg tega pa sem pridobila tudi ogromno sposobnosti in kompetenc za organizacijo in delo z ljudmi.

LARISA KOSI, PODPREDSEDNICA

Sodelovanje v odboru Dmgs-ja mi je prineslo izjemno dragocene organizacijske izkušnje in nova poznanstva. Skupaj z enako angažiranimi študenti smo ustvarjali pestro občudijsko okolje, ki je združevalo tako zabavne in sproščujoče dejavnosti

kot tudi strokovne vsebine in izobraževanja. Zelo sem cenila priložnost, da sem lahko s svojim aktivnim delovanjem v Dmgs-ju in ŠOFF-u prispevala k ustvarjanju dogodkov za mlajše generacije, tako kot so to počeli naši predhodniki za nas.

MANJA JAKOPIČ, PREDSTAVNICA ZA ODNOSE Z JAVNOSTJO

S pozicijo v upravnem odboru Dmgs-ja sem pridobila boljši vpogled v delovanje društva, predvsem pa sem spletla vezi, za katere verjamem, da ne bi bile takšne, če ne bi bila del odbora. Povezala se nisem samo s člani odbora, ampak tudi s tistimi, ki so se udeleževali naših dogodkov. Pridobila sem izkušnje z urejanjem spletne strani in ustvarjanja grafik s posebnim orodjem. Pozicijo priporočam vsakemu, ki ima vsaj kanček veselja za ustvarjanje takšnih vsebin.

KLEMEN BARONIK, NOTRANJI MINISTER

V teh dveh letih, ko sem bil notranji minister v odboru Dmgs-ja, sem pridobil veliko izjemnih izkušenj in znanja. Pridobil sem spretnosti v organizaciji, komunikaciji, improvizaciji, grafičnem oblikovanju itd. Najbolj pa sem hvaležen za vse ljudi, ki so mi na dogodkih in sestankih podarili toliko lepih spominov. Ljudje znotraj društva in predvsem znotraj našega odbora so mi postali kot druga družina. Zelo sem ponosen na naš odbor, na vse delo in dosežke v zadnjih dveh letih in upam, da se bo naslednji odbor prav tako zabaval, kot smo se mi :)

TINA RAJ, ODGOVORNA UREDNICA GEOMIXA

Urejanje društvenega glasila je bila zame popolnoma nova izkušnja, nad katero pa sem se hitro navdušila. Pridobila sem pomembne organizacijske veščine, spoznala veliko geografskih kolegov in prva prebiralala prispevke o njihovih geografskih dogodivščinah. Z veseljem se spominjam vseh zabavnih sestankov s svojo čudovito uredniško ekipo in vseh memov, ki smo jih v zvezi s pripravo revije naredili.

TADEJ KAPUN, TAJNIK

Pozicija tajnika Dmgs-ja mi je prinesla veliko izkušenj z urejanjem dokumentov, vodenjem evidenc pa tudi z delovanjem Dmgs-ja in Egee ter društev na splošno. Seveda pa ni manjkalo stkanih novih prijateljstev kot ureditev že obstoječih, pa tudi širitev obzorij znanja.

MATEJ KNEZ, BLAGAJNIK

Moja velika želja je bila, da nekako prispevam k društvu in zasedem eno izmed njegovih funkcij. Pozicija blagajnika me je naučila skrbnosti in natančnosti, saj pri financah ni prikrivanja. Na funkcijo sem se hitro navadil in dnevno sledenje financam je zame postala prava rutina. Epidemija covida mi je prinesla eno veliko olajšavo, in sicer spletno nakazovanje financ. Tako je bil nadzor nad financami lažji, poleg tega pa mi je bilo prihranjeno tedensko obiskovanje poslovalnice za polog financ. Funkcija mi je pomagala tudi tako, da sem moral biti pozoren na vse dogodke, ki so se odvili čez leto, saj so bili vsi bolj ali manj povezani s financami in je bilo treba budno spremljati prilive in odlive na spletni strani Delavske hranilnice.

MANCA BOHINEC, KONTAKTNA OSEBA 2

Takoj po svojem prvem mednarodnem kongresu sem se zavedala, da bi rada postala kontaktna oseba. Položaj mi je dal veliko priložnosti za potovanja po Evropi, sklepanje novih prijateljstev in sposobnost neverjetnega potrpljenja, ko pride na vrsto določanje datumov za izmenjave. Čeprav sem na položaju CP2 šele eno leto, sem v odboru preživela dve. Težko ubesedim veselje, ki ga čutim, ko pomislim na vse, kar smo skupaj organizirali in doživeli. Če bo naslednji odbor pol toliko zagret in povezan, kot je bil ta, bom izjemno srečna, da bom lahko z njimi preživela še eno leto kot CP1.

JOB STOPAR, KONTAKTNA OSEBA 1

Po treh letih na položajih kontaktne osebe 1 in 2 (CP1 in CP2) ne bi mogel biti bolj vesel, da sem še kot bruc na svojem prvem mednarodnem dogodku v Litvi privolil v to skrajno zabavno in izpopolnjujočo vlogo, ki me je skupaj z našo Egea družino popeljala po celi Evropi in mi dala več kot katerakoli življenjska izkušnja do zdaj. Od tega, da smo tujim študentom razkazali naš kras in Alpe, do številnih izmenjav, vikendov, kongresov, zabavnih sestankov in vsega vmes. Biti CP1 res pomeni biti pravi geograf in državljan Evrope, kar je za študenta noro dobro poslanstvo.

TRADICIONALNA GEOGRAFSKA PREDNOVOLETNA ČAJANKA

Tradicionalna geografska prednovoletna čajanka je potekala 20. decembra 2023 ob 17. uri. Pozdravno nas je nagovorila predstojnica Oddelka Katja Vintar Mally, profesor Marko Krevs pa nam je predstavil rezultate ankete med geografi (ki nam je prinesla tudi kavče v knjižnici). Za popestritev nas je zabaval Matic Kokošar, glasbene vložke je priskrbel Boris Kokalj iz skupine Kokosy, ki nas je popeljal v božično vzdušje s klasičnimi slovenskimi božičnimi hiti. Podeljene so bile tudi nagrade oddelka za najboljša diplomska in magistrska dela. Prejeli so jih Urša Kosmač, Karin Kure, Jure Pavšek in Urban Pipan. Zaključek uradnega dela je bil kviz, kjer so (z nevelikim vodstvom pred drugimi) zmagali profesorji. Čajanka se je razvnela z druženjem ob prazničnem čaju in izvrstnem pecivu izpod rok geografov, za katero je bilo možno darovati prostovoljni prispevek društvu Dmgs. Sodelujoči v akciji *Secret Santa* so lahko pod božično smrekico prevzeli tudi svoje darilo.

Slika 2: Glasbeni vložek (foto: Oddetek za geografijo).

Anita Bevc
anita.bevc1@gmail.com

Bedanec: Ali je bila zares sova? Sove se bojim bolj kot medveda in risa in orla ...
Kaj ne, Kekec, da je bila sova?

Slika 1: Božično vzdušje (foto: Oddetek za geografijo).

6. SLOVENSKI VIKEND

Za 6. slovenski vikend smo se geografi vseh treh slovenskih univerz podali na Dolenjsko, natančneje na Novo Štifo. Med 1. in 3. marcem smo se zelo dobro spoznali z raznimi namiznimi in družabnimi igrami ter, kar je seveda najpomembnejše, dobili veliko novega geografskega znanja.

V samostan Nove Štife smo prispeli v petek pozno popoldne; poskusili smo potovati čim bolj trajnostno, zato smo se vnaprej zmenili za skupne prevoze s čim manj avtomobili. Najbolj trajnostno pa sta do Štife prišla dva geografa – kar s kolesom. Prva naloga, ki smo jo dobili od organizacijske ekipe, je bila, da se razvrstimo v dve sobi: ena za tiste, ki smrčijo, in druga za »normalne«. Potem pa nas je čakal uradni sprejem in začetek Vikenda v zgornjih sobah samostana. Pred zabavnim delom smo se seznanili s patrovimi pravili hiše, ki so bila presenetljivo zelo kratka. Gospod očitno trdno spi, kar je pomenilo, da je lahko žur trajal do jutranjih ur, prosil je le, naj ne vdiramo v njegove privatne prostore. Potem je bil čas za geografski kviz, ki pa je bil zaradi Jobovega obsežnega znanja o Sloveniji skoraj nerešljiv. Jobov trud le ni bil zaman, saj smo se v zelo raznolikih skupinah lahko znašli in naše različno znanje uporabili kot prednosti. Na koncu smo vsi rešili kviz dokaj uspešno.

Po velikem možganskem naporu smo večerjo malce lažje dočakali z raznimi namiznimi igrami, potem pa smo se okrepčali s čevapčiči. Tako smo bili pripravljene na finale večera: turnir, v katerem smo spoznali razne lokalne pijače. Organizacijska ekipa je svoje delo vzela zelo resno, saj je vseh 25 udeležencev razdelila v naključne pare, ki so se med seboj potegovali za zmago. Zaradi izredno sposobnih tekmovalcev je igra trajala kar dve uri, vendar sta na koncu pravično zmagala Manja in Klemen. Po uspešnem turnirju pa je bila kot zaključek lepega dneva na vrsti še primerna žurka s pesmimi iz vseh delov sveta, ki so jih obiskovali člani Egee. Vsi smo se v jutranjih urah zadovoljni in nepripravljene na naslednji dan odpravili spat.

Drugi dan se je začel ob neprijetno glasni budnici organizacijske ekipe. Na srečo smo

imeli obilen topel zajtrk, ki nas je »pocrkljal« in pripravil na izzive dneva. V svežem jutru smo se podali na naravoslovno in kanček družboslovno ekskurzijo po okolici Ribnice. Naša prva točka je bil Ortneški grad. Na kratkem zgodovinskem predavanju smo se naučili, da je bil grad včasih v lasti Habsburžanov, vendar so danes ostale le še ruševine. Šli pa smo si ogledat tudi grajsko cerkev. Potem smo se na poti do ponorne jame ustavili še na razgledni točki s pogledom na Ribniško polje. Tam smo slišali razlago o geomorfološki sestavi prostora, nato pa je sledil poudarek na hidrologiji drugega največjega kraškega polja pri nas. Zanj je značilno, da je prelivno in pritočno, saj vodotoki, ko iz dolomita in manj prepustnih kamnin pritečejo na polje, poniknejo. Zanimivo pa je, da se pritoki ob višji gladini vode še pretakajo po površini preko polja, proti Kočevskemu polju. Sledila je naslednja točka: ponorna jama Tentera, v katero ponira reka Tržiščnica. Posebnost je problematična lastnost te reke, da teče skozi državno skladišče naftnih rezerv. To predstavlja nevarnost, saj reka služi kot pomemben vodni vir širšemu območju Suhe krajine in bi izlitje nafte ali podobna nesreča pomenila veliko ekološko katastrofo.

Slika 1: Ponorna jama Tentera (foto: Nejc Kukovec).

Ekskurzija se je za kratek čas spet prelevila v družboslovno, ko smo v dežju obiskali še mesto Ribnica. Najprej smo si ogledali središče mesta, nato pa smo se zatekli pod streho rokodelskega centra. Tam smo razmišljali o vlogi lončarstva in suhe robe, ki sta se razvila na območju. Spoznali smo, da sta glavna krivca za razvoj teh dveh obrti na tem območju glina, ki jo voda odlaga na kraškem polju, in veliki kompleksni gozdovi.

Drobtinice

Pot smo nadaljevali s postankom ob kraškem izviru Rakitnice, ki ga domačini imenujejo Obrh, čeprav to ni pravilno poimenovanje za takšno vrsto kraškega izvira. Če bi bil to obrh, bi voda izvirala direktno iz jamskega rova, v tem primeru pa to ne velja, saj gre po klasifikaciji v resnici za kropo. Ta izvira iz z gruščem in skalami zapolnjenega jamskega rova. Ob izviru pa stojita tudi vodno zajetje in merilna postaja, ki so nam jo podrobno predstavili. Za konec pa smo se ustavili pri požiralnikih pri Sveti Marjeti na Dolenjevaškem polju, kjer se Ribniško polje zaključuje. Tam ponira reka Ribnica. Ob veliki količini smeti v požiralniku nas je v srcih kar malce zabolelo.

Utrujeni, vendar polni novega znanja in izkušenj smo se vrnili v samostan, kjer smo zelo težko dočakali okusno kosilo. Sledile so sproščene ure za družabne igre, namizni nogomet in biljard. Pred glavno zabavo večera pa se nas je večina usedla na tla in ob spremljavi kitare nostalgичno pela slovenske pesmi. V tem času smo se lahko bolje spoznali in se spočili, saj dneva še zdavnaj ni bilo konec!

Sledile so priprave na zabavo s temo znanih filmskih in literarnih junakov. Nekateri so v svoj kostum vložili veliko časa in truda, nekateri so imeli manj domišljije, vendar je bilo na koncu vzdušje zelo prijetno in nastala je zelo zanimiva skupinska fotografija. Večer smo nato zaključili z Egea plesi in igro limba. Zaradi strahu pred jutranjo budnico smo raje le šli spat, vendar zagotovo ne ob primerni uri.

Slika 2: Zabava filmskih in literarnih junakov (foto: Nejc Kukovec).

Na srečo nas zjutraj ni zbudila budnica, je bil pa ta dan rezerviran za pakiranje in odpravljanje domov. Po zajtrku nas je čakalo skupinsko fotografiranje,

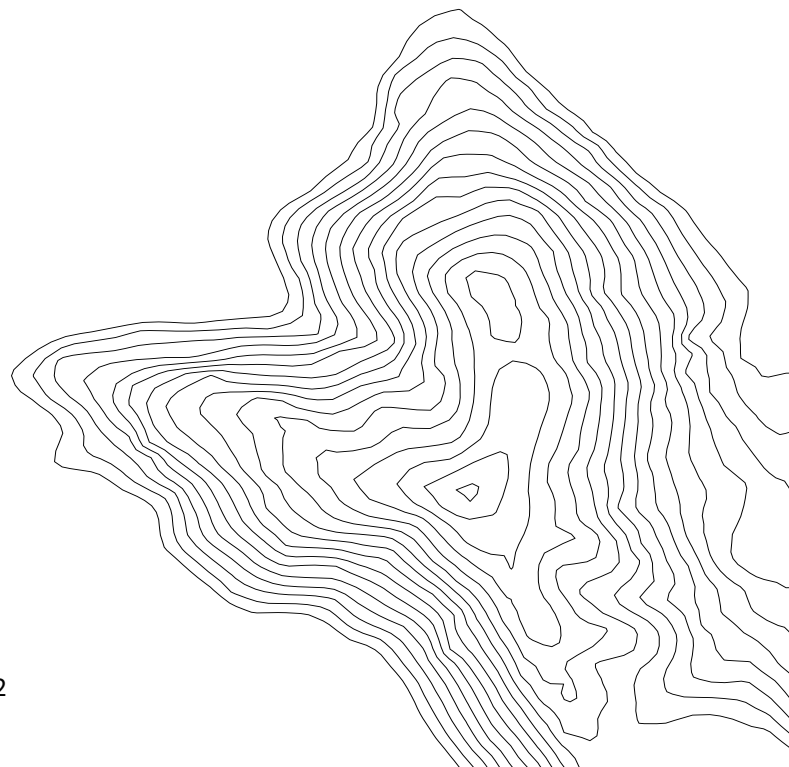
ki se mu je pridružil tudi pater. Nazadnje nas je čakalo še slovo, zahvalili smo se patru in se poslovili od samostana, ki je bil ta prelepi vikend naš dom. Vsi bomo te dni še dolgo hranili v srcu ravno zaradi velikega truda organizacijske ekipe in dobre družbe.

Ko pa smo prišli domov, nas je nekaj dni po vikendu čakal še zelo pomemben mail. Poleg slik je bila v mailu še priponka z vsemi sporočili, ki smo jih čez vikend anonimno metali v zaprto škatlo za kosmiče. Najpomembnejši podatek, ki smo ga iz listkov izvedeli, je bil, da je nekdo kršil eno izmed svetih pravil vikenda – smrčal je v sobi za »nesmrčače«!

Slika 3: Skupinska slika ob slovesu (foto: Nejc Kukovec).

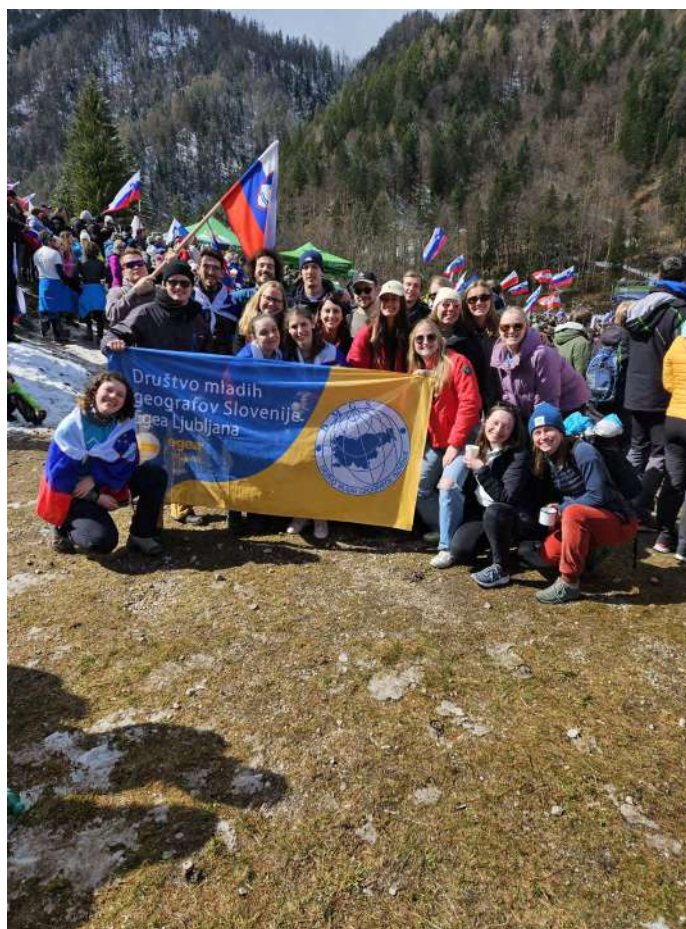
Irena Bogataj
bledirena@gmail.com

DMGS GRE V PLANICO

24. marca smo se člani Dmgs-ja s študenti programa Erasmus na Oddelku za geografijo, odpravili v Planico navijat za slovenske orle. Naš dan se je začel v Ljubljani, kjer smo zjutraj skupaj šli na vlak do Jesenic, tam pa smo prestopili na avtobus do Planice. Ob prihodu nas je pričakalo izjemno navijaško vzdušje, polno petja, zastav in navijanja. Letošnja planica je bila še posebej pomembna, saj je bila zadnja karierna tekma našega priljubljenega slovenskega skakalca Petra Prevca. Vsi navijači smo se zbrali, da bi se skupaj poslovili od našega priljubljenega orla.

Slika 1: Skupinska slika (foto: arhiv Newbie Weekenda).

Ob 9.30 se je tekma začela in kmalu so prvič predvajali pesem Planica, Planica, seveda ob spremljavi celotnega občinstva. Študente s programa Erasmus smo naučili peti slovenske navijaške pesmi, da so lahko skupaj z nami navijali. Vzdušje je bilo odlično, vrhunec pa je bil prihod Petra Prevca na štartno mesto. Planica je kričala in skakala v pričakovanju njegovega skoka. Ko je

poletel, se je čas za sekundo ustavil, saj so vsi zadržali dih in molili, da bo poletel daleč. V prvem skoku je dosegel 233,5 metra, kar je navdušilo celotno občinstvo. V drugem skoku je dosegel le 226,5 metra, vendar so mu kljub prekratemu skoku predvajali pesem Planica, Planica. Tekmo je končal na šestem mestu in si od navijačev prislužil velik aplavz. Kljub temu da enemu Prevcu ni uspelo doseči stopničk, je drugi Prevc–Domen, dosegel kar drugo mesto in si s tem prislužil srebrno kolajno. Po koncu tekme in podelitve je mikrofon prevzel Peter Prevc in se zahvalil vsem navijačem, ki so ga podpirali v celotni karieri. Marsikdo v občinstvu, si je med govorom brisal solze. Po koncu govora so se navijači s težkim srcem poslovili od našega športnega velikana. Sledil je koncert, kjer je na odru nastopal Ansambel bratov Avsenik. Ob dobri glasbi, plesu in družbi smo skupaj praznovali odlične nastope slovenskih skakalcev. V veliki gneči smo se odpravili nazaj na avtobus proti Ljubljani, kjer smo šli skupaj na kosilo, se dve uri pogovarjali in neprestano smejali. Tako smo zaključili zelo lep dan in ob slovesu komaj čakali na naslednjo pustolovščino.

Klemen Baronik
klemen.baronik@gmail.com

IZMENJAVA Z E GEO OLSZTYN

Kdaj: 18.–22. 10. 2023 in 3.–8. 12. 2024

Kje: Slovenija, Poljska

Kdo: Jan Rudež, Tjaša Kovačič, Manca Bohinec, Job Stopar, Tina Raj

Po Sloveniji

Naši ljubljanski kontaktni osebi in veterana Egee Job Stopar in Manca Bohinec sta nas na začetku študijskega leta povabila na izmenjavo z eno najmlajših, a precej aktivnih entitet Egee – Egeo Olsztyn. Svoje, nekaterim bolj drugim manj poznane, nove prijatelje smo v Ljubljani sprejeli 22. oktobra ob štirih zjutraj, ko so si z zaspanimi pogledi in od celodnevne vožnje s Flixbusom razbolelimi nogami in vratovi zaželeli še malo počitka. Ko se je končno na obzorju prikazalo sonce, smo jih pospremili na fakulteto, kjer smo skupaj pojedli zajtrk, potem pa smo jim ob Jobovi razlagi razkazali Ljubljano. Vzpon na grad je ponudil čudovite razglede in povzročil nekaj zadihanosti. Siva pot nas je vodila še na Gorenjsko, kjer sta nam dih jemala čudovita Škofja Loka in Kranj.

Naslednji dan smo jih, da smo se malo oddaljili od tradicionalnih poti slovenskih delov izmenjav, peljali do Novega mesta, kjer nam je Tjaša pripravila predstavitev mesta. Nadaljevali smo proti Otočcu in se ob metanju ploščatih in odbijajočih se kamnov v vodo naučili, da se »žabica« v poljščini imenuje *kaczątka*. Namočili smo se še v naravnih toplicah Klevže, ki sicer niso bile tako tople, kot smo pričakovali, ampak smo lahko po nekaj minutah plavanja trdili, da je voda postala *bardzo gorąco* (zelo vroča). Za zaključek dolenjskega dne smo se okrepčali še z nekaj tradicionalne slovenske hrane pri Tjaši.

Slika 1: V Novem mestu (foto: Job Stopar).

Ob neprijetnih napovedih deževnega vremena na zahodu države smo za tretji dan izbrali severovzhod. Najprej smo seveda morali nabaviti krofe na Trojanah, ti pa so nam dali energijo za premagovanje pohodniških podvigov na Rogli. Zadali smo si sprehod do Lovrenških jezer, ampak nas je vreme ustavilo. Vrnili smo se proti hotelu in si privoščili topel čaj s prikupnim napisom na listku. Naša naslednja postaja je bil Žalec, kjer smo se ustavili še ob fontani piva.

Slika 2: S trojanskimi krofi (foto: Wiktorija Ryczko).

Četrti dan smo se zapeljali proti četrti smer neba in slovensko doživetje okronali z raziskovanjem čudovitega Rakovega Škocjana, ki je zmeraj, ko ga obišeš, drugačen. Tokrat je bilo mogoče dostopati do nekaterih jam, kar nas je navdušilo in seveda navdihnilo, da smo spopadli tudi s kraškim površjem. Nadaljevali smo proti Planinskemu polju in zapuščenemu gradu Hošperku, iz katerega nas je po skoraj eni uri iskanja pozdravil prikupen osliček. Po vrnitvi v Ljubljano smo se s folklorno skupino Tine Rošanc zavrteli še v gorenjskih folklornih ritmih.

Zadnji slovenski dan izmenjave smo se okrepčali s tradicionalnim balkanskim burekom in ga, začinjena s solzami poslavljanja, pojedli. Sledili so še zadnji objemi in obljube, da se vidimo spet čez manj kot dva meseca.

Po Poljski

Na začetku decembra smo tudi mi obiskali svoje nove prijatelje na Poljskem. Na pot smo se odpravili z letalom iz Trevisa in pristali v Gdansku. Po triurni

vožnji in nepričakovano zabavnem pogovoru so nas v Olsztynu z nasmehi sprejeli že znani obrazi, nekaj pa smo jih spoznali na novo. Na kratko smo se podružili in okrepcali, potem pa se s svojimi gostitelji odpravili do njihovih domov.

Naslednji dan so nam razkazali študentski kampus Univerze v Warmiji in Mazuri v Olsztynu, kjer študirajo geografiji sorodne predmete. V Olsztynu namreč nimajo programa geografije. Približno na sredini kampusa smo spoznali tudi magično ribo, ki po njihovih besedah izpolnjuje želje, če ji položiš roko na »ramo« in ji zašepetaš, kaj si želiš. Pogled na zasnežene strehe in potke je še polepšalo delno zaledenelo jezero, v katerem je naš pogumni Jan tudi zaplaval. Potem smo naredili še nujni postanek v prikupni knjižnici in pri privoščili toplo pijačo v kavarni, posladkali smo se tudi ob tradicionalni poljski sladici *pačzki*, ki je podobna krofu, vendar obogatena z veliko več sladkorja.

Tudi popoldne smo preživeli v mestu in po zasneženih cestah občudovali poljsko arhitekturo in glavne znamenitosti. Na koncu je seveda spet »zapasala« vroča čokolada v novi slaščičarni, ki je ponujala ogromno neverjetnih okusov. Na bližnjem hribu smo se s »pičigusi« po snegu spustili v dolino, kar nas je zelo nasmejalo. Sledil je sproščen večer ob igranju biljarda, namiznega nogometa in klepetanju.

Ogledali smo si tudi bližnje gozdove in jezera, ki so imeli v zasneženi pokrajini prav poseben sijaj. Z željo, da bi opazili kakšnega znamenitega poljskega bobra, smo pogledovali k bližnjim potokom. Žal se nam ta želja ni uresničila – mogoče je nihče ni zašepetal čarobni ribi. So se nam pa zato uresničile želje po doživetju prave mrzle zimske pravljice na drsalkah.

Slika 4: Vsi udeleženci izmenjave (foto: Aleksandra Majewska).

Zvečer smo se pozabavali ob učenju poljskih korakov mazurke in slovenske seljančice. Dva večera smo preživeli na tudi poljskih karaokah, kjer smo ob preizkušanju lastnih vokalnih sposobnosti polnili tudi svoje *playliste* s poljskimi hiti.

Zadnji večer v mestu smo izdelovali tradicionalne poljske pierogije in gostitelji so pohvalili našo zavzetost. Na koncu so nam pripravili še skrivalnice, kot nagrado za uspešno iskanje pa smo končno dobili svojega (plišastega) bobra. Poimenovali smo ga Olek po mestu Olsztyn.

Slika 3: Drsanje (foto: Manca Bohinec).

Zadnji dan smo že zjutraj zapustili mesto in se z vlakom odpravili proti severu, kjer smo si ogledali obmorska mesta Gdynia, Sopot in Gdansk. V prvem smo se zavrteli na vrtiljaku s konjički, v drugem smo raziskovali zapuščen hotel, v Gdanku pa smo se okrepcali v restavraciji s samimi krompirjevimi jedmi, ki so nas pošteno napolnile. Gostitelji so nas pospremili še do glavnega trga, potem pa smo se z nekaj solzami in znamenitim »se vidimo nekje v Evropi« od njih poslovili. Sprehodili smo se še po res bleščeči božični tržnici, si privoščili tople prigrizke in nabrali nekaj spominkov.

To je bila zares čudovita izkušnja, ki se je bomo vsi z veseljem spominjali. Mogoče pa še kdaj obiščemo Olsztyn, po možnosti v malo manj mrzlem vremenu.

Tina Raj
tinaraj2001@gmail.com

IZMENJAVA Z EGEO DUNAJ

Kdaj: 1.–3. 12. 2023

Kje: Dunaj, Avstrija

Kdo: Anita Kunšič, Iris Rebula, Rebeka Slak,
Tadej Kapun, Anita Bevc

Izmenjava z Egeo Dunaj je bila zame posebno doživetje, ker je bila to moja prva izmenjava, poleg tega smo se tja odpravili decembra, kar je pomenilo, da bodo odprte slavne božične stojnice. Za češnje na vrhu torte je na dan našega prihoda začelo snežiti, tako da smo imeli ves čas res pravo božično vzdušje. Naši gostitelji (Evan, Nina, Aleksandra, Julia in Chris) so se zelo potrudili kljub svojim fakultetnim obveznostim, za katere zaradi dobre organizacije praktično sploh nismo vedeli. Že prvi dan smo raziskovali Dunaj, med drugim pa obiskali njihov oddelek za geografijo in fakulteto, ki sta res ogromna. Med izmenjavo smo vsak dan obiskovali božične tržnice in stojnice, ki so res nekaj posebnega, le cene niso najbolj prijazne. Videli smo nešteto arhitekturno, kulturno in zgodovinsko pomembnih stavb, predvsem iz časa avstrijskega cesarstva, da raznih trgov, kipov in podobnega sploh ne omenjam. Povzpeli smo se tudi na hrib nad Dunajem, ki je kot nekakšna naša Šmarna gora, kjer naj bi občudovali razgled, vendar ga zaradi močnega sneženja žal nismo videli.

Slika 1: Zasneženi pohod (foto: Anita Bevc).

Seveda ni šlo brez večernega programa; prvi dan smo se udeležili žura geomorfologov *Barbarafeier*, ki je potekal kar v avli njihove fakultete, sledilo pa

je spontano polnočno raziskovanje fakultete za geologijo in arheologijo. Drugi dan smo obiskali tudi muzeja globusov in esperanta. Zvečer smo imeli tradicionalni *raclette*, to je nekakšen namizni mini žar, kjer dobiš majhno ponvico, na kateri si lahko sestaviš svojo jed iz različnih sestavin, kar pač želiš, in jo postaviš pod skupni žar grelec. Sledil je večer družabnih iger in klepeta. Najbolj pa mi je v spominu ostal zadnji dan, nedelja, ker je bil na vrsti *Scavenger Hunt*. Dobili smo seznam nalog, ki jih je bilo treba opraviti. Med drugim so bile krst v Donavi, petje pesmi pred znano kavarno in plesanje dunajskega valčka v enem izmed zgodovinsko najpomembnejših parkov na Dunaju.

Tadej Kapun
tadej27e@gmail.com

Pet študentov se nas je z avtom odpravilo na pot proti Dunaju, kjer smo se spoznali z gostitelji. Potem smo si šli ogledat še cerkev, v kateri je bila razstava lesenih jaslic. Odpravili smo se na božični sejem, ki smo ga opazovali v zasneženi podobi. Na koncu pa je sledila še manjša zabava.

Naslednji dan smo se prebudili v zasneženi Dunaj in se odpravili na zimski sprehod. Pot je bila zanimiva in adrenalinska, predvsem zaradi velike količine snega, močnega meteža ter vetra. Po »odtajanju« smo si, kot se za geografje spodobi, ogledali muzej globusov. V zimskem in že božičnem vzdušju smo se odpravili na velik božični sejem. Meni osebno eden najlepših trenutkov izmenjave je bil, ko smo gledali šov lučk in uživali v božičnem vzdušju. Piko na i pa je seveda dodal še sneg.

Slika 2: Glavni božični sejem na Dunaju (foto: Iris Rebula).

Tretji dan se je začel z lovom na zaklad. Z ugankami in namigi smo spoznali še del Dunaja, ki ga prej nismo, ter zanimiva dejstva o mestu. Pri tem smo se vsi zabavali, še posebej pri krstu, petju in plesu dunajskega valčka. Po dobljenem zakladu je sledilo kraljevsko kosilo. Kraljevsko pa zaradi velikosti dunajskih zrezkov. Potem je sledila pot domov, ki je v super družbi prav hitro minila.

Iris Rebula
iris.rebula@gmail.com

V zgodnjih jutranjih urah prvega decembrskega dne sem se skupaj s štirimi člani Egee Ljubljana odpravila na pot proti Dunaju na tridnevno izmenjavo s člani Egee Dunaj. Naši gostitelji so nas toplo sprejeli in pospremili do svojih domov. Že ob prvem srečanju smo se z novimi prijatelji takoj ujeli, kar je ustvarilo sproščeno in prijetno vzdušje.

Z navdušenjem smo se že prvi dan odpravili na božični sejem, kjer smo okusili prvo vroče vino, imenovano *Glühwein*, in se razvajali z vročo čokolado. Poleg obiskovanja mnogih tržnic smo se odpravili tudi na krajši sprehod. Ta se je zavlekel zaradi zapadlega snega, ki je ustvaril podeželsko vzdušje.

Slika 3: Vroča čokolada na božičnem sejmu (foto: Evan Borodin).

Moj najljubši del izmenjave je bil večer, ko smo se zbrali pri moji gostiteljici in pripravili *raclette*. Celoten proces, od priprave do uživanja, je bil poln smeha in veselja. Za popestritev večera smo pripravili domači punč in se poglobili v družabne igre.

Kljub temu da smo se poznali komaj tri dni, so bili ti dnevi prežeti s smehom, veseljem in nepozabnimi trenutki.

Anita Kunšič
kunsic.anita999@gmail.com

Moja prva izmenjava s tujo Egea entiteto je bila nepozabna. V začetku decembra se nas je pet geografov v deževni Ljubljani nabasalo v avto in odpeljalo na dogodivščino na Dunaj. Dež nas je spremljal vso pot, zaradi napovedane zmrzali smo parkirali kar v parkirni hiši, kjer so nas pričakali kolegi geografi z dunajske univerze. Kupili so nam tridnevne vozovnice za ves javni promet (ki jih načeloma ne pregledujejo, a ko jih, jih moraš imeti). Najprej smo določili, kje bo kdo spal, in šli tja odložiti svoje stvari. Z Evanom in Iris smo odšli do njegove študentske sobe, ki je bila le 20 minut stran od središča mesta (lokacija v centru je opravičila tudi ceno stanovanja, ki je bila 600 evrov na mesec). Pogostil naju je z njegovo najljubšo pijačo – ribezovim sokom z gazirano vodo – in kupom avstrijskih sladkarij. Ker smo bili kar lačni smo se odpravili ven jest, prvi obrok – kebab (ali po njihovo *kebab*). Popoldne so se nam pridružili še ostali Dunajčani – Julia, Xsandi (Aleksandra), Chris in Nina. Z Evanom sva prečesala še bližnji božični sejem, ki naj bi bil majhen, a je bil po velikosti primerljiv z ljubljanskim božičnim stojnicam. Večerjali smo v gostišču, kjer smo si lahko pripravili pico/testenine/toaste/musako/vafle po lastnih željah. Izbereš sestavine s seznama in uživaš :).

Slika 4: Večerja »Izberi si sam« (foto: Anita Kunšič).

Drobtinice

Zvečer smo se povabili na žurko geomorfologov, ki je bila v fakultetni avli. Ugotovili smo, da Avstrijci res ne znajo plesati. Z dvema kolegoma naših gostiteljev smo se sprehodili še po fakulteti in si ogledali zbirko kamnov, stenske profile prsti, zbirko mineralov, okostij in najdb. Nato smo se družili še ob Almdudlerju (tradicionalna avstrijska brezalkoholna gazirana pijača z zelišči, ki me ni prepričala) in drugih izbranih pijačah. Imeli so tudi izvrstne domače slaščice, za katere so pobirali dobrodelne prispevke.

Drugi dani smo se zbudili v zasneženo jutro in se odpeljali na konec mesta na kratek pohod po snegu med vinogradi. Želeli smo si razgleda z višje točke, a se je snegu nekaj pred končno točko pridružil močan veter, ki je obračal dežnike. Predčasno smo se obrnili proti domu in se šli domov posušit. Ker se je Evan ta dan učil za kolokvij, sem se pridružila Xsandi in Aniti pri domači juhi s korenčkom, cmočki in ravioli s klobaso – nad njimi je bila še posebej navdušena prav Xandi, ker prihajajo iz njene rodne Nemčije. Popoldne smo odšli v muzej globusov, kjer smo našli tudi globus s slovenskimi toponimi. Zvečer smo pri Xandi uživali v punču in *raclettu* ter družabnih igrah. Vsem nam je bilo prijetno na toplem po dopoldanskem zmrzovanju in ob igrah smo se še bolje spoznali :).

Zadnji dan smo imeli lov na zaklad. Dobili smo devet nalog na različnih lokacijah. Od krsta s sveto vodo Donave, iskanja simbolov plodnosti na zunanosti katedrale in iskanja drevesa, prepredenega z žebli, petja refrena pesmi *Nackarta im Hawelka* pred lokalom *Café Hawelka* in plesa dunajskega valčka na *Heldenplatzu* do zaslužene vroče čokolade in *Glühweina* na božičnem sejmu *Belvedere Palace*. Odšli smo tudi do lokalne pivovarne, od koder se je že na daleč vohal kvas in do hiše, kjer je del svojega življenja pri Loefflerjevih prebival veliki slovenski dramatik Ivan Cankar. Za zadnje kosilo smo šli še na en res velik dunajski zrezek, se poslovili in vsi komaj čakamo na poletno snidenje v Ljubljani.

Anita Bevc
anita.bevc1@gmail.com

Na prvi decembrski dan sem se v zgodnjih jutranjih urah skupaj s štirimi člani Egee Ljubljana napotila na večurno vožnjo proti nekdanji veličastni prestolnici Habsburške monarhije. Med našim tridnevnim obiskom Dunaja nas je ujela snežna nevihta, kakršne niti naši novi prijatelji ne pomnijo. Čeprav so bile vremenske razmere slabe, nam niso uničile raziskovanja in druženja s predstavniki Egee Dunaj. Že prvi dan smo imeli priložnost izkusiti pravo decembrsko božično vzdušje, saj sta nas gostiteljici Julia in Xsandi peljali na ogled božičnega sejma. Drugi dan nas je dopoldne čakala manjša rekreacijska odprava na bližnjo vzpetino, s katere je ob lepem vremenu mogoče opazovati celoten Dunaj. Mi žal nismo imeli te sreče. Popoldne smo si vzeli čas za našo »geografsko dušo« in si ogledali muzej globusov. Konec drugega večera smo zaključili s tradicionalno pojedino *racletta*.

Slika 6: Raclette (foto: Anita Kunšič).

Siti okusne hrane smo preostanek večera preživeli ob igranju številnih družabnih iger in obilici smeha. Tako smo se še bolj spoznali in se spoprijateljili. Naslednji dan nam je avstrijska družčina pripravila hudomušni lov na zaklad, s katerim smo spoznavali tradicijo in kulturne znamenitosti Dunaja. Ko je prišel čas odhoda, je bilo v zraku čutiti nekaj slabe volje, da se je naš vikend vendarle prehitro končal. Polni novih spominov smo se nato odpravili nazaj proti Ljubljani. Zdaj že nestrpno pričakujemo, kdaj bomo lahko lepote Slovenije razkazali svojim novim prijateljem z Dunaja.

Rebeka Slak
beki.slak@gmail.com

Slika 1: Udeleženci kongresa (foto: Karol Atys).

KONGRES WRC

Kdaj: 11.–15. 3. 2024

Kje: Groningen, Nizozemska

Kdo: Anamarija Verček, Tia Balas, Job Stopar, Tina Raj

Nedavni Egea dogodek nas je popeljal na severovzhodni del Nizozemske, natančneje v okolico mesta Groningen. Na pot smo se odpravili štirje člani Društva mladih geografov Slovenije, polni dobre volje in radovednosti.

Z avtom smo se odpravili na pot en dan pred začetkom WRC-ja. Vožnja skozi slikovito pokrajino Avstrije, Nemčije in Nizozemske je bila prijetna, saj smo najprej uživali ob pogledu na gore in nato na neskončna polja, vetrnice in tipične nizozemske vasi.

Prvi dan smo posvetili raziskovanju Groningena, mesta, ki je znano po svoji živahni atmosferi in edinstveni arhitekturi. Med sprehodom po ulicah

smo občudovali stare zgradbe, katerih slog se je prepletal z modernimi arhitekturnimi dosežki. V središču mesta smo naleteli na številne kavarne in parke. Mesto smo si ogledali tudi z visoke razgledne stavbe in opazovali, česar na sprehodu nismo opazili.

Naslednje dni smo raziskovali širšo okolico Groningena, natančneje okolico naše nastanitve, kjer smo se zbrali člani različnih entitet Egee.

Hrana, ki smo jo jedli v nastanitvi, je bila zanimiva, tradicionalna in nekaj novega. Dogodek je bil popolnoma veganski, razen mleka ob jutranji kavici. Impresivno je, da so hrano gostitelji WRC-ja pripravljali sami in nas z njo pozitivno presenečali. Najboljša izkušnja na kongresu je bila Jobova izobraževalna delavnica o WRB-klasifikaciji prsti, ki je potekala v gozdu blizu naše nastanitve. Naša skupina je imela priložnost kopati profile peščenih prsti in se naučiti, kako razlikovati med različnimi tipi tal, kar je bila neprecenljiva praktična izkušnja za nas – geografe.

Slika 2: Jobova delavnica o WRB klasifikaciji (foto: Karol Atys).

Udeležili smo se različnih ekskurzij. Ena od njih je bila *easy hike*, ki je potekal po podeželju. Drenthe je namreč znan po pleistocenskih kamnih in balvanih iz Norveške. Te kamne so uporabljali pri gradnji megalitskih grobov (dolmenov) med zadnjo kameno dobo. Naš kolesarski potep je vključeval tudi obisk muzeja Hunebedcentrum, kjer se mi je najbolj vtisnila v spomin soba z VR-očali in interaktivnim peskom. Muzej v vasi Borger v nizozemski pokrajini Drenthe je posvečen enemu najpomembnejših arheoloških fenomenov v regiji – *hunebedom*. To so megalitski grobovi, zgrajeni med neolitsko in bronasto dobo.

Večeri v nastanitvi so bili živahni. Za nas je bil najbolj nepozaben večer, ko smo spoznavali nizozemsko kulturo. Predstavili so nam jo s tradicionalnimi plesi ob spremljavi svoje narodne glasbe. Oblečeni so bili v svoja tradicionalna oblačila, v katera se je oblekla tudi Tina in tako pozitivno presenetila

domače občinstvo. Nato smo prišli na vrsto tudi udeleženci in se naučili nekaj njihovih plesov. Zvečer smo spoznavali nove ljudi, se podružili, odkrivali druge kulture, jezike. Dobra primera tega sta bila predvsem *cultural fair*, kjer smo spoznavali hrano in pijačo vseh držav udeležencev, ter *treasure night*, kjer smo po skupinah z novimi, še neznanimi udeleženci, premagovali izzive in se potegovali za zmago (in seveda nagrado).

Slika 3: Kulturni bazar (foto: Karol Atys).

Čas je minil zelo hitro in z veseljem bi se vrnili nazaj. Pot smo zaključili zgodaj zjutraj, ko smo se člani Egee Ljubljana odpravili proti domu.

Teden bo nama, bruckama, za vedno ostal v lepem spominu, saj je bila to neverjetna izkušnja, ki bi jo lahko ponovili kadarkoli.

Tia Balas
tia.balas@gmail.com

Anamarija Verček
ana.vercek@gmail.com

ZIMSKI ALPSKI VIKEND

Kdaj: 18.–21. 1. 2024

Kje: Trans Graubünden, Švica

Kdo: Anita Bevc

V četrtek zgodnjih jutranjih urah sem se v Ljubljani vkrcala na Flixbus, kjer me je že pričakal kolega Marko iz Zagreba. V Münchnu sva prestopila na Flixbus do Chura, ki se ne izgovori [čur] temveč [hur], kupila vozovnico za enourno vožnjo do Transa s prestopom v Tumeглу/Tomilsu, a namesto enosmerne nama je prodajalka prodala dražjo enodnevno povratno vozovnico (ki je stala toliko kot šestnajsturni Flixbus), kar sva opazila šele, ko sva primerjala ceno vozovnic s kolegi. Že na avtobusni postaji se je po opravah videlo, kdo se podaja na geografsko druženje v hribih. S temi kolegi iz Nemčije smo se pozno popoldne z minibusom odpravili po zasneženi serpentinasti cesti tisoč metrov višje, prijazna voznica nas je zapeljala še naprej od zadnje postaje, vse do počitniške hiše Trans, ki je obdana s snegom in gorami, delovala prav pravilno.

Slika 1: Razgled okoli Transa (foto: Anita Bevc).

Po večerji (vsi obroki so bili vegetarijanski ali veganski, a proti pričakovanjem zato nič slabši – res vrhunski kuharji in dobra organizacija) smo se spoznavali ob družabnih igrah, in ker so bile večino v nemščini, preizkušali še svoje znanje tega jezika. Zbudili smo se v povsem belo pokrajino, ki je po zajtrku vabila na zabavo na snegu. Zaledenela lokalna cesta je bila nadvse pripravna za drčo z lopatkami ali »po po rutschen«, več kot 40 centimetrov snega pa za kepanje in izdelavo

snežakov. Ker nas je sneg nadvse očaral, smo spremenili tudi urnik in imeli strokovni delavnici šele proti poldnevu in po kosilu. Ker sem se o podnebnih spremembah v Alpah podučila že pri dogodkih Cipre, sem se udeležila delavnice o ledenikih, kjer smo modelirali zbrane podatke z enega švicarskih ledenikov (Celinino magistrsko delo). Po večerji smo se na snegu malo ogreli s skupinskimi igrami in odšli na nočni sprehod opazovat zvezde in okoliške gore, a se kmalu vrnili, ker so bile temperature že krepko pod ničlo, proti jutru pa so se spustile celo do -25°C .

Tretji dan smo se prerazporedili po treh različnih težavnostnih stopnjah pohodov. Imeli smo možnost zahtevnega večurnega gorništvja, srednje zahtevnega pohoda s krpljami in lažjega sprehoda, ki se je izkazal za ne preveč preprostega.

Slika 2: Skupina lažjih pohodnikov (foto: Alicia).

Poleg tega, da smo nekajkrat zašli in se morali vračati, so bile poti kljub pluženju ponekod precej zaledenene. Del poti smo se sprehajali po smučarski stezi, daljši postanek pa naredili ob njej, kjer smo se nekaj ur spuščali po bližnjih hribih z deskami za sneg ali pa uživali na toplem sončku. Jared je delil sladkarijo, ki jo je prinesel z Otoka in je spominjala na *munchmellowe*, a bila precej boljša :). Šli smo tudi na razgledno točko in naredili nekaj skupnih fotografij.

Po zasluženju večerji je sledilo tekmovanje v petih kategorijah. Po skupinah smo reševali kviz, v tišini gradili čim višji stolp iz lesenih paličic, hitrostno jedli čokolado v rokavicah, kapi in šalu, kjer si je izbrani srečnež s šestico na vrženi kocki nadel zimsko opravo in z vilico in nožem poskušal pojesti čim več čokolade, medtem ko so ostali poskušali svojo srečo pri kocki (igra, ki se jo igrajo na švicarskih

Drobtinice

rojstnih dnevih). Tekmovalo se je tudi v pingpong štafeti in BDC-ju (pri beverage DC sem preizkušala švicarsko gazirano pijačo Rivello, ki je spominjala na avstrijskega Almdudlerja, a je bila precej boljša). Naša ekipa je z zmago odnesla domov celo pest švicarskih čokoladic in liter vina :).

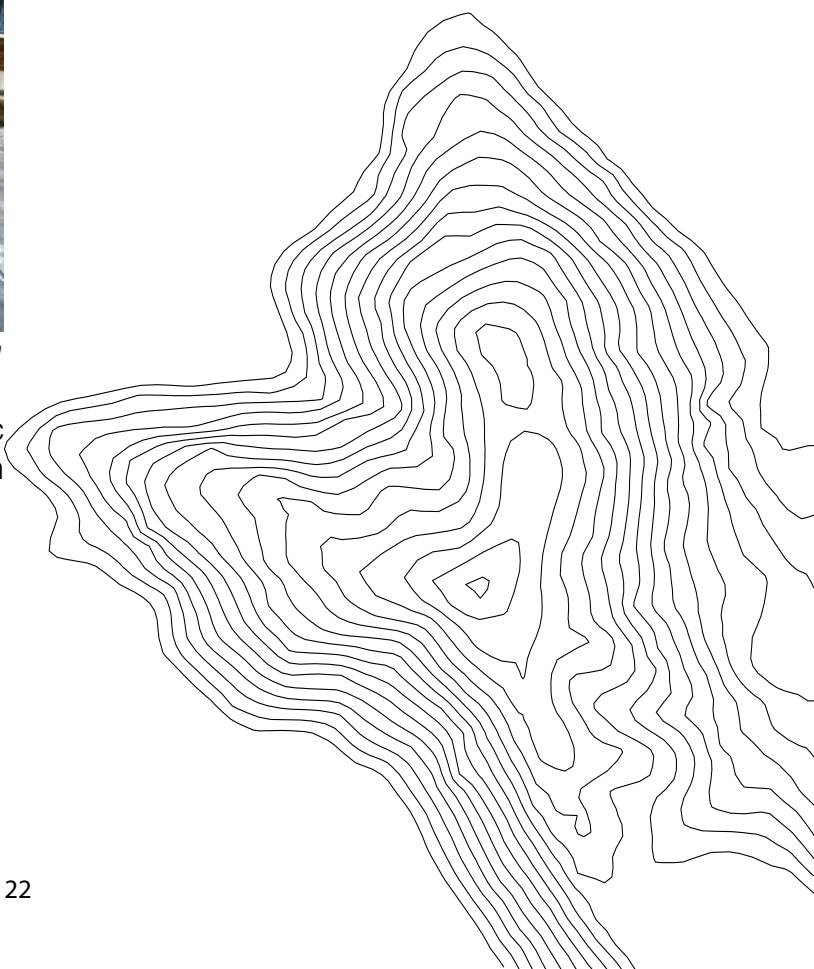
Slika 3: Zavzeto reševanje kviza (foto: OrgaTeam Switzerland).

Po kvizu se je razživela tudi plesna žurka v kleti in družabne igre v jedilnici. Zadnje jutro smo bili kar zgodni, ker smo lovili prevoze domov. S pozdravi, da se še vidimo kje v Evropi, smo se polni lepih spominov na skupne trenutke in novih poznanstev razšli.

Slika 4: Skupinska slika ponosnih geografov (foto: Simon Adam).

Anita Bevc
Anita.bevc1@gmail.com

CIPRA IN DEJAVNOSTI – ALPSKE PRILOŽNOSTI ZA MLADE

Prihodnost alpskega prostora so mladi. Tega se zaveda tudi kar nekaj organizacij, ki z namenom ozaveščanja izvajajo projekte in dogodke, ki dajejo v ospredje ideje in vizije mladih za ta ranljiv prostor. V nadaljevanju predstavljamo nekaj aktivnosti v Alpah pri nas ali tujini, ki so se jih udeležili naši člani. Z vami bomo delili nekaj utrinkov in vas vabimo k udeležbi v prihodnje in sooblikovanju prihodnosti alpskega prostora.

CYC je *CIPRA Youth Council* oz. CIPRA mladinski svet. To je pravzaprav skupina mladih, ki živijo na območju Alp in sooblikujejo njihovo prihodnost. Z vključenostjo v različne projekte se ukvarjamo s kritičnim presojanjem in sprejemanjem utemeljenih odločitev ter svetovanjem in sodelovanjem s starejšimi, odločevalci, vodstvom Cipse in pisarno Cipse. V letnem poročilu Cipse leta 2023 so imeli pomembno mesto tudi mladi iz alpskega prostora, saj je istega leta tudi **CYC** praznoval deset let delovanja.

MEDNARODNI DOGODKI

Presiding Committee Cipse je potekal v začetku decembra leta 2023 in se je osredotočal na prihodnost delovanja Cipse. Predstavniki vseh nacionalnih in regionalnih Ciper, Cibra International, odbor Cipse ter **CYC** smo se dobili v Schaanu v Lihtenštajnu, da smo razpravljali in ukrepali glede pomembnih odločitev za Cipro.

AlpStock je bil vikend, namenjen povezovanju znotraj Cibra družine. Moto tega dogodka, ki se je konec februarja 2024 odvijal v Bressanona/Brixenu, se je glasilo »boljši skupaj«. V tem času, ki smo ga preživeli skupaj, smo se poglobili v nekaj zanimivih tematik, vključno s t. i. interno in eksterno komunikacijo, spopadanje s kritiko in »error kulturo« ter deljenjem spretnosti in znanja. Naučili smo se veliko o sebi, svojih željah, pričakovanjih in potrebah. Poleg tega pa sta nam prilagodljiv dnevni red in prosti čas omogočila še boljše medsebojno

spoznavanje. Seveda smo dogodek zaključili še s pohodom po naravi, ki nas je ves vikend obdajala.

Slika 1: Cibra družina (foto: neznan).

Slika 2: Pohod v zasneženih italijanskih Alpah (avtor: Nina McQuarrie).

Sredi marca 2024 se je delegacija članov **CYC** udeležila večdnevnega dogodka, imenovanega *Youth Parliament of the Alpine Convention (YPAC)*. Sedež dogodka je bil letos v Kamniku, v ospredju pa so bili alpski naravni rezervati in varovana območja. Mlajši člani **CYC** so bili del velike skupine učencev iz alpskega prostora, ki so zapisali zahteve na področju podnebnih sprememb, kakovosti življenja, biotske raznovrstnosti in kulturnih dobrin. Svoje zahteve so predstavili v slovenskem parlamentu, medtem ko smo starejši člani **CYC** dogajanje opazovali z velikim zanimanjem.

Slika 3: Cibra mladinski svet v slovenskem parlamentu (foto: neznan).

Slika 4: Mladi z vseh koncev Alp predstavljajo svoje postulate (foto: Nina McQuarrie).

SLOVENSKI DOGODKI

Prvi dogodek Cipre Slovenija, ki sem se ga udeležila, se je imenoval **Koliko več je preveč?**. Prav to smo se konec oktobra 2023 spraševali na Lovrenških jezerih, in sicer v kontekstu obremenitve okolja, predvsem zaradi množičnih obiskov določenih lokacij. Ob tem smo iskali nove rešitve za razbremenjevanje teh destinacij. Dogodek je bil organiziran v okviru dvoletnega projekta Planinstvo 4.0, ki je postavil nove standarde na področju sodobnega trajnostnega prostorskega načrtovanja, razvoja in upravljanja planinske infrastrukture v Sloveniji. Šlo je za digitalno merjenje številčnosti obiska na planinskih poteh na petih pilotnih lokacijah v Sloveniji (Osp, Vršič, Lovrenška jezera, Storžič in Kum). Poleg tega pregleda na terenu pa vzpostavljena platforma omogoča tudi »participatorno planinarjenje«; to pomeni, da lahko uporabniki takoj javljajo in poročajo o poškodovanih delih planinskih poti, nakar markacisti ukrepajo in tam vzpostavijo varnejše razmere (PZS, 2024).

Slika 5: Člani Cipra Slovenija na dogodku Koliko več je preveč? (foto: Samo Kham).

Slika 6: Merilec obiska planinske poti do Lovrenških jezer (foto: Nina McQuarrie).

Študentski forum: Mikrofon podnebnju se je v letu 2023 osredotočal na vodo in glavno vprašanje se je glasilo: »Koliko vode bo še preteklo?«. Vprijali smo znanje in pridobivali kompetence za odzivanje na podnebne spremembe. Dogodek je potekal na Oddelku za geografijo FF UL in v razponu treh dni smo poslušali številna predavanja, tako slovenskih kot tujih ekspertov, imeli delavnico, si ogledali film *Anote's Ark*, se spoznavali ob okusnih, lokalnih, veganskih obrokih in se za konec odpravili še na znanstveno ekskurzijo v Notranjski regijski park.

Ali bo slovenski gozd v prihodnosti bolnik ali zdravnik? Cipra Slovenija je z društvom Focus (društvo za sonaravni razvoj) in DOPPS (društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije) izvedla **Strokovni posvet: Vloga gozdnih ekosistemov v luči podnebnih sprememb**. Dobro obiskan dogodek je potekal v dvorani Slovenskega etnografskega muzeja. Govorci so bili predstavniki gozdarske stroke, okoljevarstveniki, domači in tuji strokovnjaki s področja gozdov, biotske raznovrstnosti in naravovarstva.

V Cipra Slovenija se vsake toliko časa tudi **neformalno podružimo**. Tokrat, 14. aprila 2024, smo se odpravili do Cerkniskega polja, kjer smo obiskali Jamo pod cesto in Svinjsko jamo. Po čudovitem podzemlju sta nas vodila izkušena člana Jamarskega društva Karlovica Dolenja vas. Ob vrnitvi na površje smo si v objemu gozda pripravili še kosilo in si malce odpočili.

Slika 7: Skupinska slika v Svinjski jami (foto: Katarina Žemlja).

Slika 8: Plezanje v Svinjski jami (foto: Katarina Žemlja).

Nina Sofia McQuarrie
nina.sofia.mcq@gmail.com

Re.sources

Projekt Re.sources je potekal od pomladi 2020 do konca leta 2022. V njem smo sodelovali mladi iz celotne alpske regije, ukvarjali pa smo se predvsem z načini življenja, ki so prijazni do naravnih virov.

Med projektom sem se udeležila mednarodnega srečanja v francoskih Alpah, kjer smo se v okviru

terenskih obiskov, dela v skupinah in iger, ukvarjali predvsem s konfliktno rabo tal v alpskem prostoru.

Prav tako je bil v okviru projekta na voljo job shadowing v okviru ene izmed partneric projekta – Cipra International. Tako sem en teden preživela v Lihtenštajnu in podrobneje spoznala delo te nevladne organizacije, ki se ukvarja z zaščito Alp. Pomagala sem pri različnih projektih, družbenih omrežjih in prevajanju, saj delujejo v vseh jezikih alpskega prostora. Prosti čas pa sem preživljala s sodelavci oz. ga porabila za raziskovanje te male alpske kraljevine.

Slika 1: Dogodek v francoskih Alpah (foto: Taja Ivanc).

Slika 2: razgled iz pisarne Cipra International v Lihtenštajnu (foto: Taja Ivanc).

Taja Ivanc
taja.ivanc@gmail.com

VIRI IN LITERATURA

(1) PZS, 2024. Planinstvo 4.0. URL: <https://www.pzs.si/vsebinska.php?pid=281> (citirano 25.5.2024).

MARKACIJE

Apolonove pike

Prepričan sem, da je tebe, ki prebiraš GEOmix, pot že kdaj zanesla v svet višav. Bodisi na lokalni hrib bodisi na najvišje vrhove naše domovine. Ob poti si gotovo opazil številne bele pike z rdečimi kolobarji, ki so si vse skoraj identične – markacije, ki jim jaz pravim tudi »apolonove pike«. Zakaj? Pike na krilih gorskega apolona (ki sodi med zavarovane vrste) so planincu Alojziju Knafelcu služile za navdih, ko je davnega leta 1922 v *Planinski vestnik* predložil »Navodila za jednotno markiranje potov«. S tem je poenotil sistem označevanja slovenskih planinskih poti z belo piko, premera štiri do pet centimetrov, ter kolobarjem, debeline dveh centimetrov.

Knafelčeva markacija je tako hitro postala nepogrešljiv del planinskih poti ter eden glavnih simbolov slovenskega planinstva, z letom 2016 je celo zaščitena blagovna znamka.

Slika 1: Varstvo gorske narave: Ste videli Apolona? (foto: PD Nazarje).

Planinstvo, planinarjenje, gornišstvo, pohodništvo oz. kakorkoli pravimo hoji v gore/obisku gora, je močno zakoreninjeno v DNK-ju vsakega Slovenca. V Sloveniji je več kot 10.000 kilometrov planinskih poti, za katere večinoma skrbimo prostovoljci – markacisti. Delo markacistov je prostovoljno in predstavlja enega izmed stebrov slovenskega planinstva. Kljub temu markacistom grozi izumrtje.

Si se mogoče vprašal, kdo so markacisti, kaj pravzaprav počnejo in zakaj?

Marsikdo ob besedi »markacist« najprej pomisli na ljudi, ki hodijo v hribe s čopičem v eni in z barvo v drugi roki. Vendar markacisti ne skrbijo samo za lepo narisane markacije, ki so najmanj zahtevno opravilo pri vzdrževanju poti. Njihova naloga in

poslanstvo sta v prvi vrsti zagotoviti varen dostop iz izhodišča do cilja – bodisi koče bodisi vrha vzpetine. Delo markacistov ni samo barvanje s čopičem, ampak zajema širok spekter delovanja. Poleg ročnih spretnosti, ki so potrebne za čiščenje zapostavljenih kažipotov in vegetacije na poti, napeljavajo varovalne opreme (jeklenic, klinov, skob) in nadelavo poti, kar vključuje postavitev lesenih stopnic in bočnih opor, ni zanemarljiv niti naravovarstveni vidik, npr. čas košnje/sečnje, izbira materiala, čiščenje poti.

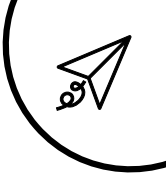
Zakaj sploh postati markacist, nositi težke nahrbtnike, polne opreme, in se umazati z barvo, ki se težko očisti? Zato ker to ni delo, ampak doživetje narave z drugačne perspektive. Počasnejša hoja ti omogoči, da vidiš naravo iz drugih zornih kotov, opaziš neke detajle, ki jih običajno ne bi. Srečuješ mimoidoče pohodnike, s katerimi se (pogosto) zapleteš v pogovor. Udejstvovanje kot markacist pa ima tudi širšo zgodbo in ne pomeni samo preživljanja časa v idilični naravi, ampak posamezniku daje znanje in pozneje izkušnje v obliki ročnih spretnosti, ki jih mlajši generaciji primanjkuje.

Kot zanimivost in v razmislek: ekipa treh markacistov samo za markiranje poti (se pravi risanje novih in obnovo starih markacij) potrebuje približno trikrat več časa, kot bi ga običajni pohodnik, da bi prehodil pot. Tako bi markacisti za pot s Krme do Kredarice potrebovali namesto pet kar petnajst ur.

»Če ni markacistov, ni planinskih poti.«

Slika 2: Markacija (foto: Sara Klopčič).

Na spodnjih povezavah najdete poročila o akcijah
markacistov:

Klemen Kožuh
kkozuhklemen@gmail.com

DENAR ZA ZDRAVJE, ZDRAVJE ZA DENAR ALI KJE SO SE IZGUBILE NAŠE VREDNOTE PLANINSTVA

Dandanes marsikdo hodi v hribe, gore. V preteklosti so bili ti ljudje označeni za čudne ali ekstremne, saj je bila mentaliteta drugačna. Ljudje so se bali višin, po bajkah in raznih zgodbah pa naj bi tam prebivalo vse, kar se ti v glavi porodi. Nasprotno pa danes človek zahaja višje, da se umsko spočije, se podruži in odklopi od stresnega vsakodnevnega življenja.

Še pred obdobjem covida so ljudje v gore zahajali z namenom, da se odpočijejo. Obdobje zaprtja, omejenega gibanja ipd. pa je človeku ponudilo drugačno obliko preživljanja prostega časa. Prej so ljudje potovali po svetu, šli na slovensko in/ali hrvaško obalo ter drugam in tam preživljali svoj prosti čas, naj je bil to dopust ali le vikend. V času covida se je to spremenilo in ljudje so bili prisiljeni k drugim oblikam rekreacije, bili so omejeni s prostorom le na regije, občine ... S tem so začeli nekateri masovno zahajati v hribe, marsikdo brez izkušenj, češ da to sploh ni tako težko. Posledica so bile raznorazne nesreče v hribih in gorah, kjer so gorski reševalci GRZS morali posredovati. Gorski reševalci so v svojih objavah na družabnih omrežjih zapisali, da so bili planinci skromno opremljeni, brez ali z zelo malo izkušnjami. To krivdo bi lahko pripisali družbenim omrežjem (Facebook, Instagram ...), kjer določene osebe pod raznoraznimi psevdonimi množično objavljajo fotografije vrhov, koč, hrane ipd., kar je gledalce spodbudilo k množičnemu obisku določenih lokacij, ki so danes preobremenjene. Vrhovi izgubijo čar, ki so ga imeli še 20–30 let nazaj, ko so v hribe zahajali le posamezniki. Danes pa se je obisk gora in hribov spremenil v tekmovanje; nekateri tekmujejo v času, kdo bo prej gor, drugi tekmujejo za všečke na družabnih omrežjih, kdo se bo lepše postavil na vrhu in si s tem polnil svoj ego, tretji zgolj za pridobivanje pozornosti preko družbenih omrežij, ker mogoče v realnem življenju tega ne prejmejo. Na kratko, narava, ki jo imamo pred seboj, je izgubila svoj čar, svoj pomen, ljudje pa vrednote, saj se nam zmeraj nekam mudi.

Preprosto ne znamo več uživati v razgledih, v trenutku, najsi smo sami ali v družbi. Povsod mora biti zraven kakšna kapljica alkohola. Seveda sam nisem proti, ampak vse do razumne meje. Ker ko gre čez mejo, ljudje niso več isti, tak način sprostitve ni pravi.

V starih časih, ko so se postavljali temelji slovenskega planinstva in tudi izven naših meja, so bile kočje skromne s hrano in »jedačo«, vendar so bili tudi ljudje bolj preprosti in zavedni. Danes pa mora biti v planinskih kočah v ponudbi že kar kak »šnicl« ali kalamari. Treba se je zavedati, da so planinske kočje, sploh v visokogorju, kar zadeva tako ponudbo, zelo preobremenjene, predvsem z okoljevarstvenega vidika. Surov svet, kot izgleda, je zelo ranljiv, drobni dražljaji in posegi lahko močno vplivajo na prebivalce tega sveta. K njim je treba prišteti tudi rastlinstvo, ki lahko zaradi posega človeških rok izgine. Preprostost ni več vabljava, ker imamo danes na voljo preveč vsega.

Vrednote pri človeku so se izgubile, predvsem zaradi vpliva družbenih omrežij, ki dajejo občutek, da si manj vreden, če ne greš nikamor in tega ne objaviš, medtem ko drugi objavljajo razne zgodbe in fotografije od vsepovsod. Tudi sam sem pohodnik. Vsaj enkrat tedensko zahajam v hribe in gore, kjer iščem edinstvene trenutke. Sem ljubiteljski fotograf. Občasno objavljam fotografije na Facebooku in Instagramu, ampak temu ne namenjam veliko pozornosti. Ker sem tudi planinski vodnik, spremljam zadeve tudi z drugega zornega kota in menim, da bi bilo treba ljudi ozaveščati na drugačen način. Parkirišča s plačljivim sistemom in zadnje čas precej popularne zapornice niso rešitev, ker s tem le spodbujajo ljudi, da postane območje tudi popularno. Nekateri se pripeljejo tja, le da gredo do kočje na slavne štruklje, če vzamemo za primer Kofce, se še fotografirajo ter to objavijo. Druga skrajnost je, da gredo na določeni vrh, npr. Viševnik, se tam fotografirajo v lepih oblekah in to objavijo. Je oseba to naredila zase, da si je s tem

napolnila dušo oz. se je pomirila, ker uživa v tem, da pridobit pozornost na družabnih omrežjih in si polni ego?

Kot sem že omenil, vrednote so se izgubile in človek se bo moral sam pri sebi vprašati, kaj lahko stori zase, za svoj notranji mir. Menim, da iskanje krivca v drugih, beg pred težavami današnjega sveta ali iskanje pozornosti ne spada v hribe in gore. Ohranimo svet tak, kakršen je nastal, z vsemi lepotami v vseh oblikah, ki jih ponuja. Kdaj pa kdaj si vzemimo čas in za spremembo pojdimo v bližnji gozd na sprehod ali, če nimamo te možnosti, pojdimo nekam, kjer še nismo bili, na kraj, ki ni tako poznan, in tam preživimo nekaj časa. Obstajajo mnogi kotički, ki so skriti očem, ampak lahko ponudijo mnogo več kot pa oblegane kočice in vrhovi. In če najdeš nekaj, kar te razveseli, je počutje še toliko boljše, ker veš, da si sebi podaril nekaj neprecenljivega.

Andrej Pavlin,
a.pavlin@gmail.com

UVODNIK V EMRC

Slika 1: Glavna koordinatorja v objemu na zaključku zadnjega večera (foto: Manja Jakopič).

Job:

Za nami je verjetno največji podvig našega upravnega odbora, s katerim smo na svoje dvoletno obdobje na čelu Dmgs-ja posadili še končno češnjico na torti. Ko smo kot odbor začeli organizirati dogodke, si nikoli nismo mislili, da se bomo lotili tudi organizacije enega največjih dogodkov v Egei. Ideja je prišla popolnoma spontano konec februarja 2023, ko smo bili na *online* sestanku Euromed regije predlagani kot potencialni organizatorji. Zdelo se nam je ravno dovolj noro, na Slovenskem vikendu v Podkumu pa smo tudi kaj hitro videli, da je pri ideji pripravljeno pomagati zajetno število ljudi, predvsem takih izven odbora in tudi iz mariborskega in koprškega oddelka. Zato smo se marca dodobra vrgli v planiranje regionalnega kongresa evromediterranske regije 2024, še zadnjega pred prihajajočim prestrukturiranjem regij in s tem še toliko bolj pomembnega. Egea je namreč razdeljena na štiri regije, ki se bodo septembra preoblikovale v tri. Vsaka regija spomladi organizira svoj regionalni kongres, kjer se na regionalnem sestanku zberejo

predstavniki vseh entitet v regiji, čez teden pa se odvije še mnogo drugih dejavnosti. Podnevi so razne znanstvene delavnice in ekskurzije, medtem ko zvečer potekajo različne tematske zabave, filmski večeri in igre.

Največji izziv je predstavljalo iskanje nastanitve za tako veliko in precej glasno skupino, vendar smo ravno v pravem trenutku našli popolno rešitev – prikupno Vilo Šumico v dolini Pišnice blizu Kranjske Gore. S tem so se več kot enoletne priprave na aprilski dogodek šele začele, s Klemnom pa sva si morala dobro razdeliti delo – tako sem jaz bolj sodeloval pri oblikovanju znanstvene in medijske podobe kongresa, Klemen pa pri družabnem programu in nabiranju sredstev. Našo ekipo je sestavljalo 21 prostovoljcev z vseh treh oddelkov za geografijo, ki smo z veseljem darovali svoj čas in trud, da bi organizirali najboljši možni kongres. Razdelili smo se na sedem manjših ekip, in sicer na finančno ekipo, ekipo za pridobivanje sredstev, medijsko ekipo, ekipo za program, znanstveno ekipo, ekipo udeležencev in zeleno ekipo.

Klemen:

V več kot eno leto trajajoči organizaciji kongresa smo imeli mnogo virtualnih sestankov in pet sestankov v živo. Šli smo skozi vse pomembne tematike ter podajali mnenja in ideje. Seveda je bil najpomembnejši del sestankov, predvsem teh v živo, *teambuilding*. Ekipo smo predstavljali študenti različnih letnikov in z različnih oddelkov, zato se vsi med sabo nismo poznali. Kot glavna koordinatorja sva se vedno trudila povezati celotno ekipo, saj sva verjela, da bo to zelo pomagalo pri uspešni organizaciji. Po sestankih v živo smo šli skupaj na kosilo, se družili v Tivoliju, kjer smo se zabavali ob raznih igrah, in zvečer šli na pijačo ali dve. Seveda je bil najuspešnejši *teambuilding* na dogodku samem, kjer smo drug drugemu ves čas pomagali in se skupaj zabavali.

Job:

V znanstveni ekipo smo že kaj kmalu začeli razmišljati o temi kongresa, ki smo jo seveda lokaciji primerno povezali z Alpami. Ker smo vedeli, da hočemo ožji prostor Julijskih Alp čim bolj pokriti z raznolikimi tematikami, se nismo hoteli omejevati, zato

smo izbrali trajnostni razvoj alpskega prostora, na katerega smo tako lahko navezali turizem, upravljanje velikih zveri, planinarjenje in podnebne spremembe. Po uvodnem zbiranju idej smo pripravili okvirni načrt ekskurzij in delavnic, ki pa smo ga pozno poleti začeli dokončno izoblikovati. Eden naših glavnih ciljev je bil, da naredimo kongres čim bolj znanstven in vključimo čim več znanstvenikov in drugih strokovnjakov, ki se ukvarjajo z alpskim prostorom, saj smo to mnogokrat pogrešali na preostalih kongresih. Sestanke smo začeli v centru Triglavskega narodnega parka na Bledu, kjer smo svoj projekt predstavili vodstvu parka, ki je bilo nad idejo navdušeno in nam je ponudilo obširno podporo, tako pri organizaciji ekskurzij in delavnic kot tudi finančno – to je bil prelomni dogodek v organizaciji znanstvenega dela kongresa. Od tam je šlo le še navzgor, saj so bili skoraj vse organizacije in strokovnjaki, ki smo jih kontaktirali, pripravljeni pomagati, kar nam je močno olajšalo vse vidike organizacije. Obenem pa smo bili povabljeni tudi na strokovni posvet o vodah v Triglavskem narodnem parku, kjer smo številne strokovnjake lahko spoznali v živo in z njimi navezali stike. Priložnosti so se ponujale že do te mere, da smo morali na koncu celo izbirati, katere strokovnjake in organizacije na dogodku dejansko potrebujemo, kar je bila res sladka skrb. Ko smo nabrali »ekipco« strokovnjakov, smo se lotili iskanja udeležencev, ki bi bili pripravljeni sodelovati s strokovnjaki in organizirati štiri različne delavnice. Ta proces je trajal malce dlje, kot smo pričakovali, saj smo udeležence očitno rahlo prestrašili s svojim malo bolj resnim in precej znanstvenim pristopom, vendar smo na koncu nabrali pet udeležencev za voditelje delavnic, v zadnjem trenutku pa nam je kot šesti član voditeljske ekipe na pomoč priskočil študent gozdarstva in lovec Matic Levstek. Voditelji so se v tednih pred kongresom dobili s svojimi strokovnimi sovoditelji in skupaj zasnovali delavnice, ki so jih na kongresu tudi predstavili. Mislim, da nam je tako uspelo ustvariti ravno pravšnjo kombinacijo znanstvenega in poljudnega.

Drugi pomemben vidik organizacije je bila medijska podoba kongresa. Medijska ekipa oz. media team je svoje delo odlično opravila. Enega bolj udarnih prvih nastopov smo imeli že

na *Egea Fairu* letnega kongresa 2023, kjer smo se predstavili na stojnici z ogromnim kolesom sreče s številnimi alpskimi izzivi, Klemen pa je »zašarmiral« in druge nasmejal v Kekčevi opravi. Na splošno smo temo Kekca vlekli skozi celotno organizacijsko obdobje, saj smo kmalu ugotovili, da predstavlja dobro maskoto in obenem poseben vidik kongresa, po katerem smo bili prepoznavni tudi v tujini. Alpsko estetiko smo skušali prenesti tudi v svoje objave na družabnih omrežjih, ki smo jih začinili s številnimi predstavitvami območja našega kongresa, ekskurzij, delavnic, Kekca itd. Dogajanje smo popestrili z raznimi malce bolj hudomušnimi objavami, kot je bilo klicanje Kekca na različnih lokacijah po Evropi in predstavitev lokalne kulinarike.

Slika 2: Glavni koordinater, kot Kekec (foto: Karol Atys).

Klemen:

Zelo smo ponosni na svoje delo in uspeh pri zbiranju sponzorjev in sredstev. Pri tem je pomagala

Pod Kekčevo kapo

celotna organizacijska ekipa in s skupnimi močmi smo jih kontaktirali skoraj 300. Z nešteti klici in maili smo dobili 43 sponzorjev, vse od kmetij do večjih podjetij, od katerih smo prijeli finančne in materialne donacije. Naši avti so vozili po vseh delih Slovenije, da smo lahko prevzeli donacije, ki so bile vse od domačih suhih salam in bučnih olj do 34 litrov medenega kisa, lokalnih *craft* piv in ginov ter celo delfina po imenu Timi. V zameno za donacijo smo sponzorje vključili v svojo promocijo in jih predstavili širši tuji javnosti. Najbolj bi se radi za pomoč zahvalili podjetju Flycom, Triglavskemu narodnemu parku, GIAM-u in ZRSVN-ju. Seveda ne smemo pozabiti vseh ljudi, ki so nam poslali prostovoljne donacije ali pa nas podprli s tem, da so kupili našo kongresno majico – za vedno vam bomo hvaležni! Pohvalili pa bi se tudi s tem, da nam je z dobrodelno dražbo uspelo zbrati okoli 350 evrov za Slovensko filantropijo, ki bo zbrana sredstva namenila organizaciji prostovoljnih akcij za obnovo po poplavih 2023.

Job:

Sam moram reči, da sem res neverjetno ponosen na ekipo, ki je toliko svojega prostega časa namenila projektu in dogodku, ki se ga sami prej nikoli niso udeležili. Skozi celo leto smo navezali nerazdružljive vezi, ki so se v intenzivnem tednu kongresa le še poglobile, tako pa nam je uspelo prebroditi tudi vse težave, ki so nam jih zagodli vreme in ostali dejavniki. Po odzivih sodeč nam je uspelo organizirati res fantastičen kongres, ki je bil izjemen zaradi toplote, povezanosti, domačnosti in strokovnosti ter, kar je najpomembnejše, zaradi neverjetno povezanega in organiziranega orgateama. Sam lahko povem, da me je bilo pred kongresom najbolj strah, da bi ugotovil, da eno leto organiziranja, odrekanja in dolgih sestankov ni bilo vredno. Ta strah se je že drugi dan kongresa razblinil in res sem lahko lažje zadihal ter užival v tem unikatnem dogodku, ki smo ga pripravili. Še enkrat neskončnokrat hvala vsem, tako organizacijski ekipi kot tudi vsem podpornikom iz vrst Dmgs-ja, profesorjem in drugim. Se že veselim organizacijskih izzivov v prihodnje!

Klemen:

Kongres bo za vedno ostal v mojem srcu kot neverjetna izkušnja. Hvaležen sem za vse KRASne ljudi, ki so toliko svojega časa in truda vložili v to, da je bil to najboljši kongres leta. Kot ekipa smo se res povezali in tudi ti spomini nas bodo za vedno združevali. Pred kongresom me je bilo neizmerno strah, saj sem videl le, kaj vse lahko gre narobe. Ampak, kot je omenil Job, že po prvem dnevu smo videli, da bo ta dogodek nekaj posebnega. Ne glede na to, da smo bili organizatorji in imeli veliko dela, smo tudi sami lahko uživali na lastnem dogodku, kar je možno le z veliko predpriprave. To bo za vedno moj najljubši Egea dogodek. Kdorkoli to bere, dam vam ta nasvet: tudi če se vam v življenju nekaj zdi skoraj nemogoče ali vidite le ovire, ki vam ležijo na poti, drznite si sprejeti izziv, ker, verjemite, nič ne premaga občutka, ko vam uspe in lahko s ponosom gledate na to, kar ste ustvarili!

Klemen Baronik
klemen.baronik@gmail.com

Job Stopar
job.stopar@gmail.com

KEKEC NA GEOGRAFSKI POTI

Težko verjamem, da bi v Sloveniji srečala človeka, ki ne pozna Kekca. Mladi knjižni in filmski junak je že vse od leta 1951 tako močno zakoreninjen v naši zavesti, da ga lahko upravičeno imenujemo del slovenske identitete. Težko je naštet, na katere vse načine se srečujemo z njim. Iz hladilnikov nas pozdravlja z logotipov paštet, maha nam z odrov raznih gledaliških priredb, črke njegovega imena sijejo s turističnih objektov, vrtcev, kinov, pojavlja se v glasbenih komadih, revijah itd. (1). Mnogim v spominu ostaja njegov kip v Kranjski Gori ali pa osnovnošolski obisk Kekčeve dežele v dolini Pišnice, ki učence bolj ali manj navduši, mogoče celo prestraši, saj je iskreno Bedančeva brada res dolga, zanemarjena in strah vzbujajoča. Kako bi nam lahko torej kdo zameril, da smo ga tudi geografiji izbrali za svojo maskoto letošnjega kongresa EMRC, ki ne le, da je potekal v Sloveniji, ampak celo v domačem okolju Kekca in avtorja njegove planinske pripovedke – v Kranjski Gori.

Med platnicami ali na zaslону?

Pod Kekčevo zgodbo, objavljeno v 12 zaporednih mesečnih nadaljevanih revij Vrtec in Zvonček med letoma 1918 in 1924, najdemo podpis Cvetka Slavina. To je bil seveda le psevdonim danes prav zaradi Kekca vsem poznanega pisatelja – Josipa Vandota (1884–1944). Leta 1936 je ta izdal prvo knjigo *Kekec z naših gorá*, ki pa danes nosi drugačen naslov. Skupaj poznamo tri Kekčeve zgodbe, ki si med seboj sledijo v kronološkem zaporedju, mogoče pa je v Vandotovih predalih obstajalo tudi nadaljevanje, a zaradi uničenja avtorjeve knjižnice med drugo svetovno vojno tega ne bomo nikoli zares vedeli. Revijalne objave je v knjižni obliki po koncu vojne obudila učiteljica Petra Dobrila, režiserja Jožeta Galeta pa je zgodba navdihnila za filmsko priredbo (2).

Oče: A žganci še niso kuhan'?
Mati: Pa kdaj že!
Oče: Potem pa le brž! Mrzli žganci so kot fant brez korajže.

Slika 1: Naslovnice vseh treh Kekčevih knjig (Vir: 8).

Prvi film z naslovom *Kekec*, ki je bil hkrati prvi slovenski celovečerni mladinski film, je doživel nepričakovan uspeh. »Kaj mi poje ptičica« so začeli prepevati tudi drugi Jugoslovani, Britanci, Japonci, Indijci, Kitajci, že leta 1952 je bil film v Benetkah nagrajen z zlatim levom. Gledalce je prepričala predvsem pristna otroška igrivost in sproščenost, folklorni elementi, najbolj pa neustrašni glavni junak Kekec, ki s svojim pogumom zmeraj najde pravico. Lahko bi torej rekli, da se je Kekčeva prepoznavnost začela na filmskem platnu, šele ta pa je potem ponovno spodbudila zanimanje za knjige, ki še zmeraj ni bilo primerljivo s filmom, kar je seveda skladno z upadanjem bralne kulture. Filma *Srečno, Kekec* (prvi slovenski barvni film) in *Kekčeve ukane* nista dosegla takšne prepoznavnosti, vseeno pa ju pri Kekčevem maratonu nima smisla izpustiti (2).

Slika 2: Kekec v vseh treh filmih (Vir: 9).

Vsi trije filmi so danes dostopni na CD-jih v knjižnicah, nekaj časa so bili naloženi tudi na YouTubu, še zmeraj pa se jih da odkriti na kakšnih bolj piratskih spletnih straneh. Po 59. členu Zakona o avtorski in sorodnih pravicah literarno delo preide v javno last, ko od avtorjeve smrti mine 70 let, kar se je v Vandotovem primeru zgodilo že pred desetimi leti (1). Vse knjige o Kekcu je tako poleg obiska knjižnice možno najti tudi na Wikiviru in dLibu.

Pod Kekčevo kapo

Kdo vesele pesmi poje?

»V slovenski literaturi težko najdemo soroden lik, ki je tako izredno širok, odprt, ki se senzacionalno odziva na svet, ljudi, živali, je obenem podjeten, optimističen, ni zamerljiv, je celo galanten in samozavesten« (3). Kekec je torej pogumen, premeten in veder ovčji pastir, ki hoče dobro, a je tudi precej nagajiv in draži ljudi z vragolijami, zato si je včasih tudi sam kriv, da zabrede v težave. V vseh knjigah in filmih se pojavi isti vzorec zgodbe. Kekec junaško rešuje deklico (razen v Kekčevih ukanah rešuje prijatelja Brinclja), ki se je znašla v težavah zaradi starejšega lika. Zlobneža Prisank in vila Škrlatica zaradi Kekčevih vragolij izpustita ugrabljene otroke, zeliščarka Pehta se odloči, da bo Kekcu dovolila odnesti svoje kapljice za Kekčevo slepo prijateljico Mojco, ki z njihovo pomočjo spregleda, zlobni lovec Bedanec pa po Kekčevem in Kosobrinovem posredovanju pusti pri miru deklico, ki je morala več let delati zanj (1). Pred kongresom sem se kot zgledna slovenistka odločila, da bom prebrala vse tri Kekčeve knjige, ker je moja predstava o Kekcu temeljila bolj ali manj na filmih. Spomnim se svojega prvega Kekčevega maratona na božič 2007, ko sem se s sestro razveselila kasete z vsemi tremi filmi. Od takrat naprej sem jih pogledala vsaj še desetkrat, zato sem zgodbo kar dobro poznala. Prebiranje knjig je tako prineslo zame kar nekaj presenetljivih spoznanj.

Naslov	Osebe/lik
knjiga 1918 <i>Kekec na hudi poti</i>	Kekec, Tinka, Jerica, Prisank, vila Škrlatica
film 1968 <i>Kekčeve ukane</i>	Kekec, Tinka, Mojca, Rožle, Brinclj, Vitranc, Bedanec
knjiga 1922 <i>Kekec na volčji sledi</i>	Kekec, Mojca, Rožle, Pehta, Tinka, Jerica
film 1963 <i>Srečno, Kekec</i>	Kekec, Mojca, Rožle, Pehta
knjiga 1924 <i>Kekec nad samotnim breznom</i>	Kekec, Tinka, Kosobrin, Bedanec, Mena, Jerica
film 1951 <i>Kekec</i>	Kekec, Tinka, Kosobrin, Bedanec, Mojca, Rožle

Slika 3: Pregled naslovov in oseb/likov (vir: 5, 6, 7).

Naslovi v preglednici so razporejeni po kronologiji knjig, zraven vsake knjige pa je film, ki je bil posnet po njeni predlogi. Vrsten red knjig in filmov je ravno obraten: prvi film je bil posnet po predlogi tretje knjige, drugi film je sledil zgodbi druge knjige, pri

tretjem filmu in prvi knjigi pa že težje govorimo o veliki podobnosti.

Če pogledamo še imena oseb in likov, ki nastopajo v knjigah in filmih, ugotovimo, da prvi film še najbolj sledi knjižni predlogi, glavna razlika je ime deklice, ki jo Kekec rešuje. V knjigi je to Mena, v filmu je Mojca. *Kekčeve ukane* imajo s *Kekcem na hudi poti* skupni samo dve osebi, s tem, da je Tinka v *Ukanah* izrazito stranski lik. Mojca in Rožle se pojavita v vseh treh filmih, čeprav se v knjigi Kekčevim dogodivščinam pridružita samo *Na volčji sledi*. Po drugi strani pa filmi popolnoma ignorirajo Kekčevo starejšo sestro Jerico, zlobneža Prisanka in vilo Škrlatico. Brinclj in Vitranc sta nasprotno čisto filmska lika in se ne pojavita v nobeni od knjig. Tako knjige kot filmi se mi zdijo tudi jezikovno zanimivi, saj nam približajo zven gorenjskega narečja (ob tem opozorim, da okolica Kranjske Gore sicer spada pod koroško narečje). Težko je preslišati močno vokalno redukcijo in izrazito tonemsko naglaševanje. Osebnost me je fascinirala tudi pogosta uporaba povečevalnic s pripono -ra pri imenih. Tako Kekec Pehto pogosto, kliče Pehtara, Tinko in Meno pa Tinkara in Menara. V prvem primeru gre verjetno za (rahlo) posmehovanje, v ostalih dveh pa za spodbudo dvem bojzljivim deklicam.

Zgodba je umeščena v gorsko pokrajino. V *Keccu nad samotnim breznom* so omenjeni resnični kraji dogajanja: dolina Male Pišnice, Kranjska Gora, Robičje, Mala Mojstrovka, Ciprnik, Vršič (1), v *Kekčevih ukanah* pa hitro prepoznamo jezero Jasna. Osem metrov visoko in 32 metrov dolgo brezno, ki predstavlja glavno dogajališče prvega filma, so za potrebe filma scenaristi postavili kar umetno (2).

Časovno Kekec ni opredeljen, vsekakor pa lahko sklepamo, da je živel pred ustanovitvijo Triglavskega narodnega parka, zato se je lahko brez slabe vesti drl in streljal orla, ki je danes zaščiten (1).

Kekec z veliko in kekec z malo

Še eno presenetljivo dejstvo, ki sem ga odkrila s prebiranjem knjig, je Kekčevo ime. Že takoj na začetku prve knjige je zapisano, da je za Jerico

»[p]rišel /.../ bratec Gregec, ki so ga poimenovali vsi za Kekca,« nekaj strani naprej pa se Kekec Prisanku sam prestavi: »Mežnarčev Gregec sem. Toda povsod me imenujejo samo za Kekca. Kaj jaz vem, zakaj! Še celo mati mi pravi vedno Kekec ... In iz Kranjske gore sem doma« (5).

A lahko odgovorimo Kekcu, zakaj ga vsi tako kličejo? A je mogoče to povezati z ekspresivno oznako besede kekec (zapisano z malo), kakor jo poznamo še danes? SSKJ nam kekca razlaga podobno kot janeza, ki ga poznamo iz raznih vicev. To je »nekoliko okornejši, neiznajdljiv in preprost fant«, pojavlja se tudi izraz »posebnež«. »Navedeni pomen se je razvil iz lastnega imena literarne osebe Kekec tako, da se je pri poobčnoimenjenju upošteval samo šaljivi, hudomušni Kekčev značaj« (4). V jugoslovanskem prostoru je lahko Kekec s slabšalnim prizvokom (spet podobno kot Janez) oznaka za Slovenca (2).

Je torej Kekec pogumen ali neroden? Verjetno vsakega po malo, glede na to, da je še otrok, pa je to tudi razumljivo. Ob ogledu filmov ne moremo spregledati, da ima celotna zgodba veliko potenciala za raznorazne *meme* – Brincelj s svojo flavto je recimo kar uspešno zaokrožil tudi po tujini. Rožle v vseh treh filmih predstavlja nekakšno komično figuro, ki si ne upa priznati svojega strahu pred Bedancem in Pehto, kar se stopnjuje in se v *Kekčevih ukanah* pokaže na skoraj shizofren način. Mnogi ljubitelji narodnozabavne glasbe mogoče niti ne vedo, da se ravno Bedanec s svojim »še bolj živo, še bolj močno, še bolj noro, še bolj na poskok« oglasi tudi v pesmi Hop, Marinka ansambla Antonik Harmonik in v teh ritmih tudi zapleše.

Na EMRC s Kekec Airlines

Po vseh dogodivščinah na hudi poti, volčji sledi in nad samotnim breznom je Kekca čakal nov izziv – EMRC 2024. Vključevanje Kekca v vse sfere družabnega dogajanja na kongresu je preseglo naša pričakovanja. Takoj je postal glavna tema za promocijske igre na lanskem letnem kongresu, logo, meme itd. Že v času priprav na kongres in na sestankih smo poslušali Kekčeve pesmi in iskali njihove najbolj odštekane remixe. Z *orgateamom*

smo izvedli Kekčev maraton in si v enem večeru ogledali vse filme ob zabavni igri. Kdo bi si mislil, da se v filmih tolikokrat pojavi beseda Kekec, še manj pa, da se tako pogosto oglasijo krave :). Obisk hribov ni mogel miniti brez znamenitega vzklikanja »Kekec!« in objave tega na Instagramovem profilu, s čimer smo spodbujali tudi druge geografe iz Evrope, da se pridružijo tej tradiciji. Člani nemških Egea entitet so o iskanju Kekca posneli domiselni kratki film, ki smo si ga na kongresu skupaj tudi ogledali. Glavno sporočilo: Kekca najdeš samo tako, da prideš na EMRC.

In res so ga našli. Na kongresu se nam je pridružil pravi Kekec. Iz gledališča Toneta Čufarja Jesenice smo si od šivilje Aleksandre Džajić izposodili kostum za maskoto, ki ga je ponosno nosil eden od glavnih organizatorjev – Klemen Baronik. Pozdravil nas je že na otvoritveni slovesnosti, vsak dan si je nadel kapo in naznanil pomembno dogajanje. Tudi že navsezgodaj zjutraj smo zaslišali njegov pilotsko hripav glas, ko nas je po zvočniku pozdravil in napovedal dnevni red kot pilot »letalske družbe *Kekec Airlines*«.

Pastirska kapa z orlovim peresom

Za kongres smo si omislili tudi plišasto maskoto, ki sem jo izdelala sama. Ker je bil to moj prvi šiviljski projekt na novem šivalnem stroju, sem se res veselila izdelave in sem se je lotila kar hitro, že v začetku novembra.

Pri videzu Kekca sem sledila podobi iz filmov, kjer Kekec nosi pastirska oblačila: belo srajco, rjave hlače, oranžen plašč in pastirsko kapo. Za to si je zataknil pero orla, ki ga je ustrelil na svojih dogodivščinah. Prizadevala sem si, da bi upoštevala smernice zelenega kongresa, zato sem pri izdelavi uporabila odpadne materiale iz čevljarne Planika in nekdanje šiviljske tovarne Mura. V glavnem sem uporabila pet materialov: raztegljivi bombaž za kožo, belo srajco, rjave hlače in kapo, oranžno za plašč in dva različna črna materiala za čevlje.

Najprej sem s svinčnikom narisala idejo, kako si zamišljam končni izdelek. Želela sem izdelati majhne »kjutkota« z veliko glavo in majhnimi

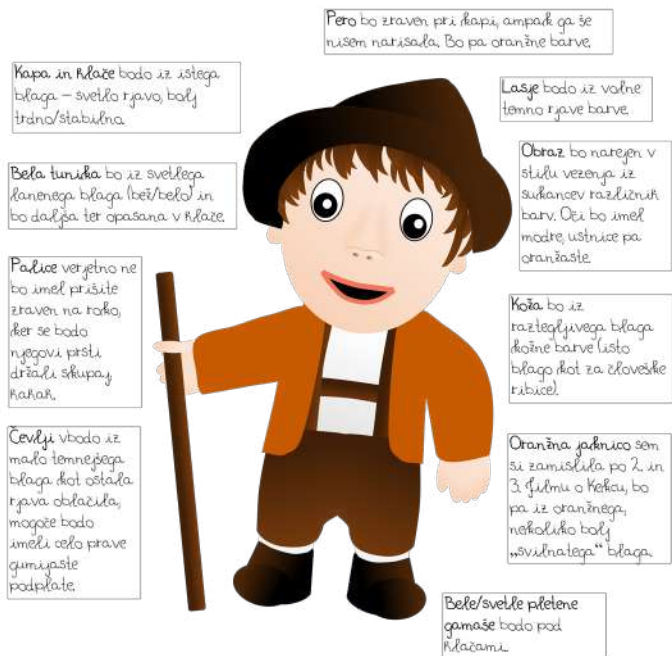
Pod Kekčevo kapo

okončinami. Potem sem isto skico narisala še digitalno in dodala barve.

Najprej sem izdelala obraz, pri čemer sem uporabljala tudi pripomočke za vezenje. Ta del je bil v celoti izveden brez šivalnega stroja. Sledilo je sestavljanje prednjega in zadnjega dela glave ter ušesa. Dodala sem lase iz rjave volne. Potem sem sešila trup in dodala okončine. Notranjost sem napolnila s peno. Ko je bila celotna figura že izdelana, sem dodala še belo srajco, hlače z naramnicami in oranžen plašček. Kapa je nekoliko prilagojena. Na koncu sem dodala še oranžno pero v isti barvi kot plašč. V roko sem mu položila še kivijevo palico.

Zdi se mi, da smo s to maskoto res popestrili kongres in mu dodali prav posebno zabavno noto. Kekec je predstavnik Slovencev, Alp, nenazadnje pa s svojimi dogodivščinami tudi geografov. Zdaj pa le pojdi, Kekec, na geografsko pot!

Tina Raj
tinaraj2001@gmail.com

VIRI IN LITERATURA

- (1) Hladnik, M., 2023. Sprema beseda Kekec nad samotnim breznom. V: Demovšek, A. (ur.), Kekec nad samotnim breznom. Ljubljana: Beletrina, str. 172–181.
- (2) Špelec, S., 2013. Kekec: Med literarnim junakom in filmsko zvezdo. V: Jezernik, B. (ur.), Heroji in slavne osebnosti na Slovenskem. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, str. 229–246.
- (3) Horvat, J., 1991. 'Kuriček je postal Kekec.' Večer, 28. avgusta, str. 15.
- (4) Gliha Komac N., Snaj M., 2015. Zakaj ima samostalnik »kekec« slabšalni pomen?. Jezikovna svetovalnica. URL: <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/>, (citirano 28. 5. 2024).
- (5) Vandot, J., 1918. Kekec na hudi poti. Wikivir (na spletu).
- (6) Vandot J., 1922. Kekec na volčji sledi. Wikivir (na spletu).
- (7) Vandot J., 1924. Kekec nad samotnim breznom. Wikivir (na spletu).
- (8) Založba Karantanija. URL: <https://zalozbakarantanija.si/trgovina/kekec-na-hudi-poti/> (citirano 28. 5. 2024)
- (9) Wikipedija. Kekec film. URL: https://sl.wikipedia.org/wiki/Kekec_%28film%29 (citirano: 28. 5. 2024).

PREDSTAVITEV ORGANIZATORJEV

ime: Job Stopar

ekipe: glavni organizator, znanstvena ekipa

najljubši spomin: Zadnji dan je za popoln kongres manjkal le še sonček na sončni strani Alp. In ko se je ta le pokazal zadnji večer in obsijal snežene gore nad nami, smo vsi kar v copatih stekli ven in uživali v šovu narave, sam pa sem z najširšim nasmehom ugotovil, da nam je res uspelo in da je bilo leto priprav še kako vredno :)

ime: Klemen Baronik

ekipe: glavni organizator, ekipa za program

najljubši spomin: Pogovor v panslovanščini med *relaxed nightom*. Slovenca, Poljaka in Čehinja smo se tri ure pogovarjali v svojih jezikih in imeli s pomočjo pantomime in zvokov eno najbolj smešnih debat, kar sem jo kadarkoli doživel.

ime: Manca Bohinec

ekipe: koordinatorica ekipe za program

najljubši spomin: Moj najljubši spomin je na zadnjo noč, na *Billboard Party*, ko smo drug drugemu na bele majice pisali sporočila, interne šale, imena ... in sem se zavedala, koliko neverjetnih prijateljev, imam po celi Evropi.

ime: Manja Jakopič

ekipe: koordinatorica ekipe za program

najljubši spomin: Po ogledu filma *Gremo mi po svoje*, smo se trije Slovenci, dva Poljaka in ena Čehinja pogovarjali v svojih jezikih in se zraven smejali tako, da so me še naslednji dan bolela lica.

Ime: Ajda Miklavčič

ekipe: koordinatorica zelene ekipe, medijska ekipa

najljubši spomin: Neverjetnih spominov je ogromno, ampak med bolj zabavnimi so tisti iz sobe za deset ljudi, ki smo si jo delili vsi iz *orgateama*. Eno noč sem posteljo delila z Manjo, naslednje jutro pa nje ni bilo več in poleg je spal Klemen, jaz pa zaradi zaspanosti tega sploh nisem dojela.

Pod Kekčevo kapo

ime: Tadej Kapun

ekipe: koordinator ekipe udeležencev

najljubši spomin: Na pohodu sem z dvema Poljakoma ustvarjal neki panslovanski jezik, s katerim smo se potem skušali sporazumevati.

ime: Neža Mihelčič

ekipe: koordinatorica za pridobivanje sredstev

najljubši spomin: Najbolje si bom zapomnila, kako spraviti 18 ljudi v sobo za deset ljudi.

ime: Klemen Bedök

ekipe: znanstveni koordinator

najljubši spomin: Panslovanski pogovor na *relaxed nightu*, ko smo komunicirali le s pomočjo pantomime, slovenščine, češčine in poljščine. Kot posledica nerazumevanja in podobnosti jezikov smo se jokali od smeha, medtem ko nas je opazoval zelo zmeden Nemeč.

ime: Tara Jakopič Stojc

ekipe: koordinatorica medijske ekipe

najljubši spomin: Najbolj živo v spominu mi ostaja pot do Krnice, ko smo v zasneženi idili gazili po snegu, na cilju pa se je vnel snežni boj, mavžanje, zgradili pa smo tudi snežaka. Zdi se mi, da smo vsi prebudili kanček otroka v sebi in da nas je radost spremljala še ves dan!

ime: Urška Borko

ekipe: koordinatorka medijske ekipe

najljubši spomin: Najbolj mi je ostal v spominu naš Slovenski vikend 2023, ko se je spontano rodila ideja o organizaciji euromed kongresa 2024. Leto kasneje, aprila, pa smo v Kranjski Gori ta kongres tudi zelo uspešno izvedli. Zame je bila to izjemna izkušnja, ki me je obogatila z veliko različnimi spretnostmi in znanjem.

ime: Tim Gregorčič

ekipe: koordinator finančne ekipe

najljubši spomin: Zaradi študijske izmenjave žal nisem bil prisoten na kongresu, prav tako pa je tudi ves moj doprinos potekal na daljavo. Kljub vsemu sem vesel, da sem lahko vložil del svoje energije v organizacijo, in hvaležen Taji, da je prevzela vse obveznosti »na terenu«.

ime: Taja Ivanc

ekipe: finančna ekipa

najljubši spomin: vse jezikovne urice na *info pointu* in toasti ob treh zjutraj.

ime: Nina Sofia McQuarrie

ekipe: zelena ekipa

najljubši spomin: Nekako je bila evromediterranska regija sredi aprila kraj in čas, ko smo tako rekoč ustanovili Egea zimsko plavalno ekipo. Pa tudi nikoli ne bom pozabila, kako smo se zabavali na *info pointu*.

Pod Kekčevo kapo

ime: Tina Raj

ekipe: zelena ekipa

najljubši spomin: V zvezi s kongresom je nastalo toliko čudovitih spominov, da je kar težko izbrati najljubšega, vsekakor pa se mi je v spomin posebej vtisnilo splošno navdušenje nad Kekcem kot maskoto, filmi, *memi*, kopicami itd. Vesela sem, da sem bila lahko del dogodka s toliko zabavnimi kekci :-).

ime: Marko Zelenjak

ekipe: ekipa za pridobivanje sredstev, ekipa za program

najljubši spomin: Najraje se spominjam celotne ekipe, kako smo harmonično delovali in obvladovali organizacijo ter se kolektivno lotili vsakega izziva, ki nas je doletel.

ime: Katja Levstek

ekipe: ekipa za pridobivanje sredstev

najljubši spomin: Ko smo jaz, Marko in Domen popravljali kljuko in se ob tem noro zabavali in nasmejali do solz.

ime: Larisa Kosi

ekipe: ekipa za pridobivanje sredstev

najljubši spomin: Poleg vseh nasmehov in objemov, ki nam jih je, kljub precejšnji neprespanosti, med seboj uspelo podeliti v organizacijski ekipi, mi bo v spominu najbolj ostal pohod po dolini Krnice, kjer nas je kljub aprilskemu datumu na koledarju čakala prava zimska idila.

ime: Nejc Kukovec

ekipe: ekipa za program

najljubši spomin: Eden izmed lepših spominov na EMRC-ju 24 je zaključek zadnje zabave, ko nas je na plesišču do petih zjutraj ostalo samo nekje pet ali šest in kar nismo hoteli nehat peti in plesati.

ime: Domen Pintarič

ekipe: ekipa za program in znanstvena ekipa

najljubši spomin: Daleč najljubši spomin so bile nočne izmene in druženja na *info pointu*. Bil je točka za najzanimivejše pogovore in hkrati točka za umiritev in zabavo.

ime: Tamara Feher

ekipe: znanstvena ekipa

najljubši spomin: Najlepši spomin mi je nočna izmena na *info pointu*, ko smo se noro zabavali, medtem pa se pripravljali, da bo naslednje jutro vse odlično.

ime: Anita Kunšič

ekipe: ekipa za pridobivanje sredstev

najljubši spomin: Najbolj mi je ostal v spominu drugi sestanek v živo, kjer smo se poleg načrtovanja kongresa še prijetno podružili ob doma narejenih kombučah.

PROGRAM KONGRESA

Registracija in igre po mestu

Ko udeleženci prispejo na kraj kongresa, je ena prvih stvari, ki jih morajo narediti, registracija, s katero organizatorji potrdijo, da so vsi udeleženci prispeli na kongres. Udeleženci dobijo *goodie bag*, v katerem prejmejo nekaj dobrot naših sponzorjev, *name tag*, na katerem piše njihovo ime in Egea entiteta, mi pa smo šli še korak dlje in poslovenili njihova imena. Poleg tega pa je lahko vsak v vreči izbral kamen iz zbirke, ki je bila nabrana po celotnem območju slovenskih Alp. Kamne, na katerih so bili številni fosili, je osebno izbral eden od glavnih organizatorjev, Job Stopar.

Registracija je bila odprta vse od 9. ure zjutraj do začetne ceremonije, kar je udeležencem omogočilo raziskovanje lokacije kongresa. Oglede Kranjske Gore smo jim želeli narediti čim bolj zabaven in interaktiven, zato smo jim pripravili *Scavenger hunt*. Cilj igre je bil, da ekipa po centru mesta opravi čim več izzivov ter nam kot dokaz pošlje *selfie* ali video. Ekipe so iskale Kekca, objemale drevesa, plesale pod disko kroglo, se pretvarjale, da smučajo, recitirale pesmi v čast goram ... Na koncu kongresa samo razglasili tudi zmagovalca!

Manca Bohinec
bohinecmanca@gmail.com

Otvoritvena slovesnost

Kongres se je uradno začel z otvoritveno slovesnostjo ob 13. uri. Vse udeležence sta nagovorila glavna organizatorja kongresa Job Stopar in Klemen Baronik, po tem pa je udeležence pozdravila tudi regionalna ekipa, ki jo je predstavljal edini prisotni Klemen Baronik, za njim pa tudi odbor društva Egea. Nagovoru je sledilo opozorilo o primernem obnašanju na kongresu, prav tako so bili udeležencem podani vsi potrebni kontakti.

Uvodnim formalnostim je sledila predstavitev teme kongresa – *Greener Alps for a sustainable tomorrow* – in predstavitev glavnih dveh organizatorjev. Kot del teme kongresa so predstavili Triglavski narodni park ter razne organizacije in konvencije, povezane z Alpami, kot sta Cipra Slovenija in Alpska konvencija. Prestavili so tudi ožjo okolico lokacije kongresa, torej Kranjsko Goro do doline Krnica in Planica. Maskota kongresa je bil slovenski literarni junak Kekec, v katerega se je na kongresu oblekel Klemen Baronik. Po uvodni predstavitvi je udeležence v kratkem nagovoru pozdravila tudi Henrika Zupan, županja občine Kranjska Gora.

Nagovoru županje je sledila predstavitev ostalih organizatorjev kongresa in vseh notranjih ekip. Klemen Bedök je kot koordinator znanstvene ekipe predstavil strokovne ekskurzije na kongresu in koordinatorje vseh znanstvenih delavnic. Ajda Miklavčič je predstavila smernice zelene ekipe, Urška Borko in Tara Jakopič Stojc sta predstavili medijsko ekipo, Larisa Kosi ekipo za zbiranje sredstev, Tadej Kapun ekipo za udeležence, Manca Bohinec in Manja Jakopič pa ekipo za program. Predstavili so tudi dnevni program in seznam sponzorjev kongresa, nakar pa je bil ob glasnem vriskanju vseh organizatorjev in udeležencev kongres uradno odprt. Po slavnostni otvoritvi smo

imeli kosilo, po kratki pavzi pa so se udeleženci kongresa pod vodstvom nekaterih organizatorjev peš odpravili od lokacije otvoritve v Kranjski Gori do Vile Šumica, kjer je potekal kongres. Vmes so si ogledali tudi jezero Jasna.

Domen Pintarič
domenpintaric123@gmail.com

Newbie/oldie area

Kljub temu da sem bila del organizacijske ekipe kongresa, sem bila ena izmed mnogih v naši ekipi, ki smo bili prvič na kongresu. O *Newbie areah* sem slišala veliko, zato sem si, priznam, pred začetkom ustvarila pričakovanja. Sploh po tem, ko sem izvedela, da ga bodo organizirali moji kolegi. Zelo pozitivno sem bila presenečena nad odzivom udeležencev. Pod mostom, ki je bil eden vrhuncev kongresa, je skoraj zmanjkalo prostora! Kasneje sem izvedela, da takšna velika obiskanost ni običajna. Začeli smo s klasičnim zemljevidom entitet, kjer je vsak povedal nekaj malega o sebi. Nato smo se v dveh krogih, pri čemer se je notranji vrtel, premikali drug od drugega in si odgovarjali na malo nevsakdanja vprašanja (npr. »Če bi lahko imel/-a super moč, kaj bi bila in zakaj si izbral/-a ravno to?« ali pa »Če bi lahko potoval/-a v času nazaj, kam bi šel/šla in zakaj tja?«), ki so pomagala prebiti led med neznanci. Vesela sem, da sem se imela priložnost udeležiti *Newbie aree*, kar je bil zelo prijeten in sproščujoč začetek kongresa, kjer mi je bilo kot *newbieju* še veliko neznanega.

Manja Jakopič
manci.jakopic@gmail.com

Slovenski večer

Prvi večer smo preživel v družbi plesalcev Folklorne skupine Tine Rožanc, ki se nam je predstavila s tradicionalnimi slovenskimi plesi: spletom dolenjskih plesov, plesi iz stare bučke (koreografinje Anje Verderber), polko, valčkom, štajerišem in visokim bolcarom. Vse demonstracije so spremljali navdušenje in bučni aplavzi. Na koncu smo se tudi sami zavrteli v ritmu štajerskega plesa, imenovanega pobreška polka. Štirje plesni pari so bili oblečeni v vsak v svojo narodno nošo: gorenjsko, panonsko, primorsko in oblačila 20. stoletja. Čudovito so bili »ugvantani«! Popolnoma neprimerljivo z nami, ki smo se že opremili za sledečo zabavo, katere glavna tema je bila »najslabše oblečen planinec«. Na plesišču smo videli vse mogoče, od predpasnikov, visokih petk, plavutk, šlap do kopalk in brisač. Takšni se zagotovo ne bi odpravili v hribe, haha. Zavrteli smo se še ob Egea plesih in pomerili moči v slovenskih igrah.

Tina Raj
tinaraj2001@gmail.com

Obvladovanje časa

Pod Kekčevo kapo

V sklopu Egea dogodkov se organizirajo treningi mehkih veščin in *skill sessioni* – delavnice za učenje uporabnih veščin. Luka Lešić (Egea Zadar), ki je tudi sicer del *Egea training teama*, in Alexandra Nagel (Egea Dunaj) sta pripravila trening z naslovom *Time Hackers*, kjer so z udeleženci spregovorili o tem, kako se uspešneje spopasti z občutkom preobremenjenosti in slediti svojim nalogam. S koristnimi nasveti in triki sta jih naučila obvladovati časovne izzive.

Plesna delavnica

V torek popoldne so se udeleženci lahko udeležili delavnice *skill session* plesa v paru ali z originalnim naslovom *Joy of dancing in pairs*. Seveda sem jih, kot se spodobi, učila nekaj tradicionalno slovenskega, in sicer polko in valček. Nekateri so ju že znali, drugi so se ju naučili na novo ali pa ju ponovno spomnili. Kakorkoli, vsem nam je dobro delo spet malo vaje in plesa. Tudi tisti, ki so ta dva plesa znali že pred delavnico, so se naučili kakšnega novega trika, predvsem pa je glavno to, da smo uživali. Plesali smo na slovensko tradicionalno glasbo in tako so še bolj spoznali našo kulturo. Poleg polke in valčka smo odplesali tudi Egea ples. Mislim, da smo se s tem še bolj povezali, se imeli lepo, vsak pa se je naučil česa novega, tudi jaz.

Katja Levstek
katjal.levstek@gmail.com

Šiviljska delavnica

Kekec je bilo verjetno največkrat izrečeno ime na kongresu in na splošno nas je povsod obkrožal. Z udeleženci smo ga na različnih koncih Evrope iskali že pred začetkom kongresa. Da pa tega junaka ne bi samo našli, ampak bi mu postali tudi podobni, smo kot *skill session* pripravili izdelovanje Kekčevih kopic. Delavnico šivanja smo izvedli, medtem ko je zunaj intenzivno snežilo, mi pa smo v sobi s krušno pečjo v roke vzeli šivanke, blago, sukance, peresa in druge okraske ter se prepustili ustvarjanju. Celotno prizorišče je ustvarilo prav poseben občutek domačnosti in sproščenosti. Vsi, ki so se prijavi na delavnico, so izdelali vsak svojo pastirsko kapico malo po vnaprej pripravljene šablone in malo po svoji domišljiji. Nekateri so mi povedali, da še nikoli prej niso šivali ali pa da imajo s šivanjem zelo malo izkušenj. Z navdušenjem sem opazovala, kako so udeleženci na delavnici neizmerno uživali in ponosno nosili kapice še ves teden. Nekateri so se delavnici pridružili šele naknadno, dva sta prišla še naslednji dan. Seveda, kdo pa ne bi želel postati Kekec :)?

Tina Raj

Regionalni sestanek

Regionalni sestanek je eden od glavnih razlogov za organizacijo regionalnega kongresa. Namenjen je srečanju predstavnikov entitet, v tem primeru evromediteranske regije. Predstavniki podajo kratko poročilo dejavnosti, ki jih je entiteta organizirala ali se udeležila ter opišejo njihove načrte za prihodnost. Sestanek vodi regionalna kontaktna oseba. Trenutno je to Andrej Jovanović iz Egee Beograd, regionalna asistenta Stella Štefanac iz Egee Zagreb in Klemen Baronik iz Egee Ljubljana. Beseda je dana tudi upravnemu

odboru Egee, ki ponavadi poda kakšna dodatna navodila za nemoteno vodenje regije ter poročilo o delovanju.

Ta regionalni sestanek je bil nekoliko drugačen, saj je predzadnji sestanek evromediterranske regije – po Letnem kongresu na Poljskem se bodo namreč regije preoblikovale. Tako bo naša entiteta postala del evromediterranske in Vzhodne regije.

Manca Bohinec

Dražba

Drugi dan kongresa smo imeli tudi tradicionalno dražbo. Ker je bil zame to prvi geografski kongres nasploh, je bila to tudi prva dražba na takem dogodku. Bilo je res zabavno in zanimivo. Seveda je dražbo vodil, kdo drug kot naša maskota kongresa, Kekec, ki je poskrbel, da sta bila celoten dogodek in seveda tudi dražba še toliko bolj zabavna. Dražba se je začela s prodajo bolj preprostih izdelkov, kot so majčke, alkoholne pijače, ki so jih udeleženci prinesli iz svojega lokalnega okolja, doma izdelane rokavičke in podobne stvari. Moram omeniti, da se je tudi za take izdelke potegovalo veliko udeležencev in so se tako na koncu prodale za kar lepe vsote. Tudi sam sem kupil enega izmed izdelkov, in sicer steklenico švicarskega žganja, imenovanega Appenzeller. Eden bolj priljubljenih izdelkov je bila poljska alkoholna pijača Soplica in majčka s prihajajočega kongresa na Poljskem. Med vrhunci dražbe je bila tudi prodaja oziroma posvojitve delfina iz Pirana, za katerega je bil boj med udeleženci precej napet. Kmalu za tem pa se je prodal tudi nastop Marka Kalabe s kitaro v živo.

Dražbo smo zaključili s prodajo tako imenovanega »slovenskega nahrbtnika«, ki se je prav tako prodal za lepo vsoto. Zmagovalec je nato razkril, kaj vse se skriva v njem in ugotovili smo, da je bil to res dober nakup. V nahrbtniku so bile tako brezalkoholne kot alkoholne pijače, plišasta igračka, pulover društva, kuhalnica in druge manjše stvari. Dražba je bila torej zelo uspešna in velik del zbranih sredstev bo namenjen pomoči pri odpravljanju posledic poplav avgusta 2023, ki so opustošile velik del Slovenije.

Nejc Kukovec

nejc.kukovec1@gmail.com

Kulturni bazar

Cultural fair ali kulturni bazar na kongresu je bil zame in za ostale udeležence vrhunec večernih dogodkov – vsi smo ga težko pričakovali. V skupni sobi je bilo postavljenih 14 miz, ki so bile obložene s tradicionalno hrano in pijačo posameznih držav, kar nam je omogočilo, da smo skozi okusne dobrote spoznavali različne kulture.

Udeleženci kongresa smo se premikali od ene mize do druge, okušali raznoliko hrano in pijačo ter spoznavali nove okuse. Med drugim smo se lahko posladkali s slovensko čokolado Gorenjka, okušali madžarske salame, se pogreli s srbsko rakijo in preizkusili številne druge kulinarične dobrote. Vsaka miza je ponujala edinstveno kulinarično izkušnjo, ki je odražala kulturno bogastvo in raznolikost posamezne države. Poleg tega je vsaka država predvajala tudi pesmi v svojem jeziku, kar je še dodatno popestrilo dogajanje.

Pod Kekčevo kapo

Vzdušje na kulturnem bazaru je bilo živahno in prijetno, saj so udeleženci delili svoje navdušenje nad na novo odkritimi okusi in melodijami. Pogovarjali smo se o primerjavah različnih jedi in pijač, izmenjevali recepte in pripovedovali zgodbe o običajih. Menim, da je bil bazar izjemna priložnost za medkulturno povezovanje in poglobljanje razumevanja različnih narodov, zato je zame postal srce kongresa, kjer so se prepletali okusi, zvoki in prijateljstva, ki bodo trajala še dolgo po koncu dogodka.

Urška Borko
urska.borko@student.um.si

Sproščen večer in ogled filma

Sredin večer je bil bolj sproščen in tako smo si ogledali zelo dober slovenski film *Gremo mi po svoje*, potem pa je sledilo še druženje ob ognju in petje ob spremljavi kitare. Težko se odločim, kateri del večera mi je bil ljubši, saj je bilo res vse super. Tega filma že dolgo nisem gledala, zato ga je bilo res super ponovno pogledati. Bilo je zelo lepo, ko smo ob pesmih tudi sami prepevali. *Orgateamu* je bilo zelo všeč, da so ob ogledu filma uživali tudi drugi udeleženci kongresa. Povedali so nam, da so si z veseljem pogledali slovenski film (seveda z angleškimi podnapisi, da so kaj razumeli), da so kokice in drugi prigrizki zelo sedli in da je bilo lepo videti, kako smo mi uživali ob filmu. Poleg tega nam je en sproščen večer res prišel prav. Po filmu smo se nekateri udeležili še nadaljevanja sproščenega večera ob ognju pod mostom. Zunaj je bilo sicer mrzlo in verjamem, da je marsikdo zaradi mraza raje ostal na toplem, a nam, ki smo se vseeno odpravili ven, ni bilo žal in na koncu sploh nismo čutili mraza; ob ognju in pod dekico je bilo čisto prijetno. Prinesla sem še kitaro, ob spremljavi smo

skupaj prepevali, drugi pa so se samo pogovarjali in uživali ob glasbi v ozadju. Sprva smo potrebovali nekaj časa, da smo se navadili drug na drugega, predvsem pa, da smo našli pesmi, ki smo jih vsi znali, a proti koncu večera smo že obvladali :). Mislim, da je večer izpadel čudovito in da smo se imeli lepo.

Katja Levstek

Zaključna slovesnost

Četrtek večer je bil zadnji večer v sklopu kongresa in začel se je z zaključno slovesnostjo. Vsi smo sedeli v jedilnici, kjer so bile podeljene nagrade za najbolj zeleni prihod na lokacijo kongresa, najlepši oziroma najizvirnejši kozarec ali lonček, najboljšo domačo hrano, ponujeno na kulturnem bazarju, najboljše *meme*, izdelan na kongresu, zmagovalce lova na zaklad, najboljše iskanje Kekca, najbolj oddaljeno entiteto, udeleženca, ki je prvi dobil mesto na kongresu in tistega, ki ga je prejel zadnji. Z darilci smo se zahvalili tudi uradnemu fotografu kongresa, podpornicama, voditeljem delavnic, treningov in *skill sessionov*, zaposlenim v nastanitvi, regionalni ekipi ter upravnemu odboru. Predstavljena je bila sprememba regionalne delitve zveze Egee, ki se bo zgodila septembra na letnem kongresu. Ogledali smo si posnetke organizatorjev preteklih regionalnih kongresov evromediteranske regije, ki so bili organizirani s strani Egee Ljubljana (2006 in 2017), Egee Barcelona (2013), Egee Milano (2018), Egee Malta (2019) in Egee Zagreb (2023). Pokazali smo utrinke iz organizacije kongresa in kongresa samega, za nas organizatorje bodo ti trenutki ostali v zelo lepem spominu. Za konec je vsak član

organizacijske ekipe pripravil še eno misel. Temu je sledila le še uradna razglasitev konca kongresa. Celotna zaključna slovesnost je bila polna prijetnih čustev. Predstavljala je vrhunec enega leta dela, ki je iz skupine študentov geografije iz vseh treh univerz v Sloveniji ustvaril prijatelje.

Klemen Bedök
klemen.bedok@gmail.com

Nasvidenje Kekec

Četrtek večer je bil zadnji večer v sklopu kongresa in začel se je z zaključno slovesnostjo. Vsi smo sedeli v jedilnici, kjer so bile podeljene nagrade za najbolj zeleni prihod na lokacijo kongresa, najlepši oziroma najizvirnejši kozarec ali lonček, najboljšo domačo hrano, ponujeno na kulturnem bazarju, najboljši *meme*, izdelan na kongresu, zmagovalce lova na zaklad, najboljšo iskanje Kekca, najbolj oddaljeno entiteto, udeleženca, ki je prvi dobil mesto na kongresu in tistega, ki ga je prejel zadnji. Z darilci smo se zahvalili tudi uradnemu fotografu kongresa, podpornicama, voditeljem delavnic, treningov in *skill sessionov*, zaposlenim v nastanitvi, regionalni ekipi ter upravnemu odboru. Predstavljena je bila sprememba regionalne delitve zveze Egee, ki se bo zgodila septembra na letnem kongresu. Ogledali smo si posnetke organizatorjev preteklih regionalnih kongresov evromediteranske regije, ki so bili organizirani s strani Egee Ljubljana (2006 in 2017), Egee Barcelona (2013), Egee Milano (2018), Egee Malta (2019) in Egee Zagreb (2023). Pokazali smo utrinke iz organizacije kongresa in kongresa samega, za nas organizatorje bodo ti trenutki ostali v zelo lepem spominu. Za konec je

sledila še kopica zahval, kjer se je po aplavzu in nasmehih videlo, kako so se organizatorji potrudili in pripravili super kongres – zahvalili smo se jim tudi alumni, saj so več kot odlično poskrbeli za promocijo mednarodnega povezovanja študentov geografije in nadaljevanje Egea tradicije v Sloveniji.

Tradicija pa v Egei prav tako narekuje, da se takšen dogodek ne more končati brez pravega *BDC*-ja (*beer drinking contest*). Ekipo smo seveda sestavljali tudi alumni, žal pa tokrat izkušnje niso pomagale in je za zmago zmanjkalo nekaj sreče. Napeti boji so šli večkrat tudi v podaljške, a na koncu je zaslužno zmagala boljša ekipa. Nanje je bil ponosen še Kekec, ki se je prav tako poslavljajal od kongresa in priredil še zadnji *Goodbye Kekec party* s flomastri in belimi majicami. Vsi geografi smo skupaj preživeli čudovit večer in proslavili konec kongresa ter žal tudi konec *EMRC*-ja. Verjamemo, da bo na njegovem mestu nastala čudovita nova zgodba.

Lovro Jecl
lojecl1@gmail.com

* Avtor vseh fotografij je Karol Atys

EKSKURZIJE NA KONGRESU

EKSKURZIJA 1: Bohinj, Bled in Mojstrana

Prva, nekoliko večja, skupina udeležencev se je v sredo zjutraj odpravila na eno od prvotno treh ponujenih znanstvenih ekskurzij, ki so se ji zaradi obilice snega in nezmožnosti izvedbe poti v Soško dolino pridružili še nekateri drugi udeleženci. Šli smo v Triglavski narodni park, v katerega sicer spada tudi območje naše nastanitve in je edini narodni park v Sloveniji. Na poti do Bleda, kjer smo pobrali še svojega vodiča, ki je eden od upraviteljev narodnega parka, nam je Job predstavil veliko uporabnih in zanimivih geografskih informacij.

Najprej smo se peljali v Ribčev Laz, od koder smo se sprehodili do vzhodne obale Bohinjskega jezera in zasneženih, v meglo zavitih gora. Srečali smo tudi zelo ljubke in zaupljive račke.

Slika 1 in 2: Ljubke račke (Stefanie Koehler).

Na obali jezera smo izvedeli, da je najbližji kraj tako oddaljen od jezera, ker se lahko gladina vode dvigne za več metrov, stoji pa na stari moreni. Nenavadno dejstvo, ki si ga bomo mnogi zapomnili, je, da je v narodnem parku veliko polj v

zasebni lasti. V mnogih drugih državah, od koder prihaja veliko udeležencev kongresa, bi bilo to nepredstavljivo. Mislim, da je to najbolj zanimiva stvar in si jo bom zapomnila tudi naprej.

Slika 3: Pogled proti Bohinjskemu jezeru (foto: Stefanie Koehler).

Seznani so nas tudi s težavami, s katerimi se popada uprava parka, in s tem, da so se sami odločili, da ne postanejo del Unesca, saj bi tako prišlo do še večje razdrobljenosti (tudi v upravi) in da bi lahko varstvo in ohranjanje narave postala pomembnejša od slovesa Triglavskega narodnega parka.

Slika 4: Arhitektura v narodnem parku (foto: Stefanie Koehler).

Zaščita narodnega parka ne pomeni le ohranjanja narave, temveč tudi avtentičnosti, ki je vidna v arhitekturi hiš. Za to so predvidene stroge smernice, ki jih določi narodni parki in so pripravljene v sodelovanju z ministrstvom za kulturo.

Vrnili smo se do avtobusa in se odpeljali na Bled, kjer so nam v stavbi informacijskega centra in uprave narodnega parka predvajali film o lepotah narodnega parka. Ogladali smo si tudi majhno, a

zanimivo stalno razstavo. Izvedeli smo, da poleg narodnega parka obstaja tudi biosferni rezervat, ki v celoti obdaja narodni park, oba skupaj pa tvorita večji del Julijskih Alp.

Po vseh prejetih informacijah nas je večina na avtobusu malo zadremala, medtem ko smo se peljali naprej proti Mojstrani. V muzeju ni bilo toliko govora o varstvu narave kot na Bledu, ampak več o razvoju alpskega turizma, predvsem pohodništva. V slovenske Alpe so se najprej povzpeli nemško govoreči klubi, saj so imeli več denarja in predvsem časa za tako naporen hobi.

Sčasoma pa je pohodništvo vse bolj postajalo tudi slovenski šport, ki se še danes izvaja z navdušenjem in soustvarja slovensko identiteto. Tako bi se moral vsak državljan Slovenije vsaj enkrat povzpeti na Triglav.

Za konec ne morem, da ne bi povedala še, da me je najbolj navdušila organizacijska ekipa, ki je ponovno opravila odlično delo in ji je uspelo v tako kratkem času spremeniti in na novo sestaviti raznolik program, saj je prejšnjega preprečila obilica zapadlega snega.

Stefanie Koehler
koehle4o@students.uni-marburg.de

EKSKURZIJA 2: Planica, Zelenci

Slika 5: Ekскурzija v Planico (foto: Tara Jakopič Stojc).

Približno polovica udeležencev kongresa je v sredo sodelovala na ekскурziji v Nordijski center Planica in naravni rezervat Zelenci. Ker je bila prejšnja noč kratka, ni bilo lahko najti energije za začetek dneva, vendar sta nas po kratki vožnji z avtobusom zasnežena alpska pokrajina in mrzel gorski zrak hitro prebudila. Po prihodu v Nordijski center in krajšem odmoru za kavo smo začeli ogled z vodičem. Najprej nas je pospremil na vrh stavbe, kjer smo imeli popoln razgled na vseh osem skakalnic. Veliko smo se naučili o gradnji in pomenu tega kraja za regijo, kar je bilo za nas, ki prej o tem nismo veliko vedeli, še posebej zanimivo. Nato smo se spustili v klet, kjer so nam pokazali notranji center za tek na smučeh. Tla te velike dvorane so vse leto ohlajena na $-1\text{ }^{\circ}\text{C}$, tako da lahko športniki trenirajo tudi v toplih poletnih mesecih. V prvem nadstropju je bila dvorana slavnih, kjer so bili prikazani dosežki uspešnih slovenskih športnikov. Velik del je bil posvečen Petru Prevcu. Spoznali smo njegovo športno pot in dobili vtis, da ga častijo kot nacionalno športno legendo. Tukaj nam je vodič povedal tudi o zgodovini in razvoju skakalnih tehnik. Še posebej nas je presenetilo dejstvo, da je bila priljubljena V-tehnika razvita zaradi napačne kostne zgradbe enega od športnikov. Na koncu ogleda smo imeli priložnost, da smo utrdili pridobljeno znanje in preizkusili svoje veščine s simulatorjem virtualne resničnosti za smučarske skoke. V tem tekmovanju sta dva skromna in simpatična fanta iz Jene spretno osvojila prvo in drugo mesto.

Po koncu ogleda sta vodenje prevzeli dve gospe iz Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave. Predstavili sta nam težave pri gradnji smučarskega centra tik ob meji Triglavskega narodnega parka. To je povzročilo spor med naravovarstveniki in regionalnimi deležniki, ki želijo spodbujati turizem. Po kratkem sprehodu skozi dolino nas je avtobus odpeljal v naravni rezervat Zelenci. Sprehodili smo se skozi močvirje do kraškega izvira. Očarale so nas čudovite modre barve, ki so se lepo zliile z zasneženo gorsko pokrajino.

Za kulinarčni zaključek ekскурzije smo obiskali lokalno kmetijo v Ratečah. Majhno družinsko podjetje je pripravilo degustacijo različnih izdelkov:

Pod Kekčevo kapo

jogurtov, sirov, smetan, mleka in domačih marmelad. V njihovi mali trgovini smo lahko nakupili domače kozje dobrote. Po tem pestrem dnevu smo bili veseli vrnitve v vilo Šumico, kjer smo si vzeli kratek odmor pred nadaljevanjem tega čudovitega kongresa.

Max Buchhart in David Verges
max.buchhart@uni-jena.de
dverges34@gmail.com

EKSKURZIJA 3: Krnica

Slika 6: Ekскурzija v Krnico (foto: Job Stopar).

S četrtkom je napočil čas za še drugo ekskurzijo kongresa, t. i. *leisure* ekskurzijo, katere glavni namen sta zabava in odkrivanje pokrajine, ne pa toliko znanstven in strokovni doprinos.

Navada je, da organizatorji regionalnih kongresov le en dan v tednu rezervirajo za strokovne ekskurzije, zato je ob objavi programa našega kongresa v svetu Egee navdušeno završalo, saj smo se odločili za kar dve ekskurziji. Prvoten plan je predvideval dve različni poldnevni *leisure* ekskurziji, in sicer, kot veleva Egea tradicija, tako imenovana *easy* in *hard* hike (lažji in zahtevnejši pohod). Na koncu nas je aprilsko sneženje, ki je v dolino Krnice ponekod prineslo skoraj meter snega, prisililo, da zahtevnejši pohod na Visoki Mavrinc s panoramskimi razgledi na okoliške dvatisočake, greben Karavank in dolini Velike in Suhe Pišnice prestavimo na toplejše čase. Tako smo vse udeležence povabili na deset kilometrov dolg sneženi pohod do Koče v Krnici, udeleženci pa so se lahko sami odločili, ali se želijo sprehoditi še dodatne tri kilometre do Ruske kapelice. Po zajtrku je tako kolona približno 60 geografov, ki so se jim na naše veselje in svetlo prihodnost Egee

Ljubljana pridružile tudi tri nadobudne brucke, zabredla po nezgaženi poti ob Veliki Pišnici. Na poti je zimsko idilo, ki je sicer zaradi nizke oblačnosti niso komplementirala obsijana ostenja okoliških vršacev, zmotilo le občasno obstreljevanje s sneženimi kepami, seveda pa se nismo mogli izogniti tudi krajšim poučnim geografskim vložkom. Tako smo na profilu ledeniških sedimentov ob poti razložili glacialno preteklost doline, na primeru rastja njeno pedogenezo ter na Planini v Klinu njeno etnološko in ekonomsko vlogo z zgodbami o transhumanci, prvi svetovni vojni in turističnem razvoju.

Bolj smo se bližali Koči v Krnici, pomembnejša je postajala naša vloga »snegolomilcev« na zasneženi poti z le občasnimi sledmi turnih smučarjev, zajcev in srn v vedno globljem snegu. Ob zaprti koči smo na kratko postali, uprizorili snežni boj, primerljiv s soško fronto, se skupinsko fotografirali in izdelali nekaj domiselnih snežakov, med drugim tudi sneženega Kekca, katerega kape smo celotno ekskurzijo ponosno nosile vodje ekskurzije.

Skupina bolj utrujenih in premočenih udeležencev se je že prej obrnila nazaj proti vili Šumica, medtem ko nas je večina preko Planine v Klinu mimo pastirskih stanov in pod mogočnimi stenami gora, ki so se nam počasi začele odkrivati, zakorakala proti Vršiški cesti. Zaradi zelo zasneženih in precej drsečih stez smo pot navkreber ubrali kar po zaprti cesti, dokler nismo dosegli svojega cilja – Ruske kapelice. Tu smo na kratko povzeli zgodovino Vršiške ceste, zgodbo o nastanku Ruske kapelice in tudi sodobne težave, s katerimi se sooča cesta in celotna dolina. Po n-ti skupinski sliki pred kapelico, ki jo je popestrila precejšnja gmota snega na strehi, ki je presenetila skupino nemških udeležencev, smo po serpentinah navzdol odromali proti težko pričakovanemu kosilu in toplini naše vile. Glede na razmere mislim, da nam je uspelo izvesti odlično ekskurzijo, ki bo po svojih ekstremnih, a slikovitih prizorih, verjetno še dolgo ostala v spominu pogumnih udeležencev našega pravega alpskega kongresa.

Job Stopar
job.stopar@gmail.com

TRAJNOST ALP

GORE SO....

Veseli me, da »gre« Geomix spet v gore. Gore so zračne, včasih divje, včasih prijazne, pogosto mirne ... vselej pa nekaj posebnega. Gorska pokrajina je geografom pisana na kožo. Velika naravnogeografska raznolikost pogosto vodi tudi v raznolike družbenogeografske odtenke prostora, ki presenetijo. Čeprav so bile gore v zgodovini in so tudi še danes pogosto sinonim periferije, so bile po drugi strani zatočišče številnim ljudstvom in skupinam ljudi. Pomanjkanje stikov med skupnostmi je vodilo v raznolike jezike, narečja, raznoliko kulturno snovno in nesnovno izročilo. Že več kot stoletje v nekaterih delih sveta, zlasti v Evropi in Severni Ameriki, posamezna gorska območja doživljajo zanimanje ljudi kot nikoli prej. Turizem in energetika sta naredila gorske pokrajine gospodarsko zelo zanimive, promet pa je omogočil množično dostopnost do teh območij. Danes se tu dogaja nekoč nepredstavljivo – ljudje ne bežijo iz gorskih vasi v nižine in večja mesta, ampak ta območja privabljajo množice obiskovalcev. Premožni srečneži med njimi si tam kupijo tudi drago nepremičnino, tako so nekatera gorska območja postala pravi simbol elitnih krogov družbe. Zgoščanje elit pa vse bolj onemogoča običajno življenje domačinom in drugim otežuje obisk večini.

To je le en vidik družbenih procesov v gorskih pokrajinah, geografi pa brez težav prepoznamo še številne druge. Naraščajoči okoljski pritiski v turizmu, ki so po eni strani posledica vse več prihodov turistov, po drugi strani pa naraščajoče porabe virov na turista (povečujeta se zahtevnost gostov in udobje turistične storitve), puščajo za sabo gore vse bolj prizadete. In ko dodamo še podnebne spremembe, si ni težko predstavljati, da sta bio- in geodiverziteta gorskih pokrajin zaradi omenjenih stresorjev pred veliko preizkušnjo. Gore s svojimi tipičnimi gozdovi, višinskimi rastlinskimi pasovi, značilnim vodnim krogom in ozkimi nišami, ki jih je v zgodovini lahko zapolnil človek, se intenzivno spreminjajo pred našimi očmi in postajajo nova, v marsičem drugačna pokrajina. Geografi, ki spremljamo gore že desetletja in stoletja, vemo, da bodo številni procesi, ki jih podnebne spremembe prinašajo, najprej vidni ravno v gorah. Tako so gore lakmusov papir številnih okoljskih sprememb, ki prihajajo.

Ob vsem naštetem gre pohvala mladim geografom našega Oddelka, da so pristopili k izvedbi Euromed Regionalnega kongresa na temo trajnostnega razvoja Alp. Dogodek so postavili v Zgornjesavsko dolino in okolico, kjer se je in se še piše zgodovina alpskega in nordijskega smučanja, gorskega reševanja, gorništva, alpinizma ter seveda tudi alpskega turizma v Sloveniji.

Gre za eno od žarišč izzivov trajnostnega lokalnega razvoja, kjer turizem prinaša pomemben delež k doseganju blaginje, hkrati pa marsikje že presega nosilne sposobnosti prostora in krni doživljajsko vrednost. Program izvedenega kongresa potrjuje, da se mlajši rod geografov zaveda sodobnih izzivov razvoja alpskih območij in da gorske pokrajine ne vidi le kot estetske, tipično slovenske pokrajinske kulise, niti ne kot prostor, ki je na voljo brezkončnemu izkoriščanju za vedno nove aktivnosti, pač pa kot občutljivo in kompleksno celoto, prežeto s kulturnim izročilom, ki le taka zagotavlja visoko kakovost bivanja lokalnemu prebivalstvu ob zavedanju, da je nujna velika skrb za ohranitev ekosistemskih funkcij pokrajine in se jo uporablja znotraj nosilnih sposobnosti.

dr. Matej Ogrin
matej.ogrin@ff.uni-lj.si

TALJENJE LEDENIKOV IN UMIRANJE GOZDOV: PODNEBNE SPREMEMBE V JULIJSKIH ALPAH

Michał Purta;

mic.purta@gmail.com

Jennifer Sadowska;

jennifer.sadowska@gmail.com

IZVLEČEK

Delavnica, ki smo jo organizirali v sklopu kongresa in je nosila naslov Taljenje ledenikov in umiranje gozdov: podnebne spremembe v Julijskih Alpah, je ponudila celovit pregled pomembnejših vplivov podnebnih sprememb na Julijske Alpe, s primeri, osredotočenimi na Triglavski ledenik, ki se je v zadnjem stoletju zelo zmanjšal.

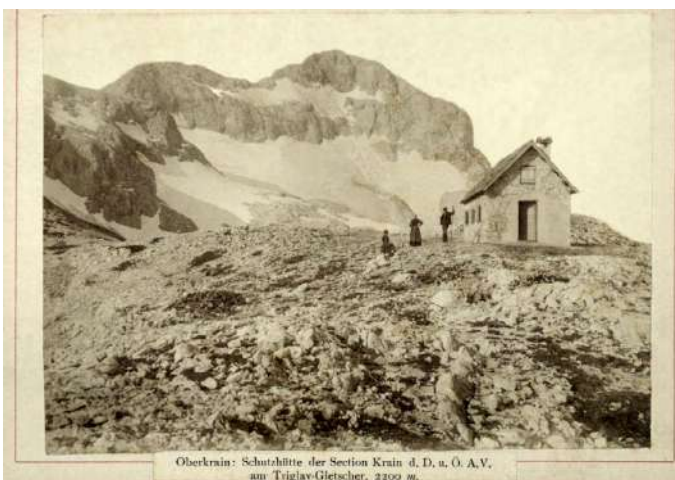
V teoretičnem delu smo prisluhnili predavanjem dveh profesorjev z Univerze v Ljubljani. Prvi je bil mag. Miha Pavšek, vodja ekipe za spremljanje Triglavskega ledenika, strokovnjak za podnebno geografijo in glaciologijo, drugi pa dr. Jure Tičar, specialist za podnebne spremembe, umik ledenikov v jame in ledene jame.

Po predavanjih sta se mag. Pavšek in dr. Tičar z udeleženci odpravili na teren, kjer smo znanje, pridobljeno na predavanjih, preizkusili še praktično. Strokovnjaka sta demonstrirala, kako se znanstveni koncepti uporabljajo v naravi. Udeleženci so se ukvarjali z dendrokronologijo za razlaganje vplivov podnebnih sprememb, zabeleženih v letnicah dreves, nato pa so ustvarili tridimenzionalne modele iz gline, da bi vizualizirali in razumeli kompleksnost dinamike kraške hidrologije, struktur ledenikov in tvorbe ledenih jam.

Ključne besede: Triglavski ledenik, podnebne spremembe, ledene jame, kraška hidrologija

UVOD

Julijske Alpe, pomembno gorovje na severozahodu Slovenije, predstavljajo ključno območje za raziskovanje vplivov podnebnih sprememb na alpsko okolje. Ta pokrajina, znana po svojih značilnih geoloških oblikah in raznovrstnih ekosistemih, doživlja pomembne spremembe zaradi globalnega segrevanja. Triglavski ledenik, ključna posebnost Julijskih Alp, je v preteklem stoletju doživel znaten umik, kar jasno kaže na širino podnebnih sprememb, ki vplivajo na to regijo. Namen te delavnice je bil podrobneje raziskati znanstvene vidike teh sprememb, in se osredotočiti na vzajemno delovanje med podnebnimi spremembami, dinamiko ledenikov in kraškimi procesi, zlasti tvorbo in evolucijo ledenih jam.

Slika 1: Ena najstarejših fotografij Triglavskega ledenika s konca 19. stoletja (foto: Benedikt Lergeporec).

Slika 2: Triglavski ledenik leta 2021 (foto: Miha Pavšek).

so moteni zaradi naraščajočih temperatur, kar vodi v strukturno nestabilnost in postopno degradacijo teh edinstvenih oblik.

METODOLOGIJA

Pred začetkom delavnice smo uporabili različne metode, da so se lahko udeleženci in predavatelji med seboj spoznali. Najprej smo prisluhnili predavateljema, potem pa smo se odpravili na pohod, kjer smo nadaljevali učenje še v praksi. Na koncu so udeleženci pripravili modele iz gline.

Slika 3: Udeleženci pri delu (foto: Jennifer Sadowska).

Slika 4: Izdelki na delavnici (foto: Jennifer Sadowska).

REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Med delavnico so udeleženci sodelovali pri praktični dejavnosti. To je bila izdelava tridimenzionalnih modelov iz gline, ki so predstavljali različne kraške hidrološke cone, serije ledenikov in ledene jame znotraj kraških sistemov. Ta praktični pristop je udeležencem omogočil globlje in bolj konkretno razumevanje nastanka in dinamike geoloških značilnosti ledenikov.

Pri izdelavi podrobnih modelov kraških pokrajin so udeleženci lahko poudarili oblike, kot so brezni, podzemne reke in vodonosniki. Z vizualizacijo teh modelov so lahko razumeli kompleksne mehanizme pretoka in shranjevanja vode, značilnega za kraške sisteme, pa tudi to, kako voda pronica skozi porozni apnenec in tvori podzemna drenažna omrežja. Ta proces je ponazoril zapletene hidrološke procese v kraških pokrajinah, poudaril pomen podzemnih vodnih sistemov in nujnost ohranjanja teh krhkih ekosistemov, ki so še posebej ranljivi zaradi onesnaževanja in pretiranega izkoriščanja vodnih virov.

Z izdelavo modelov serij ledenikov so udeleženci jasneje razumeli plastične strukture ledenikov, vključno z območjem akumulacije, območjem ablacij in ravnovesno črto. Pri oblikovanju gline so lahko opazovali, kako ledeniki napredujejo in se umikajo v odzivu na podnebne pogoje s procesi tvorbe ledu, taljenja in premikanja. S temi vajami so udeleženci dobili jasnejšo predstavo o dinamiki ledenikov in ključni vlogi,

Slika 5: Udeleženci modelirajo kraške hidrološke cone (foto: Jennifer Sadowska).

Prikazano je bilo medsebojno delovanje med ledeniški in kraški procesi ter ravnotežje, ki je potrebno za nastanek in vzdrževanje ledenih jam. Udeleženci so spoznali, kako lahko podnebne spremembe to ravnovesje porušijo, kar vodi v izgubo teh edinstvenih geoloških oblik.

ki jo ledeniki igrajo v podnebnem sistemu Zemlje. Poudarjeno je bilo tudi skrb vzbujajoče hitro umikanje ledenikov zaradi globalnega segrevanja, ki nakazuje na nujno potrebo po ukrepih za podnebno zaščito.

Modeliranje ledenih jam v kraških sistemih je omogočilo vpogled v njihovo tvorbo v teh edinstvenih geoloških okoljih. Udeleženci so prikazali interakcijo med ledeniškim ledom in kraško topografijo. Spoznavali so, kako ledene jame nastajajo s procesom taljenja in ponovnega zamrzovanja vode znotraj apnenčastih formacij.

Slika 6: Terenski del delavnice (foto: Jennifer Sadowska).

Slika 7: Terenski del delavnice (foto: Jennifer Sadowska).

ZAKLJUČEK

Podnebne spremembe in njihov vpliv na taljenje ledenikov predstavlja resno težavo, hkrati pa pomembno področje raziskovanja. Na delavnici so se praktične dejavnosti modeliranja izkazale kot učinkovito izobraževalno orodje, ki je izboljšalo razumevanje geofizičnih procesov in vpliva podnebnih sprememb na te sisteme. Modeli iz gline so služili kot vizualna in tipna pomoč, ki je premostila vrzel med teoretičnim znanjem in fizičnim pojavom. Praktični pristop k delavnici je omogočil celovito razumevanje kompleksnih geoloških in podnebnih medsebojnih vplivov. Udeleženci so se po koncu delavnice bolje zavedali posledic podnebnih sprememb na kraške pokrajine in ledeniška okolja, kar jih je spodbudilo k delovanju v skladu z ohranjanjem okolja in zagovarjanju trajnostnih praks.

MODRO ZLATO IN KAKO GA ZAŠČITITI: ALPSKI VODNI VIRI

Bartosz Pietrak

b.pietrak@student.uw.edu.pl

Jan Jurkiewicz

jp.jurkiewicz@student.uw.edu.pl

IZVLEČEK

Delavnico v sklopu kongresa z naslovom Modro zlato in kako ga zaščititi: Alpski vodni viri sta pripravila geograf, specializiran za hidrologijo, in prostorski načrtovalec, s pomočjo naše znanstvene sovodje, magistric Andreje Škvarč iz Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave. Poudarek je bil na vprašanih trajnostnega razvoja območij, kjer je kakovost vode ključna. Delavnica je bila razdeljena na tri znanstvene seje, v katerih smo se učili o pomenu značilnosti vodnih virov, rek in jezer, ter o tem, kako jih zaščititi pred degradacijo.

Ključne besede: Vodni viri, kakovost, ohranjanje, reka, turizem, razvoj, Alpe, Pišnica, Slovenija

UVOD

Tema naše delavnice je bila zastavljena tako, da smo podrobneje preučili ohranjanje gorskih vodnih virov. Študenti iz vse Evrope so se zbrali sredi Julijskih Alp, da bi razpravljali o morebitnih grožnjah okolju na tem območju. S to temo imamo izkušnje že s terenskega dela, ki smo ga opravili med študijem, pa tudi v izvenšolskih akademskih projektih. Med raziskovanjem smo se spraševali, ali bi se kakovost Pišnice lahko zmanjšala zaradi zunanjih dejavnikov ali je res tako čista, kot se zdi na prvi pogled?

METODOLOGIJA

Naše prve seje ne bi mogli začeti brez širokega teoretičnega uvoda. Predhodno je bilo dogovorjeno, da je treba dati poudarek na turistično infrastrukturo, saj je ta najbolj zloglasna grožnja gorskim območjem. Mag. Andreja Škvarč iz Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave je našim udeležencem predstavila spremembe v gorskem turizmu, ki so se zgodile v zadnjem stoletju. Pogonski dejavniki za razvoj turizma so bile spremembe v mobilnosti in nadgradnja opreme. Ena od točk, na katero je bila predstavitev osredotočena, je bila problematika gorskih koč, ki so del turistične infrastrukture, vendar njihovo delovanje povzroča, da je območje bolj dovzetno za negativne procese, kot so: premnožičen turizem, onesnaževanje vode, glasovno onesnaževanje, posegi v naravno krajino ali težave pri vzdrževanju dobavne verige do koč. Ena od dilem, ki so bile omenjene za zgled, je bila problematika čiščenja odpadne vode. Dve najbolj zanesljivi možnosti za

Slika 1: Igranje namizne igre z našo znanstveno sovodjo (foto: Jan Jurkiewicz).

gorske kočje sta majhne čistilne naprave ali suha stranišča. Čeprav čistilne naprave zahtevajo stabilen vir energije in posebno vzdrževanje, so bolj zanesljive in bistveno zmanjšujejo tveganje onesnaženja.

V drugem delu so imeli udeleženci, zahvaljujoč prispevku naše znanstvene sovodje, priložnost raziskovati temo z vidika različnih skupin potencialno skrb vzbujaajočih deležnikov, kot so člani lokalne skupnosti, poslovneži, kmetje, gozdarji, politiki in turistična družba. Z določenimi vlogami in skupinami smo izvedli igro vlog, kar je bila tudi ustrezna priprava za naslednji dve seji. Vsaka skupina je dobila zemljevid s tremi možnimi različicami za izgradnjo smučišča z njegovo infrastrukturo. Po zemljevidu so bila nekatera mesta na predlaganih poteh označena kot območja s posebnimi vrstami flore in favne. Glavna naloga je bila uskladiti interese vseh predstavnikov. Glede na rezultate je vsem udeležencem uspelo preglasovati predloge tistih, ki so v skupinah zastopali poslovneže. Med vajo je bilo ključno ohranjati ravnovesje med potencialnim vplivom na okolje in zadovoljstvom turistov (ta tema je bila posebej obravnavana tudi v tretji seji).

Slika 2: Terensko delo (foto: Karol Atys).

Slika 3: Rezultati (foto: Karol Atys).

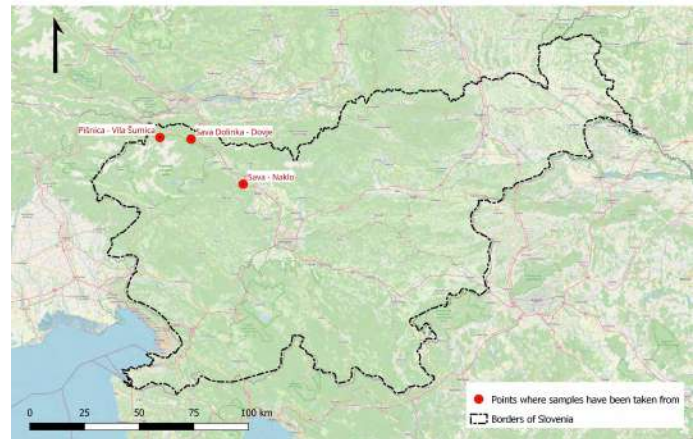
Med drugo sejo so se udeleženci odpravili do zgornjega toka reke Pišnice v Kranjski Gori (približno tri kilometre od njenih izvirov), da bi sodelovali pri terenskem delu. Predhodna hipoteza je bila, da lahko trenutni prostorski razvoj gorskih območij močno vpliva na kakovost voda. Da bi izvedli potrebne primerjave, so vodje delavnice udeležencem zagotovile dva vnaprej zbrana vzorca vode. Prvi je bil vzeti iz Save Dolinke, ki teče skozi naselje Dovle, medtem ko je bil drugi vzorec vzeti iz Save (v naselju Naklo), katere pritok je tudi Pišnica. Namen seje je bil zbiranje vzorcev vode in nato testiranje vsakega od njih za prisotnost potencialno nevarnih snovi: sulfati, kloridi, amonijak, nitrati, nitriti in fosfati. Rezultati meritev so bili ključni za oblikovanje zaključkov ob koncu delavnice. Skupine po dva do tri osebe so izvedle potrebne meritve s posebnimi testerji. Po preverjanju smo rezultate zabeležili in vnesli v tabelo.

Kranjska Gora municipality

Slika 4: Zemljevid občine Kranjska Gora z označenima dvema točkama zbiranja vzorcev (foto: Jan Jurkiewicz).

The origin of our water samples

Slika 5: Zemljevid Slovenije z označenimi vsemi točkami zbiranja vzorcev (foto: Jan Jurkiewicz).

Tretja znanstvena seja je bila priprava na predstavitev rezultatov terenskega dela. Vodje so udeležencem predstavile tudi primere drugih potencialnih groženj za vodni režim in kakovost ter številne primerjalne študije primerov, ki so prikazovale tako dobre kot slabe prakse. Končna predstavitev se je začela z značilnostmi vsake reke, iz katere so bili vzeti vzorci vode. Znanstvena ekipa je pričakovala, da bo največje onesnaženje zabeleženo v vzorcu iz reke Save, saj je zbirna točka najbolj oddaljena od izvirov reke v primerjavi z drugimi točkami, poleg tega pa je Sava največja med raziskovanimi rekami. Vzorci iz Save Dolinke in Save so bili zbrani v nedeljo, 21. aprila. Kasneje so znanstvene vodje razložile še nekaj o vplivu človeka na stanje vode.

Najprej je bila obravnavana problematika hidroelektrarn (HE). Hidroenergija predstavlja 86 odstotkov celotne energije, proizvedene iz obnovljivih virov v Sloveniji (2). Vendar raziskave kažejo, da ekološki vpliv malih hidroelektrarn (MHE, ki lahko dnevno proizvedejo manj kot deset megavatov energije) presega njihov prihodek. Obstaja tudi veliko drugih groženj, kot so spremembe v dnevnem nihanju nivoja vode ali prekinitev ribjih poti. V povezavi s tem so znanstvene vodje pripravile primerjavo med dobro in slabo načrtovanimi primeri HE, in sicer med HE Brežice (Slovenija) in HE Włocławek (Poljska). HE Brežice je uvedla inovativne ribje steze, ki so zasnovane tako, da so videti skoraj naravno. Medtem ko rešitve, ki jih je ponudila HE Włocławek, zgrajena v 60. letih prejšnjega stoletja, danes krivijo za skorajšnje izumrtje lososa iz poljskih rek. Druge raziskave prav tako potrjujejo takšen negativen vpliv – po izgradnji HE v Czorsztynu se je populacija nekaterih vrst rib (npr. postrvi) zmanjšala, bolj pogoste vrste, kot sta ploščič in rdečeočka, pa so se začele pojavljati pogosteje (3). HE Włocławek je zelo občutljiva na sedimentacijo in globoko erozijo, zato bo v bližnji prihodnosti potrebna gradnja drugega vodnega zadrževalnika. Druga tema je bila splošni vpliv koncentriranega turizma na okolje in strategije za ohranjanje naravne krajine. Glavne skrbi so: onesnaževanje vode, zraka in hrupa, prometno onesnaženje, prevelika količina smeti (1). Med dobrimi praksami lahko izpostavimo Avstrijo, kjer je poudarek na vzdrževanju in nadgradnji že obstoječe turistične infrastrukture, npr. smučišč.

Za boljše razumevanje rezultatov je bilo treba predstaviti seznam snovi, za katere so bili opravljeni testi, kaj njihova prisotnost v vodi lahko pomeni in kateri so možni viri teh snovi:

- Amonijak (NH_3) – komunalne odplake, vulkanska dejavnost, strele
- Sulfati (SO_4) – preperevanje mineralov, razkroj organske snovi, odpadne vode, odtekanje gnojil
- Nitrati (NO_3) – odpadki iz greznic, gnojila na osnovi dušika, živalski gnoj
- Nitriti (NO_2) – gnojila na osnovi dušika in komunalne odplake
- Fosfati (PO_4) – intenzivno kmetijstvo in gnojenje navzgor po toku
- Kloridi (Cl) – raztapljanje sedimentnih kamnin v vodi, soljenje cest

	Amonijak	Sulfati	Nitrati	Nitriti	Fosfati	Kloridi
Pišnica (torek)	0,02 mg/l	<25 mg/l	1 mg/l	0 mg/l	0 mg/l	5 mg/l
Sava Dovle (zgornji tok, nedelja)	0,01 mg/l	0mg/l	3 mg/l	0 mg/l	0 mg/l	1 mg/l
Sava Naklo (spodnji tok, nedelja)	0,02 mg/l	<25 mg/l	3 mg/l	0,02 mg/l	0 mg/l	4 mg/l

REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Na podlagi tabele 1 smo lahko opazili pričakovane rezultate – voda iz spodnjega toka reke (Naklo) vsebuje več snovi kot voda iz zgornjega toka (Dovle in Kranjska Gora). Druga stvar, ki je pritegnila pozornost voditeljev in udeležencev, je bil nepričakovano visok nivo kloridov v vodi iz zgornjega toka reke Pišnice. Razlog za to bi lahko bil v vremenskih razmerah in človekovem posegu. V torek, na dan terenskega dela, je bila Kranjska Gora, za razliko od drugih dveh krajev v nedeljo, prekrita z debelo plastjo snega. Prav tako je lahko ključna lokacija meritev – udeleženci so delali pod mostom, od koder se je raztaljen sneg vračal nazaj v reko. Da bi v takih razmerah zagotovili varno vožnjo, cestni delavci uporabljajo cestno sol, ki vsebuje predvsem natrijev klorid (NaCl).

Da bi zaključili delavnico, so se udeleženci razdelili v dve skupini, ustvarili plakate, na katerih so predstavili grožnje in trajnostne rešitve za ohranjanje čistosti in varnosti vodnih virov in rek.

Slika 6: Predstavitev rezultatov – plakat in miselna mapa (foto: Karol Atys).

VIR IN LITERATURA

(1) Kurek W., 2007, Turystyka, PWN.

(2) Hočevar, M.; Novak, L.; Drešar, P.; Rak, G. The Status Quo and Future of Hydropower in Slovenia. *Energies* 2022, 15, 69–77.

(3) Augustyn L., 2010, The influence of the Czorsztyn-Niedzica and Sromowce Wyżne hydroelectric power station on the ichthyofauna of the Dunajec River in the Pieniny region. *Monografie Pienińskie* 2: 227–239.

(4) Wodociągi Warszawskie, 2019. Małże i ryby testerami wody. URL: <https://mpwik.com.pl/view/malze-i-ryby-testerami-wody&i=678> (citirano 12. 4. 2024).

TRI VELIKE ZVERI V SLOVENSKIH GOZDOVIH IN PLANINAH

Matic Levstek

matic.lesvtek11@gmail.com

IZVLEČEK

Delavnica se je osredotočala na odkrivanje skrivnostnega življenja slovenskih velikih zveri. To so rjavi medvedi (*Ursus arctos* Linnaeus, 1785), volkovi (*Canis lupus* Linnaeus, 1785) in evrazijski risi (*Lynx lynx* Linnaeus, 1785). Govorili smo o izbiri habitata, drugih ekoloških vidikih in videzu posamezne vrste, pa tudi o nekaterih težavah, povezanih z velikimi zvermi. Na koncu smo se dotaknili tudi ogrožene populacije divjih petelinov (*Tetrao urogallus* Linnaeus, 1875) na Vitrancu in iskali rešitve za ohranjanje populacije čim bolj stabilne.

Ključne besede: evrazijski ris, rjavi medved, volk, divji petelin, videz, ekologija.

Pridružila sta se nam dva strokovnjaka s področja varstva in raziskovanja divjadi, Petra Muhič iz institucije DINARICUM in Vita iz ZRSVN. Prva delavnica se je začela ob 9. uri zjutraj in je potekala na prostem. Zbrali smo se v krogu okoli Petre in Vite ter poslušali njuni predavanji. Pokazali sta nam pripomočke, kot so telemetrične ovratnice, modeli lobanj zveri in epoksidni modeli njihovih sledi, kar je udeležencem pomagalo, da so lažje sledili predavanjem. V drugi polovici delavnice smo izvedli igro vlog. Ena skupina je predstavljala znanstvenike in strokovnjake, ki so skušali najti racionalne rešitve na podlagi opazovanj in dejstev. Druga skupina je predstavljala kmete. Na njihovo mnenje o velikih zvereh pa je vplivala nevarnost napadov volkov na domačo živino. Tretja skupina je igrala vlogo občanov, katerih mnenje je oblikoval strah pred velikimi zvermi. Zadnjo skupino so predstavljali aktivisti, ki so želeli odpraviti nadzor nad populacijo velikih zveri s posebej dovoljenimi odstrelimi. Različne skupine so nato predstavile svoje interese na forumu, kjer se je razvila zanimiva razprava. S pomočjo te igre smo bolje razumeli prizadevanja in kompleksnost doseganja kompromisov.

FIZIČNI VIDEZ

Prva tema, ki smo jo obravnavali, je bil fizični videz vrst velikih zveri. Rjavi medvedi merijo do 250 centimetrov v višino in lahko tehtajo do 300 kilogramov. Samice so običajno nekoliko manjše in lažje. Medvedi so najpogosteje rjavi, vendar se njihova barva lahko razlikuje. Dlaka volka je lahko rjava do siva, odvisno od letnega časa. Volkove prepoznamo po dolgem in šilastem smrčku ter ušesih. Evrazijski ris je najmanjši med velikimi zvermi v Sloveniji, pri čemer samci tehtajo od 18 do 25 kilogramov. Značilnosti risa so majhen črn konec repa, ušesa in dlaka na licih, ki se končajo v prepoznavnih kitah (10). Te kite na koncih ličnic se imenujejo tudi risovi konci (5). Imajo gladko, rjavkasto dlako, prekrito z rjavkastimi pikami (10).

Slika 1: Rjavi medved, *Ursus arctos* Linnaeus, 1785 (foto: Filip Markovič).

Slika 2: Volk, *Canis lupus* Linnaeus, 1785 (foto: Hubert Potočnik).

Slika 3: Evrazijski ris, *Lynx lynx* Linnaeus, 1785 (foto: Marjan Artnak).

PREPOZNAVANJE PRISOTNOSTI

Z vidika spremljanja je pomembno, da vemo, kako prepoznati prisotnost zveri na določenem območju. S tem znanjem lažje preprečimo morebitno navzkrižje interesov med deležniki, ki upravljajo prostor. Najpogostejši znaki, ki jih zveri pustijo na določenem območju, so sledi njihovih stopal. Sledi medvedov imajo pet prstov z vidnimi kremplji (3). Ko hodijo, stopijo na celotno stopalo, zato na tleh pustijo velike odtise (10). Drugi znaki, ki kažejo na prisotnost medveda, so posamezne dlake ali kepe dlak, ki jih lahko najdemo na smrekah. Nastanejo, ker se medvedi, še posebej med parjenjem, s svojim telesom drgnejo ob drevesa in tam puščajo dlake. S tem označijo svoje paritveno območje pred konkurenti (3) in preprečujejo infanticid (detomor). Raziskovalci so namreč opazili, da samci ubijajo mladiče samic, s katerimi se niso parili (12), zato se samice s potomci izogibajo teh območij. Ali je medved prisoten na nekem območju, lahko ugotovimo tudi po njegovih iztrebkih.

Prisotnost volkov lahko prepoznamo po njihovih sledih in iztrebkov, tako kot pri medvedu. Sledi volka so podobne pasjim, vendar so običajno večje. Pasji in volčji iztrebki se razlikujejo po tem, da prvi največkrat ne vsebujejo fragmentov kosti in dlake. Druga možnost za spremljanje volka je zavijanje (*howling*). Volkovi ga uporabljajo za sporočanje lokacije svoje črede drugim čredam (3).

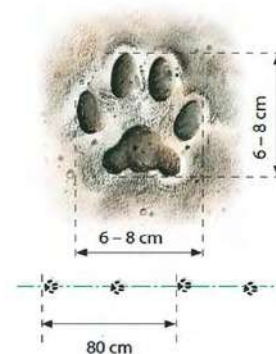
Evrazijski risi puščajo sledi, ki nimajo vidnih krempljev, saj jih lahko med hojo skrijejo (so retraktilni). To risom omogoča, da kremplje ohranjajo ostre in se premikajo tišje (6). Sledi evrazijskega risa je možno zamenjati s sledmi volka, še posebej, če je teren trd.

Slika 4: Sledi medveda (vir: EMRC 2024).

Slika 5: Sledi volka (foto: Franc Kljun).

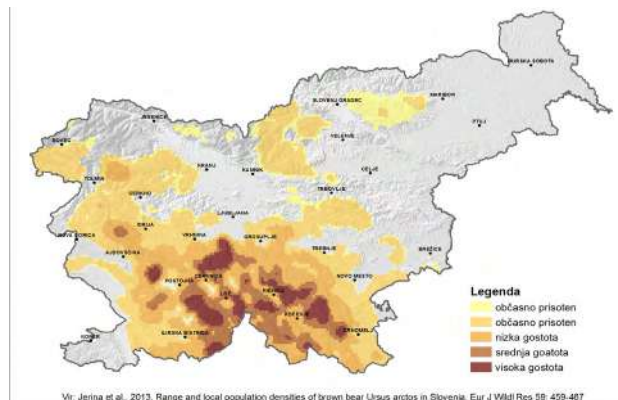

Slika 6: Sledi evrazijskega risa (foto: Igor Pičulin).

Za vse tri velike zveri se lahko uporabljajo telemetrične ovratnice za spremljanje njihovih premikov. Ta metoda se pogosto uporablja za določanje domačega območja medvedov (7). Druga pomembna tehnika spremljanja, ki jo velja omeniti, je neinvazivno genetsko vzorčenje (NGS). Ta se uporablja pri spremljanju slovenske populacije evrazijskih risov, saj je ta populacija manjša (4).

IZBIRA HABITATA IN PRISOTNOST V SLOVENIJI

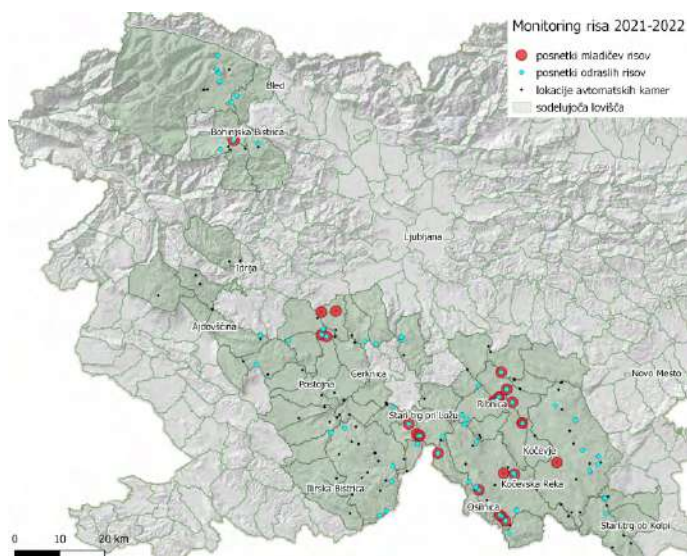
Habitat rjavega medveda v Sloveniji sestavljajo tri glavna območja: Zahodni visoki kras, Notranjska in Kočevsko-Belokranjska regija. Največja je Kočevsko-Belokranjska regija, vendar zaradi naraščajočega kmetijstva tamkajšnji habitati za medvede niso več tako primerni. Vsem trem območjem je skupna gozdna združba *Abieti-fagetum*, ki je pomemben vir hrane za medvede (8).

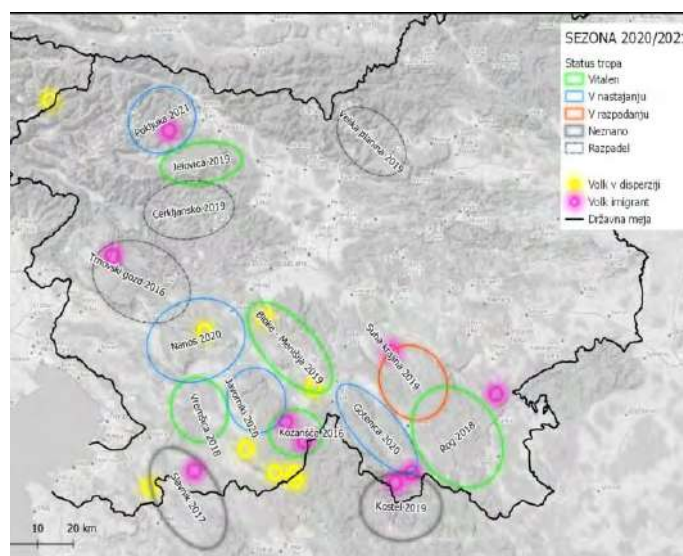
Slika 7: Prisotnost medvedov v Sloveniji (vir: 15).

Domači okoliš evrazijskega risa v Sloveniji je bil ocenjen na podlagi štirih risov. Ugotovljeno je bilo, da se teritoriji samic gibljejo med 132 in 222 kvadratnimi kilometri, za samce pa med 156 in 200 kvadratnimi kilometri (6). Domači okoliš samcev in samic se prekrivajo – samci običajno delijo svoj domači okoliš z do dvema samicama, med parjenjem pa skušajo odgnati tekmovalne samce iz svojih teritorijev (2). Evrazijski ris je v Sloveniji pogost v Dinarskih Alpah na jugu države (3), v zadnjih letih pa se je premaknil tudi v Alpe (13).

Prisotnost volka v Sloveniji je bila nazadnje ocenjena med letoma 2020 in 2021. Raziskovalci so ugotovili, da je trenutno v Sloveniji 12 volčjih tropov, torej od 121 do 168 volkov (9). Volk, tako kot vse tri velike zveri, potrebuje veliko prostora. Ocena je, da vsak volk potrebuje približno 25 kvadratnih kilometrov neprekinjene gozdne krajine (10).

Slika 8: Zemljevid lokacij foto-puščic (črne pike) v sezoni nadzora 2021–2022 z lokacijami zabeleženih odraslih risov (modre pike) in mladičev (rdeče pike) (foto: Urša Fležar).

Slika 9: Približna prostorska razporeditev volčjih teritorijev v sezoni 2020/2021 (vir: Pripravil Gregor Simčič; podatki: Tomaž Skrbinšek).

TEŽAVE, POVEZANE Z VELIKIMI ZVERMI

V drugi polovici delavnice smo obravnavali težave, ki pestijo naše tri velike zveri. Vsaka vrsta se sooča s težavami, ki so zanje edinstvene in zahtevajo rešitev. Evrazijski ris se sooča z mnogimi težavami, med drugim tudi s plenjenjem. Eden bolj perečih problemov je sorodstveno križanje (*inbreeding*), do katerega pri risu pogosto prihaja (6). Ocenjeno je, da bo slovenska populacija risov ostala na varni ravni še naslednjih 30 let, vendar pa bi lahko bila brez nadaljnjih prizadevanj in rešitev, kot so zeleni mostovi čez avtoceste, populacija risov zaradi tega problema precej ogrožena (13).

Volk je ogrožen predvsem zaradi človeških posegov v njegov habitat. Zaradi konstrukcije avtocest in drugimi načinov fragmentacije habitata je volk bolj podvržen nevarnostim prometa (3). Druga težava pri upravljanju volka so napadi na živino, ki so postali pogostejši po uvedbi zaščite volka v Sloveniji. Ograje z električno žico potrjeno zmanjšujejo pogostnost napadov volkov. Dodatna zaščita z ovčarskimi pasmami psov v ogradije prav tako učinkovita (11).

Populacija medvedov je ogrožena zaradi fragmentacije habitata (3) in prometa (8).

OBČUTLJIVA POPULACIJA DIVJEGA PETELINA NA VITRANCU

Divji petelin je največji predstavnik družine *Tetraoninae* v Sloveniji, a se kljub svoji velikosti hitro splaši, še posebej pri izvedbi sečnje in turističnih dejavnostih (1).

Nvazkrižje turističnih in okoljskih interesov je postalo očitno s predstavitvijo načrta za novo žičnico. Zaradi grožnje uničenja habitata divjega petelina je bila narejena študija, katere rezultati so pokazali na ogroženost populacije. Predlagane so bile nekatere rešitve, kot je vzpostavitev mirne cone, kjer se gradnja objektov lahko izvaja le med 1. julijem in 30. novembrom. Prav tako morajo, obiskovalci ostati na označenih poteh. Prepovedano je tudi fotografiranje divjega petelina.

Slika 10: Lokacija mirne cone Vitranc (vir: 14).

ZAKLJUČEK

Zveri v Sloveniji so res nekaj posebnega in edinstvenega. Po eni strani so hvaljene in občudovane, po drugi strani pa se jih bojimo. Upravljanje z njimi je zato pogosto predmet razprav, še posebej, ko populacije dosežejo meje nosilne zmogljivosti okolja in se pojavijo različne ideje za reševanje težav. V takšnih primerih je pomembno, da zaupamo raziskovalcem, ki so namenili veliko časa proučevanju teh živali, in se zavedamo, da so lahko naša lastna opažanja pogosto osnovana na premajhnih vzorcih. Pomembno je, da vlada in drugi, ki prispevajo k odločanju, postopoma in stalno obveščajo javnost. Za zaključek še enkrat poudarjamo, kako pomembno je, da prisluhnemo tudi skupinam, ki nam nasprotujejo, saj je to najučinkovitejši in najboljši način za doseganje kompromisov.

VIR IN LITERATURA

- (1) Bevk D., Mihelič M., (2019): Divji petelin Tetrao urp gallus. pp 74–75., Mihelič T., Krnec P., Denac K., Koce U., Vrazec A., Denac D., (eds): Atlas ptic Slovenije. Popis gnezdičk 2002–2017. - DOOPS, Ljubljana.
- (2) Breitenmoser U., Okarma H., Breitenmoser-Würsten C. Kaphegyi T., Kaphygyi U., Müller M. U. Action plan for the conservation of the Eurasian lynx in Europe (Lynx lynx). 2000. Nature and environment.
- (3) Center dina pivka. <https://www.dinapivka.si/>
- (4) Davoli F., Schmidt K., Kowalczyk R., Randi E. Hair snaring and molecular genetic identification for reconstructing the spatial structure of Eurasian lynx populations. 2012. Mammalian Biology.
- (5) Kočesvsko. Colaborators of LIFE lynx projects. (citirano 18. 5. 2024) <https://www.kocesvsko.com/en/stories/everything-you-wanted-to-know-about-the-eurasian-lynx/>
- (6) Kos I., Potočnik H., Skrbinšek T., Majič Skrbinšek A., Jonozovič M., Krofel M. 2004. Ris v Sloveniji: strokovna izhodišča za varstvo in upravljanje. 1. Izdaja. Ljubljana, Biotehniška fakulteta.
- (7) Krofel M., Videmšek U., Jerina K. Preučevanje dejavnikov habituacije rjavega medveda na človeka z uporabo GPS telemetrije. 3. Vmesno poročilo – Spremljanje medvedov in terensko snemanje lokacij. 2010. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.
- (8) Life dinalp bear. <https://dinalpbear.eu/sl/domov/>
- (9) Life Wolfalps EU. <https://www.lifewolfalps.eu/sl/>
- (10) LZS <https://www.lovska-zveza.si/>
- (11) MUHIČ, Petra, 2013, Analiza učinkovitosti zaščite drobnice pred napadi volkov (Canis lupus L.) v jugovzhodni in jugozahodni Sloveniji: diplomsko delo – univerzitetni študij [na spletu]. Diplomsko delo. Ljubljana: P. Muhič. (dostopano 20. maj 2024)
- (12) Penteriani V., Zarazo-Arias A., Mar Delgado M., Dalerum Eliezer G., Peón Torre p., Sánchez Corominas T., Vázquez M. V., Vázquez García P., Ordiz A. 2020. Female brown bears use areas with infanticide risk in a spatially confined population.
- (13) Project LIFE lynx. <https://www.lifelynx.eu/>
- (14) <https://www.tnp.si/sl/park/narava/mima-obmocja/>.
- (15) <https://dinalpbear.eu/sl/rjavi-medved/rjavi-medved-v-sloveniji/>.

ŽIVETI TRAJNOSTNO V NARODNEM PARKU

Franziska Berktold

franziska.berktold@uni-a.de

IZVLEČEK

Na delavnici Živeti trajnostno v narodnem parku so se udeleženci seznanili s kompromisi življenja v narodnih parkih in trajnostnimi strategijami na primeru Triglavskega narodnega parka v Sloveniji. S pomočjo interaktivnih orodij smo zbrali ideje in mnenja udeležencev o tej temi. Glavna priporočila so bila promocija lokalnih izdelkov, razvoj aplikacije za evropske narodne parke, uvedba sistema vstopnic za nadzor prenatrpanosti ter raziskovanje alternativnih dejavnosti, kot sta geolov (*geocatching*) in tehnologija NFC za boljšo vključenost obiskovalcev in varovanje okolja.

Ključne besede: trajnost, narodni park, Triglavski narodni park, turizem, digitalizacija v turizmu, trajnostno življenje

UVOD

Triglavski narodni park v Sloveniji je simbol naravne lepote in ima velik ekološki pomen. Da bi dokazali, kako nujno je v tem okolju razvijati trajnostni način življenja, smo izvedli delavnico, ki sta se je udeležili tudi strokovnjakinji Majda Odar in Sara Rendulić iz uprave narodnega parka. Namen delavnice je bil raziskati konflikte in rešitve v zvezi s trajnostnim življenjem v narodnem parku. Posebno pozornost smo namenili digitalni strategiji parka in zahtevam oziroma potrebam mlajših generacij pri obiskovanju narodnih parkov.

METODOLOGIJA

Na delavnici smo uporabili večplastni pristop, ki je udeležence pritegnil in jim spodbudil inovativno razmišljanje. Začeli smo z informativnimi predstavitvami Majde Odar, ki so ponudile vpogled v izzive in priložnosti trajnostnega življenja v parku. Nato smo z orodjem Mentimeter sočasno interaktivno sodelovali, udeleženci pa so lahko anonimno delili svoje poglede in predloge.

Ključni del metodologije so bile skupinske razprave, na katerih smo skupaj oblikovali ideje in izvedli konstruktiven dialog. Sprejet je bil nekonvencionalen pristop, vključili pa smo tudi vajo »najslabša možna ideja«. Ta ustvarjalna strategija je spodbudila udeležence k razmišljanju izven okvirjev – iskali so neučinkovite rešitve. Prav tako so s tem pristopom izgubili strah pred izražanjem napačnih idej.

Slika 1: Anketa na Mentimetru (foto: Franziska Berktold).

REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Ob koncu delavnice smo dobili pestro paleto idej in pogledov, usmerjenih k spodbujanju vseh oblik trajnosti znotraj Triglavskega narodnega parka in narodnih parkov nasploh. Udeleženci so poudarili pomen digitalizacije, ki izboljša izkušnje obiskovalcev in zmanjša vpliv na okolje. Predloga za razvoj

Slika 2: Udeleženci med skupinskim delom (foto: Franziska Bertold).

(geocatching) v manj obiskanih območjih, saj bi se tako turistični promet razpršil. Koncept slepega sledenja z uporabo tehnologije NFC je udeležence navdušil, saj ponuja nov način za vključevanje obiskovalcev z minimalnim vplivom na okolje.

Z mislijo na prihodnost je bila izpostavljena integracija mobilnih različic za pametne telefone kot ključna za zadovoljevanje sodobnih obiskovalčevih potreb. Z vključevanjem digitalnih platform lahko park izboljša dostopnost in angažiranost ob hkratnem spodbujanju trajnostnih praks.

ZAKLJUČEK

Za zaključek delavnice Živeti trajnostno v Triglavskem narodnem parku je bila poudarjena pomembnost skupnih prizadevanj in inovativnih rešitev za varovanje naravnih okolij. Na predstavitvi rezultatov delavnice smo za občinstvo pripravili predstavitev v StoryMaps JS.

Naš nasvet za bodoče vodje delavnic bi bil, da načrtujejo z veliko mero prilagodljivosti, saj se lahko okoliščine zelo hitro spremenijo.

evropske aplikacije za narodne parke in aplikacije digitalnih poti odražata napreden pristop k uporabi tehnologije za okolju prijazen turizem.

Trženje lokalnih izdelkov se je izkazalo za ključno strategijo za podporo regionalnega gospodarstva in za hkratno spodbujanje trajnostnih praks. Obiskovalce se tako spodbudi, da prispevajo k lokalni skupnosti in hkrati zmanjšajo svoj ekološki odtis. Za zmanjšanje prometnih zastojev in onesnaževanja zraka znotraj parka so bistvene tudi izboljšave javnega prevoznega sistema.

Za reševanje preobljudenosti parkov so udeleženci predlagali uvedbo sistema vstopnic za učinkovito uravnavanje števila obiskovalcev. Ta pristop zagotavlja ohranjanje občutljivih ekosistemov parka in obiskovalcem izboljšuje izkušnjo. Prav tako bi prihodek iz takih pobud lahko neposredno koristil lokalni skupnosti.

Pri raziskovanju alternativnih rekreativnih dejavnosti so udeleženci predlagali promocijo geolova

so udeleženci predlagali promocijo geolova

so udeleženci predlagali promocijo geolova

Slika 3: Oblikovanje predstavitve z orodjem StoryMaps (Vir: Franziska Bertold).

ZAZNAVANJE DIMENZIJ KAKOVOSTI ŽIVLJENJA MLADIH V ALPSKEM OKOLJU SLOVENIJE

univ. dipl. geog. Rachela Škrinjar

rachela.skrinjar@gmail.com

IZVLEČEK

Kakovost življenja je zapleten in večdimenzionalen pojem, saj ga posamezniki zaznavajo različno glede na svoje izkušnje in okoliščine, zato se je nevladna organizacija Cipra v projektu Alpski kompas osredotočila na iskanje skupnih imenovalcev kakovosti življenja mladih v alpskem okolju Slovenije. Po pregledu literature na temo kakovosti življenja v Sloveniji smo ugotovili, da longitudinalna študija na temo kakovosti življenja med mladimi ne obstaja. V raziskavi smo poleg poglobljenih intervjujev na podlagi metode živih laboratorijev (ang. *living labs*) ugotavljali zaznavo dimenzij kakovosti življenja mladih (16–30 let) v alpskem okolju Slovenije, kjer so bili kot ključni skupni elementi izpostavljeni dostop do storitev, zdravo življenjsko okolje, bližina narave, učinkovit javni prevoz in cenovno dostopna stanovanja.

KLJUČNE BESEDE: kakovost življenja, mladi, Alpe, Slovenija

UVOD

V preteklosti je merjenje kakovosti življenja temeljilo na ekonomskih kazalnikih, kot je BDP, za ocenjevanje pa sta se uporabljala višina dohodka in življenjski standard. Od leta 2009 je ta pojem po večini definiran s posameznimi materialnimi kazalniki, kot so plača, delovne razmere, stanovanja in zdravstveno stanje. Po drugi strani pa se kakovost življenja ocenjuje tudi na podlagi subjektivnega dobrega počutja posameznika, ki temelji na kazalnikih, povezanih z okoljem, v katerem ljudje živijo – dostop do storitev, stanovanjske razmere, dostop do narave, pa tudi na tem, kako posameznik svoje življenjske razmere zaznava – fizična in ekonomska negotovost, zaupanje v vlado, kakovost in pogostost socialnih vezi, stres, tesnoba itd. (1).

PREGLED LITERATURE O KAKOVOSTI ŽIVLJENJA V SLOVENIJI

Na podlagi statističnih podatkov na ravni Evropske unije (2) smo v Sloveniji, glede na ključne kazalnike stanovanjskih in delovnih razmer, prostega časa, socialnih odnosov, varnosti in zdravja, nad evropskim povprečjem. Edini kazalnik, ki je ocenjen nižje, so materialni življenjski pogoji oziroma finance. Raziskava Juvan Pobljšaj (3), v kateri so bili uporabljeni objektivni kazalniki (materialne razmere prebivalstva, dostopnost storitev in dobrin ter stopnja revščine), je pokazala, da je subjektivna ocena kakovosti življenja Slovencev v povprečju zadovoljiva. Raziskava Bučinela in sodelavcev (4), ki je vključevala mlade, se je osredotočala na kakovost bivanja, stanovanja in delovna mesta. Kot najpomembnejše so opredelili stanovanjsko problematiko, nato druženje, medosebne odnose in vključevanje v družbo. Podrobnejša analiza je pokazala razlike med živečimi na podeželju in v mestu, med dijaki, študenti in delovno aktivnimi ter med tistimi z rešenim stanovanjskim problemom in tistimi, ki stanovanjskega problema še nimajo rešenega. Raziskave v Sloveniji na področju kakovosti življenja so prav tako vključevale starostnike v domačem okolju (5), osebe z motnjami v duševnem razvoju (6, 7), vpliv uporabe mobilnih aplikacij (8) in telesne aktivnosti kot pomembne faktorje na kakovost življenja mladih (9). Vrabič Kek (10) v publikaciji *Kakovost življenja* omenja ključne razsežnosti kakovosti življenja, kot so materialne razmere (dohodek, potrošnja, bogastvo), zdravje, izobraževanje, osebne aktivnosti in delo, upravljanje, družbene vezi, okolje ter varnost (ekonomska in osebna). Kot merilo kakovosti življenja postaja vse pomembnejše tudi družbeni razvoj, počutje ljudi, njihovo dožemanje sveta in okolice, v kateri živijo. Nared (11) je za Slovenijo izdelal analizo s pomočjo programa ESPON QoL (ang. *Quality of Life*) kot bolj celostno

alternativo dosedanjemu ugotavljanju razvitosti območij, ki sloni zlasti na ekonomskih vidikih razvoja. Na področju materialnih razmer je vsa Slovenija nad evropskim povprečjem, na področju samopodobe ter vključenosti v družbo in okolje, ki zajema ekosistemske storitve in biotsko raznovrstnost, je z evropskega vidika rahlo nadpovprečno v zahodni Sloveniji, sicer pa je na področju osebne in socioekonomske sfere stanje v Sloveniji pod evropskim povprečjem. Potrdili so že več časa prisotno delitev na zahodno Slovenijo z višjo teritorialno kakovostjo življenja in vzhodno Slovenijo z nižjo teritorialno kakovostjo življenja. Pri pregledu literature na področju kakovosti življenja v Sloveniji so se raziskovalci osredotočili na specifična obdobja, okoliščine in različno populacijo ter pri tem uporabljali raznovrstne kazalnike. Izkazalo se je, da doslej v Sloveniji na bila opravljena študija na področju kakovosti življenja mladih.

ANALIZA INTERVJUJEV O KAKOVOSTI ŽIVLJENJA MLADIH V ALPSKEM OKOLJU SLOVENIJE

Na kakovost življenja vpliva več dejavnikov, od materialnih okoliščin, kariere, zdravja, izobraževanja, prostega časa, ekonomske in fizične varnosti ter naravnega in življenjskega okolja (11). Večina intervjuvancev je pri definiranju kakovosti življenja poudarila dostop do storitev in življenja v okolju, obdanem z naravo. Prav tako so izpostavili možnost razvoja kariere, prisotnost aktivne lokalne skupnosti in dostop do večjih mest s poudarkom na javnem prevozu.

Vrednote, ki so jih povezali s kakovostjo življenja, so narava, možnost izbire in samostojnost, družinske in kulturne vrednote, dobri odnosi in pripadnost skupnosti ter podpora mladim. Intervjuvanci so navedli, da njihovo trenutno prebivališče v splošnem odseva njihovo osebno izbiro, a pri tem navajajo tudi nekatere dejavnike, ki bi lahko imeli vpliv, da bi se preselili. Pri tem so omenjali prevelik turistični pritisk in s tem povezano veliko gnečo, vdor tujega kapitala v zvezi s stanovanjsko problematiko in finančno omejenost.

Na vprašanje, ali lokacija ustreza njihovim željam, potrebam, vrednotam ali prioritetam, je eden izmed intervjuvancev omenil, da mu lokacija popolnoma ustreza, drugi pa so imeli mešane občutke. Življenje na vasi po eni strani ponuja lahek dostop do neokrnjene narave, po drugi pa ima svoje pomanjkljivosti – pomanjkanje primernih služb, slaba dostopnost do storitev in prometna povezanost. Skupno mnenje intervjuvancev o kakovosti naravnega okolja je bilo ocenjeno pozitivno, saj cenijo sobivanje z naravo, vendar obenem zaznavajo izzive na področjih, kjer bi lahko izboljšali ekološko kmetovanje in stanje naravnega okolja. Vsi vprašani so opozarjali na razlike med mestnim in podeželskim prebivalstvom. Slednji razmišljajo bolj konservativno, zato se intervjuvanci v njihovi družbi ne morejo izražati brez strahu, da bodo obsojeni. Občutni so tudi izzivi sprejemanja v lokalnem okolju v zvezi z generacijskimi razlikami, politično opredelitvijo ter odnosom do drugače mislečih. Intervjuvanci so poudarili tudi pomen vpetosti v raznolike družbene, kulturne in športne dejavnosti ter skupne projekte, kjer bi se lahko družili in si izmenjali izkušnje, saj tovrstne dejavnosti dajejo občutek vpetosti in povezanosti z lokalno skupnostjo. Posebno pozornost bi lahko namenili tudi ustvarjanju priložnosti za srečevanje in povezovanje med generacijami ter tudi ureditvi lokacij, kjer bi tovrstna druženja lahko organizirali. Po drugi strani je eden izmed intervjuvancev pogrešal večji posluš občine za tovrstna prizadevanja. Večina intervjuvancev je menila, da imajo dovolj prostega časa, medtem ko so nekateri omejeni zaradi dejavnikov, kot so težave s prometom ali delovne in študijske obveznosti.

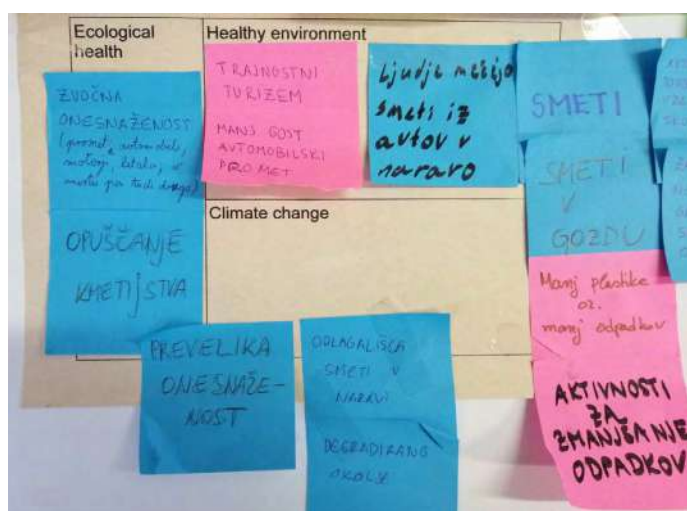
Pri vprašanju glede izboljšav v njihovem okolju so izpostavili aktivnosti in lokacije, kjer bi se lahko mladi družili in zabavali. Bistvene bi bile boljše prometne povezave in učinkovit javni prevoz, boljši odnos občine do lokalnega prebivalstva, dostopnost služb in izboljšanje zdravstvenega sistema. Kot faktorje vpliva na kakovost življenja v prihodnje so izpostavili ekstremne vremenske dogodke v zvezi s podnebnimi spremembami, vprašanje zaposlitve, dostopnost stanovanj, prometno nedostopnost, prevelike pritiske turizma in s tem povezano slabšanje kakovosti naravnega okolja.

ANALIZA ŽIVEGA LABORATORIJA O KAKOVOSTI ŽIVLJENJA MLADIH V ALPSKEM OKOLJU SLOVENIJE

Udeleženci so iz nabora izbrali dve fotografiji, ki jim predstavljata kakovostno življenje. Izpostavili so možnost pridelave lastne zelenjave, dostop do lokalno pridelane kakovostne hrane, ki jo lahko zaužijemo v varnem okolju, naravo *per se* in kot prostor za rekreacijo, zdravo zemljo brez pesticidov, prosti čas in fizično aktivnost, možnost obiskovanja kulturnih ustanov, bivati v dobrih medgeneracijskih odnosih in biti del skupnosti ter imeti urejen javni promet kot sredstvo mobilnosti in dostopnosti. Poudarili so tudi, da je zanje kakovostno življenje, kadar lahko sami razpolagajo s svojim časom in imajo možnost nenehnega izobraževanja.

Slika 1: Opredeljevanje izzivov, potreb in želja ter vrednot na podlagi kazalnikov ESPON (foto: Samo Kham).

Slika 2: Razvrščanje izzivov udeležencev živega laboratorija (foto: Samo Kham).

javnega prometa na podeželju, pomanjkanje storitev, pretirana urbanizacija, odhajanje mladih v mesta in tujino, prevelika vloga avtomobilskega prometa, tradicionalno razmišljanje starejših in slabi pogoji za socialno življenje.

Izpostavljene potrebe in želje so bile: več dogodkov, namenjenih mladim, možnost povezovanja v skupnost, več prostorov za druženje, boljši javni potniški promet, nadaljevanje izobraževanja v starejših letih in javna izobraževanja o trajnostnem razvoju, več socialnih stanovanj in nižje najemnine, bolj nadzorovana urbanizacija, večja bližina storitev, omejevanje turizma, zmanjševanje onesnaženja, revitalizacija zapuščenih območij, zmanjševanje pospešene gradnje, večja povezanost v lokalni skupnosti, izboljšanje pogojev zaposlovanja, izvajanje javnih izobraževanj o trajnostnem razvoju, omogočanje digitalnih volitev. V zvezi s priložnostmi za delo želijo boljše možnosti za zaposlovanje, prilagodljiv urnik in šesturni delovnik ter podporo manjšim podjetjem. Želijo si raznovrstno klubsko sceno, urejeno javno zdravstvo, ohranjanje kmetijskih zemljišč, dostopnost do zdravnikov, delavnice za osebnostno rast ter psihoterapevtsko pomoč, dostopno vsem. Ob tem so bile njihove potrebe: več aktivnosti za mlade, vključevanje v procese odločanja, skupnost narediti bolj samooskrbno, zmanjšati avtomobilski promet in vzpostaviti aktivnosti za zmanjševanje odpadkov. Želijo si sprejemanja različnosti, povezano lokalno skupnost, več javnih dogodkov in mladinskih ter medgeneracijskih skupnosti.

Pri drugi nalogi so se udeleženci v skupinah pogovarjali o izzivih, potrebah in željah ter vrednotah v svojem lokalnem okolju. Pri izzivih so se spraševali, kaj jih žalosti, ali jim to v lokalnem okolju predstavlja izziv, pri potrebah so argumentirali, kaj si želijo, da bi njihovo okolje imelo, pri vrednotah pa razmišljali o stvareh, ki jim v lokalnem okolju veliko pomenijo.

Mladi kot izzive zaznavajo premalo angažiranosti, ne čutijo pripadnosti skupnosti, javni potniški promet označujejo kot nefunkcionalen, skrbijo jih opuščanje kmetijstva in nepotrebni posegi v naravo, hrup, onesnaženost okolja, s prometom preobremenjene lokalne ceste, slaba mreža

Vrednote, ki jih izpostavljajo, so narava, mir, veliko lokalnih kmetij, zelenih površin, travnikov in gozdov, doma pridelana hrana, urejene kolesarske in pohodniške poti, dostop do narave, številčni mestni parki, javne knjižnice in univerze ter dostop do znanja.

Slika 3: Vrednote udeležencev živega laboratorija (foto: Samo Kham).

ZAKLJUČEK

Pri razmisleku o kakovosti življenja se srečamo s temeljnim vprašanjem, kako kakovost življenja definirati, saj gre za kompleksen pojem, katerega dožemanje se med posamezniki razlikuje. Tako lahko nekdo, ki živi na vasi, pogreša določeno infrastrukturo, na primer ugodne prometne povezave, kulturne ustanove ali trgovine, in zaradi tega meni, da je kakovost njegovega življenja nižja od posameznika, ki živi v mestu. Na drugi strani pa ima lahko posameznik storitve in infrastrukturo na voljo, a pogreša neokrnjeno naravo ali pa ga moti onesnaženost okolja. V projektu Alpski kompas sta se kot najpomembnejši skupni izzivi na področju kakovosti življenja mladih v Sloveniji izkazala prometna nedostopnost in slab javni prevoz, pri potrebah so izpostavili več dogodkov in prostorov za druženje, vrednote pa so bile povezane z naravo. Raziskovanje o kakovosti življenja mladih je pomembno, saj lahko predstavlja smernice za oblikovanje lokalnega in regionalnega razvoja ter za snovanje mladinskih politik.

VIRI IN LITERATURA

- (1) Čatakovič, D., Žemija, K., Žakej, K., Bertol Veselko, Š., Škrinjcar, R., Adolf, H., Grünenwald, A., Holstein, K., Roth, U., Ebster, M., Hribernik, V., Kogovšek, M., Jarosch, J., Bailly, O., 2024. Dosje: Kakovost življenja in mladi v Alpah. Ljubljana, Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije.
- (2) Eurostat, 2022. Kakovost življenja. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/qol/index_en.html (citirano 28. 12. 2023).
- (3) Juvan Pobljšaj, M., 2019. Primerjalna analiza kakovosti življenja v Sloveniji in v primerljivih državah. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- (4) Bučinel, M., Koželj, M., Krebs, E., Krnjak, B., Požar, L., Prekoršek, B., Prodan, L., Sotenšek, D., Šmerc, T., Tominec, J., Razpet, B., 2022. Problemi mladih v Sloveniji: raziskava s poudarkom na kakovosti bivanja, stanovanjih in delovnih mestih. Geografski vestnik, 94, 1, str. 91–113.
- (5) Mežan, A., 2021. Kakovost življenja starostnikov v domačem okolju. Magistrsko delo. Maribor: Fakulteta za zdravstvene vede.
- (6) Valečič, K., 2020. Vpliv telesne aktivnosti na kakovost življenja mladih. Magistrsko delo. Izola: Fakulteta za vede o zdravju.
- (7) Zahirovič, B., 2015. Kakovost življenja oseb z motnjami v duševnem razvoju iz njihove perspektive. Magistrsko delo. Nova Gorica: Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici.
- (8) Zalar, K., 2017. Vpliv uporabe mobilnih aplikacij na kakovost življenja mladih v Sloveniji: primer Facebook – razlikovanje ruralno/urbano.
- (9) Valentič Ponikvar, M., 2013. Vpliv težav v duševnem zdravju na kvaliteto življenja mladih odraslih. Diplomsko delo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- (10) Vrabčič Kek, B., 2012. Kakovost življenja. Ljubljana, Statistični urad Republike Slovenije.
- (11) Nared, J., 2022. Teritorialna kakovost življenja v Sloveniji. Ljubljana, Ministrstvo za naravne vire in prostor.

YOUTH ALPINE INTERRAIL

#yoalin

Projekt *Youth Alpine Interrail* omogoča Cipra – to je Mednarodna komisija za varstvo Alp. Idejo za ta projekt pa je zasnoval Cipra mladinski svet, ki ga sestavljajo mlade osebe iz vseh koncev alpske regije. *Yoalin* (t. j. kratica za *Youth Alpine Interrail*) se hkrati osredotoča na trajnostni način potovanja in mlade. Slogan projekta je »Potovati trajnostno po Alpah«. Projekt se izvaja enkrat letno od 2018 dalje, in sicer v poletnih mesecih. Do (vključno) leta 2023 je 1.875 mladih poslalo prijavo na projekt in 625 prijavljenim je uspelo sodelovati. Glede na oddano prijavo se pripravi izbor popotnikov za tisto leto.

Yoalin vključuje:

- mobilno verzijo *Interrail Global Pass Youth* (18 do 27 let),
- sedem poljubnih potovalnih dni z vlakom (in avtobusom v nekaterih primerih) znotraj enega meseca od aktivacije karte,
- začetni dogodek in končni dogodek (stroški pokriti),
- koristne namige in nasvete na spletni strani in socialnih omrežjih,
- dostop do *Hospitality lista* oz. gostoljubnostnega seznama,
- izzive *Yoalina*,
- fotografsko in pripovedovalno tekmovanje,
- Možnost udeležbe na *hub eventih* poleti.

Kako je potekala tvoja pot znotraj projekta Yoalin?

Potovala sem tri tedne, od sredine septembra do prvega tedna oktobra. S sabo sem imela šotor in večinoma spala v organiziranih kampih. Svojo pot sem začela v Ljubljani, od koder sem se z vlakom odpravila v Innsbruck v Avstriji. Od tam sem šla za nekaj dni v Fiesch v Švico, kjer sem se povzpela do razgledne točke Aletschgletscherja. Moja naslednja postaja je bila Crans-Montana v Švici, kjer sem šla na enodnevni pohod in srečala skupino prijaznih koz, s katerimi sem preživela nekaj časa. Ko sem bila tam, je začelo snežiti. Moja naslednja postaja je bila Lozana v Švici, kjer sem bivala pri družinskih prijateljih. Nato sem se odpravila v dolino Chamonix. Dva dni sem hodila in bivakirala na gorskem masivu Aigulles Rouges. Drugo noč sem preživela na 2.550 metrih, obdana z radovednimi gamsi. Po svojem prvem bivakiranju v gorah me je čakala dolga vožnja do Torina v Italiji, kjer sem spet bivala pri družinskih prijateljih. Nato sem šla v Val Poschiavo v Švici, od koder sem hodila do Cavaglie. Moja zadnja destinacija pred odhodom na zaključni dogodek v Bernu je bila Morteratsch, Pontresina, kjer sem ostala pet dni in šla na kratke enodnevnne pohode v bližnji okolici, vključno s pohodom do ledenika Morteratsch, ter si vzela čas za regeneracijo po tem dolgem potovanju po Alpah. Ko sem se vrnila v Slovenijo, mi je ostal še en dan potovanja na vozovnici, zato

Slika 1: V dolini reke Rone, Valais, Švica (foto: mimoidoči).

V letu 2023 je Cipra mladinski svet praznoval deset let delovanja, zato so glavna tema letnega poročila letos prav mladi. Predstavila vam bom intervju, ki sem ga s Cipra International opravila za to letno poročilo.

sem konec oktobra odšla na enodnevni izlet v Bad Gastein, kjer je nekoč živel moj praded. Povzpela sem se na vrh Stubnerkogela, ki je bil prekrit s svežim snegom. Na poti navzdol sem tekla po smučarskih progah in se nato z vlakom odpeljala nazaj domov.

Kaj te je motiviralo za trajnostni način potovanja?

Ko sem živela v Kanadi, je moj vrtec sodeloval v projektu, imenovanem *The Water Project*, kjer smo se naučili, kako dragocen je dostop do čiste vode. V osnovni šoli v Sloveniji sem sodelovala v šolskem teku za podnebno solidarnost ter razvila spoštovanje do narave s sodelovanjem v lokalnem orientacijskem klubu, v okviru katerega so dejavnosti potekale v lokalnih gozdovih. Z leti sem v šoli, z dokumentarnimi filmi itd. vse bolj spoznavala antropogene vplive na podnebje. V srednji šoli sem sodelovala v projektu *Start The Change* in hodila na podnebne stavke *Fridays For Future*. Prav tako sem postala bolj ozaveščena o vplivu lastnega načina življenja na okolje, vključno z načini potovanja.

Zdaj se med domačim krajem in Ljubljano, kjer študiram, vozim s kolesom in vlakom. V mestu se povsod vozim s kolesom. Obstaja veliko načinov za bolj trajnostno življenje, pri čemer moramo biti pozorni na vrsto hrane, ki jo jemo, od kod prihaja, kako je pridelana, prav tako pa moramo zmanjšati količino odpadkov, ponovno uporabljati stvari, jih popravljati itd. Kot študentka geografije še naprej širim svoje znanje o okolju in trajnosti.

Slika 2: Kolesarjenje v Ljubljani (foto: Matthew McQuarrie).
Slika 3: Železniška postaja v Švici (foto: Nina McQuarrie).

Verjamem, da je trajnostno/počasno potovanje prava izbira. Poleg trajnosti ima seveda tudi številne druge pozitivne vidike. Je bolj zdravo, ponuja priložnosti za boljše spoznavanje lokalnega okolja, kulture, ljudi, kraje vidiš na bolj realističen način. Mislim, da je tudi precej zabavno!

Dejavnosti projekta:

Kako si izvedela za projekt in kaj te je motiviralo, da si se odločila za sodelovanje?

Zanj mi je povedala druga študentka geografije, ki je pred nekaj leti sodelovala v njem. Navdušilo me je, da sploh obstaja tako neverjeten projekt, ki se osredotoča tako na trajnost kot na mladino. Rada potujem in obožujem gore. Ko sem slišala o izkušnjah popotnikov *Yoalin* pred mano, sem dobila motivacijo, da se podam na to pustolovščino, svojo prvo solo pohodniško pot. Prav tako je za študenta, kot sem jaz, takšen način potovanja bolj dostopen, in pridobitev sedemdnevne *Interrail Globalne* vozovnice prek projekta *Yoalin* se je zdela kot odličen povod za izlet. Fleksibilnost te vozovnice je bila še en bonus. To je pomenilo, da sem lahko izbrala svojo pot in jo po želji spreminjala med potovanjem.

Ali nam lahko na kratko poveš o dejavnostih, ki si se jih udeležila? Ali te je kakšna izkušnja posebej navdihnila?

Udeležila sem se začetnega dogodka ob Bohinjskem jezeru in zaključnega dogodka v Bernu v Švici. Spominjam se, kako odprti in navdihujoči so bili vsi in vsak je želel pustiti pozitiven vtis. Toliko dobrih idej je krožilo, vsi smo se povezali, imela sem občutek, kot da smo postali del ene veliki družine – družine *Yoalin*.

Slika 4: Predstavitve potovanja nekdanje popotnice na začetnem dogodku (foto: YOALIN).

Pogovarjali smo se

Poslušati o neverjetnih pustolovščinah, ki so jih imeli prejšnji popotniki *Yoalina*, je bilo zelo navdihujoče. Pokazalo mi je, koliko lahko vidiš, kako zelo lahko uživaš in kako edinstven je takšen način potovanja.

Slika 5: Planiranje svojih poletnih pustolovščin (foto: YOALIN).

Situacija/problem v Alpah:

Zakaj je tematika projekta relevantna za alpsko regijo? Katere izkušnje si imela v povezavi s to tematiko?

Videla sem številne prenatrpane kraje v alpski regiji, vse od pohodniških poti do smučarskih letovišč.

Uporaba vlakov in avtobusov je odlična alternativa uporabi avtomobilov, še posebej, ker se v večini avtomobilov vozi le po ena oseba. Samo predstavljajte si, kakšen vpliv bi lahko imeli kot posamezniki, če bi se združili in izbrali javni prevoz namesto avtomobilov. V urbanih območjih bi bilo na voljo veliko več prostora, ki bi ga skupnosti lahko uporabile za koristnejše stvari kot parkirišča. Prav tako bi lahko omilili nenehni trend širjenja in gradnje novih cest za izogibanje prometnim zamaškom (kar je le začasna rešitev za prometne težave, s katerimi se soočamo).

Preveč ljudi dandanes potuje z letali in avtomobili. Veliko je tudi takšnih, ki na dopustih hitijo, da bi videli vse priljubljene točke samo zato, da bi lahko rekli, da so tam bili. Mislim, da družba zahaja v napačno smer. Ne le, da to ni trajnostno, ampak je tudi dražje in manj pristno doživetje.

V Alpah je turizem ušel izpod nadzora, saj ljudje nenehno posegajo v naravo, industrializacija

turizma pa postaja vse bolj razširjena. Na območjih prekomernega turizma cene strmo naraščajo, pogoste so gneče, povečuje se hrup in onesnaževanje zraka. Mnoga idilična podeželska naselja so se preoblikovala v območja množičnih turističnih namestitev.

Poleg tega antropogene podnebne spremembe že povzročajo velike spremembe v alpski regiji, kjer se temperature dvigujejo hitreje, kot je svetovno povprečje. Ledeniki in permafrost se talijo hitreje, povečujeta se moč in pogostost neviht, intenzivnejša je erozija tal.

Mislim, da bo alpsko okolje zaradi naraščajočih globalnih temperatur v prihodnosti še bolj privlačilo ljudi kot danes, saj bo tam (relativno gledano) še vedno hladneje kot v okoliških nižinah. Čeprav bodo zimske dejavnosti v Alpah postale precej manj priljubljene, bodo toplejši meseci zagotovo privabili množice turistov. Lokalne turistične oblasti se morajo že zdaj prilagajati posledicam antropogenih podnebnih sprememb, na primer z uporabo smučarskih žičnic tudi takrat, ko ni snega, za pohodnike, gorske kolesarje itd.

Na lokalni ravni pa lahko povem, da sem v občini Komenda, kjer živim, od začetka leta 2024 del Strateške skupine za pripravo Strategije trajnostnega razvoja Občine Komenda do leta 2035.

Slika 6: Ledenik Tour, Chamonix (foto: Nina McQuarrie).

Se je tvoj pogled na tematiko po izvedenem projektu spremenil? Če da, kako?

Da. Na primer, ko sem pohajkovala do ledenika Morteratsch, sem opazila kazalnike, ki označujejo

stopnjo umika ledenika od leta 1878 dalje. Razdalja med kazalniki se je povečevala, ko sem se bližala ledeniku. V zadnjih nekaj letih je bila stopnja umika ledenika rekordno visoka. Od časa prve oznake se je ledenik umaknil za tri kilometre. Hoja po tej poti je v meni vzbudila močne občutke o ranljivosti Zemlje v njenem sedanjem stanju in zame je bilo to hudo soočenje z resničnostjo.

Vpliv:

Kaj si se naučila in kako zdaj uporabljaš to znanje?

Naučila sem se, da je alpska regija pravzaprav precej dobro povezana z javnim prevozom. Kjer ni bilo železniških povezav, so bile druge možnosti, kot so avtobusi, metroji, gondole in vzpenjače. Opazila sem razlike med državami glede razpoložljivosti železniških povezav in njihove pogostosti, ravni storitev za stranke in cen vozovnic.

Nikoli prej nisem zares razmišljala o takšnem *hop-on, hop-off* načinu potovanja z vlakom, s katerim bi celo obiskala več držav v enem potovanju. Pri tem me je oviralo razmišljanje, da je to zelo drago in časovno potratno.

Ugotovila sem, da je počasnejši tempo pravzaprav ena najboljših stvari pri trajnostnem potovanju. Izkušnjo je naredilo veliko bolj celostno in res sem se lahko povezala z drugimi popotniki, domačini in naravo. Ker sem potovala z nahrbtnikom in šotorom, sem se počutila še bližje naravi.

Poleg tega antropogene podnebne spremembe že povzročajo velike spremembe v alpski regiji, kjer se temperature dvigujejo hitreje, kot je svetovno povprečje. Ledeniki in permafrost se talijo hitreje, povečujeta se moč in pogostost neviht, intenzivnejša je erozija tal.

Mislím, da bo alpsko okolje zaradi naraščajočih globalnih temperatur v prihodnosti še bolj privlačilo ljudi kot danes, saj bo tam (relativno gledano) še vedno hladneje kot v okoliških nižinah. Čeprav bodo zimske dejavnosti v Alpah postale precej manj priljubljene, bodo toplejši meseci zagotovo privabili množice turistov. Lokalne turistične

oblasti se morajo že zdaj prilagajati posledicam antropogenih podnebnih sprememb, na primer z uporabo smučarskih žičnic tudi takrat, ko ni snega, za pohodnike, gorske kolesarje itd.

Na lokalni ravni pa lahko povem, da sem v občini Komenda, kjer živim, od začetka leta 2024 del Strateške skupine za pripravo Strategije trajnostnega razvoja Občine Komenda do leta 2035.

Slika 7: Koza, Bella Lui, Crans-Montana (Švica) (foto: Nina McQuarrie).

Spoštovala sem naravo in nisem puščala sledi, kjerkoli sem bila. Poleg tega sem odkrila, da ni tako drago, še posebej, če znaš dobro načrtovati. Že razmišljam o naslednjem potovanju po Alpah z vlakom. Veliko sem se naučila o sebi, o alpskem prostoru, njegovi hkratni veličastnosti in krhkosti, o prirojeni dobroti ljudi, ki sem jih srečala po poti, o tem, kaj res potrebujem in kaj je le odvečna teža ...

Potovala sem sama in ugotovila, da mi je to pravzaprav precej všeč. Omogoča mi večjo fleksibilnost, da lahko delam tisto, kar mi v tistem trenutku ustreza. Na ta način spoznam več ljudi, je osvobajajoče, krepi mojo samozavest, je mirno ...

Slika 8: Fiescheralp, Švica (foto: Nina McQuarrie).

Manj je več. Spoznala sem, da mi hitro prehajanje iz ene lokacije na drugo ni tako pomembno kot potovanje v počasnejšem tempu. Tudi lažji nahrbtnik, napolnjen z le nujnimi stvarmi, poskrbi, da je potovanje prijetnejše.

Bi lahko izpostavila kakšen konkreten trenutek, ki ponazarja vpliv projekta?

Dejstvo, da je 150 mladim ljudem omogočeno trajnostno potovanje po Alpah v letu 2023 zaradi tega projekta, je nedvomno dragocen vpliv. Prav tako je bilo v letu 2023 rekordno število prijav, in sicer okoli 550. Pravzaprav je bilo do zdaj (2023) za projekt *Yoalin* 1.875 prijavljenih, od tega je bilo so izbrali 625 udeležencev projekta. To kaže, da je zanimanje veliko in še raste!

Slika 9: Udeleženci zaključnega dogodka v Bernu (oktober 2023) (foto: YOALIN).

Vsi, ki sem jih slišala govoriti o svoji *Yoalin* pustolovščini na zaključnem dogodku v Bernu, so rekli, da je bila neverjetna, mnogi so celo dejali, da jim je spremenila življenje, saj so zdaj začeli pogosteje potovati na ta način, več razmišljati o vplivu posameznika na okolje in se tudi sami bolj aktivno vključili v varovanje narave.

Katere veščine ali znanje si pridobila ali izboljšala s sodelovanjem v projektu?

Spoznala sem se, da je v alpski regiji veliko neverjetnih krajev, ki jih želim obiskati, pa tudi veliko pohodniških poti, ki si jih želim izkusiti. Nekaj sem že imela priložnost izkusiti na kratko, vendar se bom zagotovo vrnila k njim ... Odprl se mi je čisto nov svet priložnosti za počasno potovanje in to relativno blizu doma, kar je neverjetno. Prepričana sem, da mnogi ljudje, ki živijo blizu Alp, še niso spoznali, kako zelo posebna in pomembna je ta gorska veriga – kot vroča točka biotske raznovrstnosti, glavni vir vode za prebivalce alpske regije in širše, prostor, bogat z edinstvenimi kulturami in tradicijami ...

Pohod do razgledne točke največjega ledenika v Evropi, ledenika Aletsch, do ledenika Morteratsch in ogled ledenikov masiva Mont Blanc so me spomnili, kako krhke so in kako hitro se Alpe spreminjajo, od hitrega krčenja ledenikov do izgube in drobljenja habitatov organizmov.

Slika 10: YOALIN izziv – pobiranje smeti (foto: Nina McQuarrie).

Prav tako sem se lotila sem se tudi t. i. izzivov, ki so jih organizatorji projekta *Yoalin* pripravili za udeležence. Ti so me po poti spodbujali k spoznavanju domačinov, manjši uporabi plastike, pobiranju smeti, nakupu lokalne hrane itd.

Kakšno sporočilo bi rada prenesla drugim mladim, ki jih prav tako zanima trajnostni razvoj v Alpah?

Bodite primer spremembe, ki jo želite videti okoli sebe. Vaša dejanja so pomembna in naredijo razliko. Verjemite, da dejanja številnih posameznikov, ki si prizadevajo za boljši svet, ne glede na to, ali so ta dejanja velika ali majhna, resnično ustvarjajo val pozitivnih sprememb.

Ko obiščete spletno stran Cipra ali Cipra profile na družbenih omrežjih, boste videli, da lahko dosežemo veliko dobrih stvari, ko ljudje z enako vizijo za našo skupno prihodnost sodelujejo. Vključite se v svojo lokalno skupnost ali poskusite sodelovati s Cipro ali Cipra mladinskim svetom. To so odlični načini, da vidite resnične življenjske težave, kako se jih rešuje, vaša vključenost in ideje pa so zelo cenjeni.

Nina Sofia McQuarrie
nina.sofia.mcq@gmail.com

MULTIKULTURNI IN BIOTSKO PESTRI DESTINACIJI – MALEZIJA IN SINGAPUR

PODATKI O POTOVANJU

Prepotovana pot: Ljubljana, Kuala Lumpur, Singapur, Johor Bahru, Kuala Lumpur, Cameron Highlands, Penang, Langkawi, Istanbul, Ljubljana

Čas potovanja: 14 dni; junij in julij 2024

Način potovanja: avtobus, letalo, vlak, taksi, čoln

Cena potovanja: pribl. 1200 evrov

DEŽELNA IZKAZNICA – MALEZIJA:

Leg: Jugovzhodna Azija

Glavno mesto: Zvezno ozemlje Kuala Lumpur

Površina: 330.803 km²

Število prebivalcev: 33,94 milijona (2022)

BDP: 407 milijard USD (2022)

Uradni jeziki: malajščina

Valuta: ringgit (RM) (MYR)

DEŽELNA IZKAZNICA – SINGAPUR:

Leg: Jugovzhodna Azija

Glavno mesto: Singapur

Površina: 734,3 km²

Število prebivalcev: 5,637 milijona (2022)

BDP: 466,8 milijarde USD (2022)

Uradni jeziki: malajščina, angleščina, tamilščina, singapurska mandarinščina

Valuta: singapurski dolar (SGD)

Poletje – čas za potovanje

Pravzaprav je bila odločitev za potovanje precej spontana. Če mi ne bi Filip nekega popoldneva napisal, da je kupil letalsko vozovnico za Malezijo, ter me izzivalno vprašal, ali se mu pridružim, verjetno ne bi že teden dni po zadnji ustni maturi potovala slabih 10.000 kilometrov vstran. Res pa je, da me je destinacija, ko jo je že zgolj omenil, precej zamikala, saj dotlej nisem razmišljala o obisku in se mi je zdela prav zaradi svoje morda nekoliko manjše prepoznavnosti v turizmu (kot denimo sosednja Tajska) še toliko bolj zanimiva. Tako sva konec junija, ko sva se že bolj ali manj spočila od napornega maturitetnega meseca, po skupno dvanajstih urah leta, nenaspana ob zgodnji sedmi uri zjutraj pristala na letališču v Kuala Lumpurju. Mesto, ki leži v hriboviti pokrajini ob sotočju rek Kelang in Gombak, na svojo lokacijo namiguje že z imenom, ki v malajščini pomeni »blatno ustje«. Jutro so pospremili prvi žarki na obzorju in v hipu sva bila kljub vidnim podočnjakom polna energije za raziskovanje mesta. Z avtobusom sva se odpeljala z od mesta okoli 60 kilometrov oddaljenega letališča do glavne postaje, nato pa sva se sprehodila po bližnjih botaničnih vrtovih in strnila prve vtise, ki jih nedvomno dodobra opisuje moja večkrat izrečena misel ob fotografiranju: »Vzorčna država socialnih razlik.« In prav zaradi svojih kontrastnostov in raznolikosti v vseh pogledih naju je brez dvoma navdušila.

Slika 1: Malezijska zastava na Penangu (foto: Sara Jemec).

Slika 2: Socialne razlike v Kuala Lumpurju (foto: Sara Jemec).

Sprva sončno popoldne sva preživela na glavnem trgu Merdeka (ki je poznan tudi kot trg osamosvojitve), raziskovala okoliške ulice, obiskala Centralni market, ki še vedno ohranja svoj zgodovinski čar in tradicionalne obrti, vse dokler nama načrtov ni uničila močna nevihta. Preostanek dneva sva bila zato primorana preživeti »pod streho« in raziskovanje nadaljevati naslednji dan.

Pot naju je že zjutraj vodila do kitajskega templja Thean Hou, ki v svoji veličastni in dovršeni arhitekturni zasnovi združuje elemente budizma, konfucijanstva in taoizma. Zaradi svoje nekoliko dvignjene lege pa ponuja tudi lep razgled na mesto.

Slika 3: Tempelj Thean Hou (foto: Sara Jemec).

Pot sva z vlakom, za katerega sva za povratno vozovnico odštela slab evro, nadaljevala do Jam Batu, apnenčastih jam v Gombaku, približno 13 kilometrov severno od glavnega mesta. Številni hindujski templji, med katerimi je najbolj znano svetišče hindujskega boga Murugana, čigar kar 43 metrov visok kip stoji pred templjem, so se nama gotovo v spomin vtisnili še toliko bolj tudi zaradi posrečenih opic, ki so skakljale naokrog in si privoščile vse od kokosov do banan.

Slika 4: Hindujski tempelj pri Jamah Batu (foto: Sara Jemec).

Po vrnitvi s severnega dela mesta pa sva si ogledala še vse, kar nama je prejšnji dan preprečila nevihta. Med najbolj reprezentativnimi lokacijami so gotovo Menara Kuala Lumpur, ki velja za sedmi najvišji stolp na svetu, in Petronasova stolpa, ki sta s 451,9 metri najvišja stolpa dvojčka na svetu in svoj status ohranjata že od leta 1996.

V Singapur!

Ko sva po dvodnevem raziskovanju že precej dobro spoznala Kuala Lumpur, je bil naslednja destinacija, četudi le za tri dni, sosednji Singapur. Zjutraj sva tako poletela do omenjene republike, a že ob bližanju letališču Changi naju je ponovno razžalostilo močno deževje. Po zapleteni in dolgotrajni kontroli potnih listov sva naposled le prispela do terminala, kjer je slavni Jewel, maloprodajni kompleks, katerega osrednji del je najvišji notranji slap na svetu, Rain Vortex, ki je obdan s terasastim gozdom. Na srečo je med potjo z vlakom do mestnega jedra dež že ponehal, tako da sva se lahko brez motečih dežnikov sprehajala po kitajski četrti, kjer sva preživljala dopoldanske ure. Drugo polovico dneva pa je zaznamoval tisti najslikovitejši Singapur, ki ga občudujemo na vseh najbolj znanih fotografijah.

Slika 5: Vzdušje na singapurskih ulicah (foto: Sara Jemec).

Slika 6: Betonska džungla (foto: Sara Jemec).

Drugi dan v Singapurju je bil namenjen ogledovanju botaničnih vrtov ter indijske četrti, v večernih urah pa sva mestno središče ugledata tudi v blišču luči, ki so ustvarile še neverjetnejše vzdušje.

Slika 7: Botanični vrtovi (foto: Sara Jemec).

Slika 8: Blišč nočnega Singapurja (foto: Sara Jemec).

Nazaj v Malezijo in odmik od betonske džungle

Zadnji dan je zaznamoval še daljši jutranji sprehod do avtobusne postaje, od koder sva se odpravila do malezijskega obmejnega mesta, imenovanega Johor Bahru. Prvo mesto, kjer nisva srečala prav nobenega turista, je bilo tudi najina izhodiščna točka za polet proti Kuala Lumpurju, kamor sva prispela pozno zvečer in zato tam tudi prenočila. Pot sva naslednji dan nadaljevala v nekoliko bolj zelene kraje, saj sva se z avtobusom po petih urah vožnje pripeljala do Cameron Highlands, destinacije, ki nama je postregla s plantažami čaja, jagod, bujnimi gozdovi in slapovi.

Slika 9: Plantaže čaja Boh (foto: Sara Jemec).

Pot na Penang

Po dveh dneh raziskovanja sva se odpravila do svoje predzadnje destinacije, otoka Penang. Pot do tja zaradi okvare avtobusa in čakanja nadomestnega ob avtocesti sicer ni bila prav prijetna, nama je pa ostalo celo popoldne, ki sva ga lahko preživela

na ulicah George Towna, ki s svojo raznolikostjo nedvomno očara vsakogar. Naslednje jutro sva se odpravila do budističnega templja Kek Lok Si, ki pa je z veličastnimi podobami Bude in čudovitimi skulpturami ter stenskimi poslikavami očitno stičišče mahajanskega budizma in tradicionalnih kitajskih obredov.

Slika 10: Tempelj Kek Lok Si (foto: Sara Jemec).

Popoldne sva vse do večera preživljala na t. i. Hribu Penang, ki je izjemnega pomena kot tipsko območje številnih malezijskih rastlinskih vrst. Gre namreč za areal z bogato biotsko raznovrstnostjo in velikim številom endemičnih vrst, od katerih so nekatere tako redke, da je njihov obstoj ogrožen. Hribovito območje, neokrnjeni deževni gozd, bujna flora, ogromni granitni balvani in prečudoviti razgledi pa so izkušnjo vzpona z vzpenjačo in pohodniškega spusta še dodatno oplemenitili.

Slika 11: Pogled ob spustu s Hriba Penang (foto: Sara Jemec).

Penanga nisva mogla zapustiti, ne da bi se odpravila v narodni park Penang Taman Negara, ki je s 23 kvadratnimi kilometri površine na severozahodnem delu otoka v Teluk Bahangu

sicer najmanjši narodni park v Maleziji. Kljub svoji majhnosti pa se ponaša z nekaterimi najlepšimi plažami na otoku, do katerih sva prišla s slabo uro in pol dolgim raziskovanjem po džungli, kjer sva srečala tudi nekaj divjih živali. V narodnem parku je tudi meromiktično jezero, katerega posebnost so plasti slane in sladke vode, ki se med seboj ne mešajo. Pojav je redek, saj naj bi obstajali le trije primeri v Aziji in eden v Maleziji.

Slika 12: Meromiktično jezero v narodnem parku (foto: Sara Jemec).

Let na zadnjo destinacijo – na Langkawi

Na otok, kjer sicer nimajo vzpostavljenega javnega prevoza, sva prispela ravno ob čudovitem sončnem zahodu, zato sva se bila primorana do precej oddaljene nastanitve odpeljati s taksijem. Naslednja in obenem tudi zadnja dva dni svojega skupnega potovanja sva posvetila organiziranima turama s čolnom, da sva si lahko ogledala kar največ naravnih znamenitosti v okolici. Vožnji je zaznamoval izjemen tropski kras, ki sva ga oba videla prvič, ter obilo mangrov, na katerih sva lahko nemalokrat uzrla tudi divje opice.

Slika 13: Tropski kras (foto: Sara Jemec).

Slika 14: Mangrove (foto: Sara Jemec).

Tudi zadnji dan sva začela že zgodaj zjutraj in se odpravila na še zadnje doživetje tega potovanja. Pravzaprav je bilo res kar doživetje, saj nama bo tudi precej divja vožnja s čolnom, na trenutke bi lahko rekli, da že skoraj prežeta z malo strahu, gotovo še dolgo ostala v spominu.

Slika 15: Tropska plaža (foto: Sara Jemec).

Po vrnitvi na otok sva zadnjo prosto uro preživela na plaži Cenang, nato pa se po kosilu odpravila do letališča. Let do Kuala Lumpurja je na srečo potekal brez zapletov in zamud. Mene je do odhoda v Istanbul, kjer sem pred vrnitvijo v Ljubljano preživela še tri dni, ločilo le nekaj ur, Filipa pa do leta v Kuching na Borneu še ura manj. Najina skupna pot po Maleziji se je bližala koncu, zato je sledilo le še sklepno dejanje – objela sva se v slovo in si zaželela srečno pot. Potovanje pa brez dvoma ostaja nepozabna izkušnja, s katero sva lahko resnično spoznala tako naravno kot družbeno pestrost Jugovzhodne Azije, kot najina prva tako oddaljena destinacija pa je bila to tudi odlična popotnica za nadaljnje raziskovanje sveta.

Sara Jemec
sara.jemec25@gmail.com

VRHUNSKA OPREMA ZA HRIBOLAZCE

Izveček

Slovenci smo narod, prepoznaven po svojih odpravah v hribe, osvojitve najvišjega vrha na ozemlju naše države je celo pogoj, da se lahko imenujemo »Slovenci«. Raziskave pa kažejo, da večina planincev za to dejavnost izbere napačno opremo. Treba je podati jasnejša navodila, s čimer se lahko v večji meri izognemo gorskim nesrečam.

Ključne besede: hribolazci, obutev, oblačila, oprema.

Uvod

Vsak Slovenec se je že kdaj podal v hribe. Nekateri se tja odpravljajo iskat mir, drugi dih jemajoče razglede in čudovite vsebine za Instagram, tretji z vzponi premagujejo svoje strahove pred višino in utesnjenostjo, nekateri si kot cilj zadajo tudi Triglav in dokazovanje slovenstva. To je seveda povsem razumljivo in spodbudno. V vsakem primeru pa se je treba zavedati pomena primerne opreme na taki poti.

Muca copatarica je najboljša čevljarka

Pred odpravo na višje nadmorske višine je ključna izbira primerne obutve. Ta nam mora zagotavljati udobje in nas ne sme žuliti. Zato je najbolje, da izberemo tako obutev, ki smo jo vajeni nositi tudi sicer v prostem času ali ob drugih priložnostih (1). V dosedanjih anketah, ki smo jih izvedli med študenti, smo ugotovili, da večina na odpravah v gore obuje gozdarje. Z vidika udobja je ta vrsta čevljev absolutno odsvetovana. Gozdarji so masivni in pogosto ob prvi nošnji nogo tako ožulijo, da je težko nadaljevati pot. Za otroke, ki jim noga še raste in potrebujejo nove gozdarje skoraj vsako leto, so ti čevlji tudi s finančnega vidika neprimerni. Noga se nam v teh čevljih hudo poti, kar poleg neprijetnega vonja slabo vpliva tudi na zdravje nohtov na nogah (2).

Kot prvo rešitev navajam **šlape**. To so natikači, večinoma izbiramo gumijaste zaradi boljšega oprijema. Te čevlje uporabljamo vsakodnevno, zato je noga nanje privajena. Sploh v zadnjih letih je to zelo trendovska izbira, kombiniramo pa jo

lahko tudi z nogavicami. Debel podplat nas ščiti pred ostrimi kamni na poti.

Druga rešitev so **salonarji**. Za to rešitev se odločajo predvsem ženske, majhen porast beležimo tudi pri moških. Pri salonarjih moramo biti pozorni na peto. Salonarji močno zmanjšajo površino našega podplata, zato se lažje izognemo morebitnim velikim kamnom na poti. Če izberemo salonarje z dovolj debelo (po možnosti polno peto), pa imamo večji občutek stabilnosti. Ali izberemo odprte ali zaprte salonarje, je odvisno predvsem od letnega časa. Predvsem poleti je koristno, da se nam noga zračni. Ko se dvigamo od vznožja hriba, opazujemo svoj cilj – priti čim višje. S salonarji pa poskrbimo, da smo zmeraj še nekaj centimetrov višje.

Tretja ustrezna izbira obutve so **plavutke**. Čeprav se zdi nenavadno, saj te običajno obujemo za plavanje v morju, se moramo zavedati, da so tudi v visokogorju številna vodna telesa z zelo čisto vodo, zato si ne smemo braniti v njih tudi zaplavati. Plavutke so narejene tako, da z njimi lažje potiskamo vodo. Tudi v visokogorskem svetu je zelo koristno, da imamo opremo, ki nam omogoča večji odziv (3).

Sliki 1 in 2: Primeri dobre prakse – šlapi, salonarji in plavutke (foto: Karol Atys).

v hribe s cesarjevimi novimimi oblačili

Tudi pri oblačilih se pojavlja trend nošenja neprimerne opreme. 85 odstotkov študentov je v raziskavi odgovorilo, da za v hribe izberejo športne hlače, kratko majico in jakno, pozimi pa tudi bundo. Vse naštetu je z vidika varnosti in udobja seveda odsvetovano (2).

Saj je res, pa ni!

Ustrezna izbira oblačil za hribolazce so **kopalke**. V visokogorju nas lahko pogosto preseneti dež, ki povzroči veliko nevšečnosti z zavarovanjem opreme pred dežjem. Kopalke so tako preprosta rešitev, saj nimamo nobenih sitnosti, če se zmočijo. Ko začne deževati, tako nimamo skrbi s pokrivanjem in iskanjem zavetja, ampak lahko brezskrbno nadaljujemo svojo pot.

Odločimo se lahko tudi za drznejšo možnost in se v gore odpravimo v **formalnih oblačilih**. To sta lahko obleka, suknič, dodamo lahko tudi kravato. Stopnja formalnosti je odvisna od počutja, ključno pa je, da se v svojih oblačilih počutimo samozavestni. Ta rešitev je še posebej primerna za tiste, ki z odpravo v hribe premagujejo strah pred višino, ali iščejo pomiritev zaradi osebnih težav. S formalnimi oblačili boste med pohodniki vzbudili občutek odločnosti, kar vam bo dajalo še dodaten zagon in boste lažje prispeli na cilj.

Za vse, ki na pohodih sanjarimo predvsem o odmorih za malico, predlagamo **predpasnik**. S predpasnikom bomo lažje premagali neprestane misli na malico, ko pa si bomo želeli pripraviti obrok, bomo že primerno opravljeni. Vnos zadostne količine kalorij je zelo pomemben za ustrezno delovanje telesa ob naporih v hribih (4).

Sliki 3 in 4: Primera dobre prakse – formalna oblačila in žar mojster (foto: Karol Atys).

V ENI ROKI NOSIM brisačo V DRUGI ROKI plastično vrečko

Seveda je poleg oblačil in obutve treba razmisliti tudi o drugi opremi. Študentje v raziskavi navajajo,

da v gore vzamejo nahrbtnik, naglavno svetilko, rokavice, naglavno pokrivalo za sončne dni, pelerino in pokrivalo za nahrbtnik (2, 5).

Vsi vemo, da je planet Zemlja del širšega vesolja, zato je smiselno za primerno dodatno opremo pogledati tudi izven meja našega ozračja. Štoparski vodnik po Galaksiji pravi: »Brisača /.../ je takole približno naj – naj najkoristnejša stvar, ki si jo /.../ popotnik lahko omisli.« Pri tem omenja njeno praktično vrednost, saj lahko greje, ko se vanjo ovijemo, ščiti pred močnimi sončnimi žarki, lahko služi kot podlaga, na katero se uležemo in se sončimo, ali na njej pripravimo piknik. Uporabna je tudi kot jadro na splavu, s katerim se lahko spustimo preko visokogorskih jezer (6).

Plastična vrečka je odlična rešitev, če se v gore odpravljamo ob napovedi dežja. S tem nam ne bo treba skrbeti, kako zaščititi morebitno opremo, ki jo imamo s sabo, saj plastika ščiti pred vodo. Poleg tega bo razbremenila naša ramena, saj je precej lažja od težkih nahrbtnikov, ki običajno povzročajo hudo bolečino v hrbtu.

Naglavno pokrivalo je seveda ključnega pomena predvsem v vročih dneh, ko pripeka sonce. Zelo je pomembna izbira primerne pokrivala. Kot predlog lahko ponudimo stožčast klobuk, ki se pri visokih nadmorskih višinah, nad pasom listnatega in mešanega gozda, sklada z obliko tamkajšnjega rastlinstva. Spominja nas tudi na goro, na katero se odpravljamo, s tem pa jasno opredelimo in drugim hribolazcem pokažemo, kaj je cilj naše odprave (5).

Sliki 5 in 6: Primer dobre prakse – brisača, plastična vrečka in stožčast klobuk (foto: Karol Atys).

Zaključek

Pri načrtovanju hribolazne opreme vidimo še veliko možnosti za izboljšave. Predvsem se nam zdi pomembno, da se problematika neprimerne opreme pri pristožni dejavnosti predstavi v izobraževalnem okolju in da se za poučevanje o tej temi zbere primerna literatura. V ta namen je nastal tudi ta članek.

Tuna Rak
tuna.rak@gmail.com

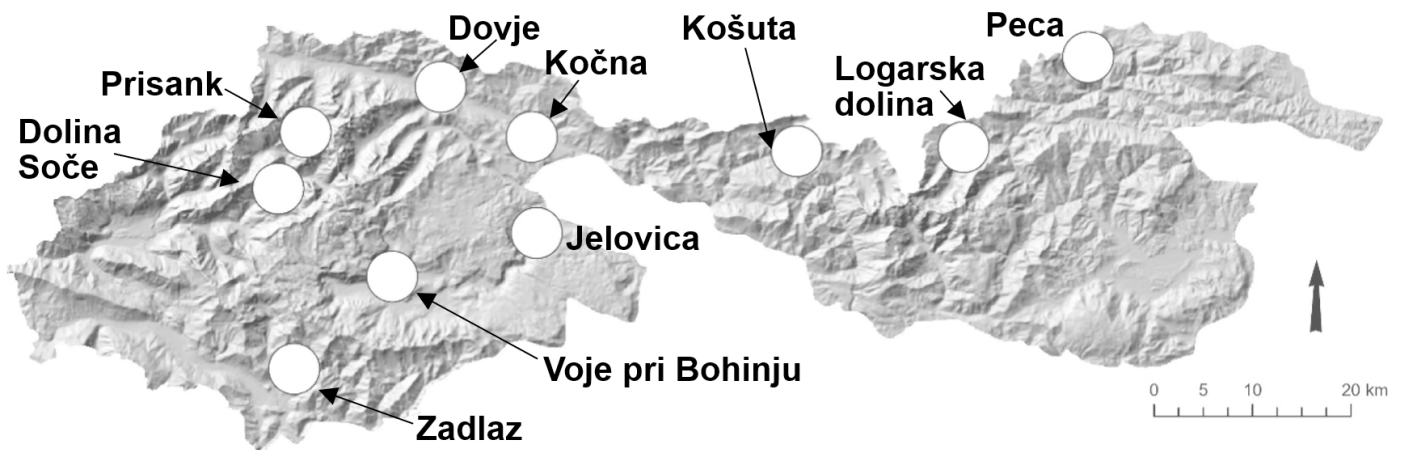
* članek je namenjen zabavi, zato vsi viri niso resnični. Nastal je na podlagi idej z zabave na kongresu s temo »najslabše opremljeni planinec«.

VIRI IN LITERATURA

- (1) Udeleženc, P., 2024 EMRC je najbolj kul kongres. Ljubljana: Društvo mladih geografov Slovenije, str. 10–35.
- (2) Amater, H., 2023. Raziskava: Kako ne iti v hribe. Lendava: Društvo ravnine, str. 40–55.
- (3) Copararica, M., 1950. Zakrpam copate. Tržič: samozaložba Muca Copatarica.
- (4) Cesar, O., 2019. Nova oblačila. Celje: Zavod Barbare Celjske.
- (5) Kekec, G., 2005. Piščalka in ovčice, pa gremo na planince. Kranjska Gora: Kekčeva rojstna hiša.
- (6) Douglas, A., 2019. Štoparski vodnik po galaksiji. 2. izdaja, 3. natis. Maribor: Pivec, str. 25.

NEKOČ, NEKJE ...

V gorskem svetu Slovenije so se rodili številni poganski miti in legende. Povezani so s procesi in oblikami v naravi, nekateri pa so tako močno zakoreninjeni v našo zavest, da so se po njih ohranila poimenovanja. Primeri teh pradavnih zgodb so zbrani spodaj, vendar so izpuščena imena krajev. Poskusi jih povezati z dogajalnimi prostori na zemljevidu alpskih pokrajin. V prazen krog na zemljevidu vpiši številko pripadajočega mita ali legende.

1. Globoko pod zemljo, v bližini vasi, je nekoč živel zmaj, ki je čuval ogromno zlata. Nekega dne ga je začel boleti zob in odpravil se je k velikanu Brdavsus. Ta mu je zob izpulil z velikimi kleščami in zmaj ga je bogato pogostil v svojem bivališču. Zob pa se je med tem začel kotaliti proti dolini in se blizu jezera postavil pokonci. Še danes stoji tam, dobil pa je ime **Babji zob** (Zmajev zob).

2. **Ajdovska deklica** je bila velikanka dobrega srca, vsem planincem je zmeraj pomagala, da so našli varno pot na goro in nazaj v dolino. V zahvalo so ji pod goro puščali hrano in pijačo. Bila je tudi sojenica in nekega dne je novorojenčku prerokovala, da bo ustrelil Zlatoroga, za kar so jo sestre kaznovale in je okamnela, še danes pa strmi proti dolini pod goro.

3. **Zlatorog** je za bele gorske žene vodil koze, ki so se pasle na strmini nad dolino. Te so ga zavarovale in če bi Zlatoroga kdo ustrelil, bi mu iz rane zrasla triglavska roža in ob zaužitju le enega njenih cvetov, bi Zlatorog ozdravel. Mlademu lovcu iz doline, ki je bil zaradi krčmarjeve hčerke, ki si je zaželela gorske rože, razočaran v ljubezni, je uspelo ustreliti Zlatoroga in svarilo belih žena se je uresničilo. Zlatorog je ozdravel in porinil lovca preko pečine. Njegovo truplo je naslednjo pomlad našla njegova nesojena ljubezen s šopkom triglavskih rož v roki.

4. Ob vznožju gore sta živela kovač in lovec. Kovač je sekal drevje in lovec ga je opozoril, da zaradi tega živali odhajajo iz gozda in nima kaj loviti. Kovaču je dal petelina in mu naročil, naj zanj skrbi. Kovač se je veselil, kako bo petelina izkoristil za kosilo ob svojem godu, vendar je ta, ko je dovolj zrasel, odletel na goro in tam znesel jajce. Iz jajca se je zvalil zmaj in se v strahu pred lovci zaril pod zemljo. Nekega dne se je uprl ob skalno pečino in gora je počila. Skalni vrh Košute se je odlomil in zgrmel v dolino ter porušil kovačijo. Ta skala se še danes imenuje **skala Zmajevka**.

5. **Kralj Matjaž** je bil dober in pošten kralj in v času njegovega vladanja niso poznali drugega denarja kot zlato. Legenda pravi, da še zmeraj počiva v jami pod goro in ko se bo njegova brada devetkrat ovila okoli mize, na katero je naslonjen, se bo kralj zbudil in znova prinesel na svet bogastvo in srečo.

6. **Žalžene** so bile izkušene in modre in so rade pomagale kmetom. Govorčevemu dedu je žalžena svetovala, naj še isti dan v vetru in mrazu poseje bob. Čeprav so se mu vsi smejali, je to storil in imel obilno letino. Namesto v strokih je bob zorel v steblih.

7. Graščaki mogočne rodbine so pripravili lov in kmetje so morali zaganjati živali. Grajska hči, ki je stala na vrhu skale, je opazovala kmeta, ki se je boril z divjo zverjo, in čeprav je imela v roki orožje, ga ni rešila. Bila je kaznovana in je na mestu okamnela. Še danes stoji na tem mestu, nadedli pa so ji ime **Poljanska baba**. Čakati bo morala, da devetkrat posekajo smreke na bližnji planoti, preden se bo rodil fant, ki jo bo rešil.

8. Ko so domačini gradili most, je nekdo vsak dan ponoči porušil vse, kar so čez dan zgradili. Nekega dne je domačin zaklel: »Hudič naj dela ta most!« in hudič se je res lotil dela, a je v zameno zahteval prvo dušo, ki bo šla čez most. Domačin pa je bil domiseln in je s seboj vzela psa in kost. Kost je vrgel na drugo stran mosta in pes je stekel za njo. Tako je hudič dobil pasjo dušo in se hudo razjezil. Podrl je ograjo, most pa stoji še danes in se imenuje **Hudičev most**.

9. V jami nad reko je nekoč živela **divja/duga baba**, ki je domačinom pogosto dajala pametne nasvete. Ko je opazila človeka, ki se je bližal reki, je stekla do njega in mu ukazala, naj si jo naloži na rame in jo prinese nazaj na njen breg. Tako si je popotnik pridobil pravico, da si je ogledal korita reke.

10. V gorah okoli doline so živeli **škratje**. Pastir iz doline je šel enemu od škratov pošteno na živce, zato mu je ta zmeraj nagajal. Nekega dne mu je ugasnil ogenj, ki ga je pastir zakuril, in ta se je razjezil. Udaril je škrate, ta pa je pred njim bežal. Vprašal je pastirja, kako mu je ime, da ga lahko zatoži, pastir pa mu je odgovoril: »Sam«. Ko se je škrat vrnil na goro, je začel drugim škratom vpiti, da ga je nekdo pretepel, in ko so ga vprašali, kdo je to bil, je rekel »Sam«, oni pa so mu odgovorili: »Če si se pa sam udaril, nič hudega! Malo popihaj, bo že minilo.«

Vsi memi so delo študentov različnih Egea entitet.

WHO WORE IT BETTER?

When the presentation slide with the GOAT kekec says slovakia with the slovenian flag in the back:

When you hear that you are going to Bled

When you realize you are not going to the lake and eat kremšnita

When people tell you to go to the wolf-room but it's actually a gold-jackal

Slovenians being afraid of the bears

also Slovenians feeding the bears

[visible confusion]

When the weather once again is pretty shitty during an event in Slovenia:

There is nothing we can do...

EGEAns when they see a Slovenian on the big screen

Kekec after 2 weeks in Serbia:

Is this Kekec

IZDAJO SO OMOGOČILI

GEOmix, Glasilo Društva mladih geografov Slovenije, letnik 31, številka 1, september 2024

ISSN: 1580-6987

E-pošta: geomix@dmgs.si

Naslov: DMGS – GEOmix, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

Odgovorna urednica: Tina Raj

Uredniški odbor: Anita Bevc, Klemen Baronik, Larisa Kosi, Matej Knez, Rachela Škrinjar, Sara Jemec, Tadej Kapun, Taja Ivanc, Tara Jakopič Stojc, Tina Raj

Lektoriranje: Ana Marija Jevšenak, Anita Bevc, Manca Lesjak, Mihaela Modic, Tina Raj, Petra Vrbic, Vita Avguštinčič

Oblikovanje in grafični prelom: Klemen Baronik

Avtorji besedil: Anita Bevc, Irena Bogataj, Klemen Baronik, Tina Raj, Tadej Kapun, Rebeka Slak, Iris Rebula, Anita Kunšič, Tia Balas,

Anamarija Verček, Nina Sofia McQuerrie, Taja Ivanc, Klemen Kožuh, Andrej Pavlin, Stefanie Koehler, Max Buchhart, David Verges, Matej Ogrin, Michal Purta, Jennifer Sadowska, Matic Levstek, Franziska Bertold, Jan Jurkiewicz, Bartosz Pietrak, Rachela Škrinjar, Sara Jemec, Domen Pintarič, Nejc Kukovec, Urška Borko, Tamara Feher, Klemen Bedök, Job Stopar, Katja Levstek, Manca Bohinec, Tara Jakopič Stojc, Marko Zelenjak, Lovro Jecl, Ajda Miklavčič, Larisa Kosi, Matej Knez, Tim Gregorčič

Fotografija na naslovnici: Nina Pušnik

Fotografija sredice: Taja Ivanc

Tisk: Prima d. o. o.

Naklada: 200 izvodov

Prispevki v GEOmixu niso honorirani. Če želijo avtorji prispevkov članek objaviti v drugi publikaciji, naj se pred tem posvetujejo z uredništvom GEOmixa.

Navodila za pisanje člankov in GEOmix v digitalni obliki lahko najdete na spletnem naslovu: <http://www.dmgs.si/geomix/>.

Stol (foto: Miha Zajc).

Jalovec (foto: Urh Nagode).

Razgledi na poti do Krna (foto: Rachela Škrinjar).

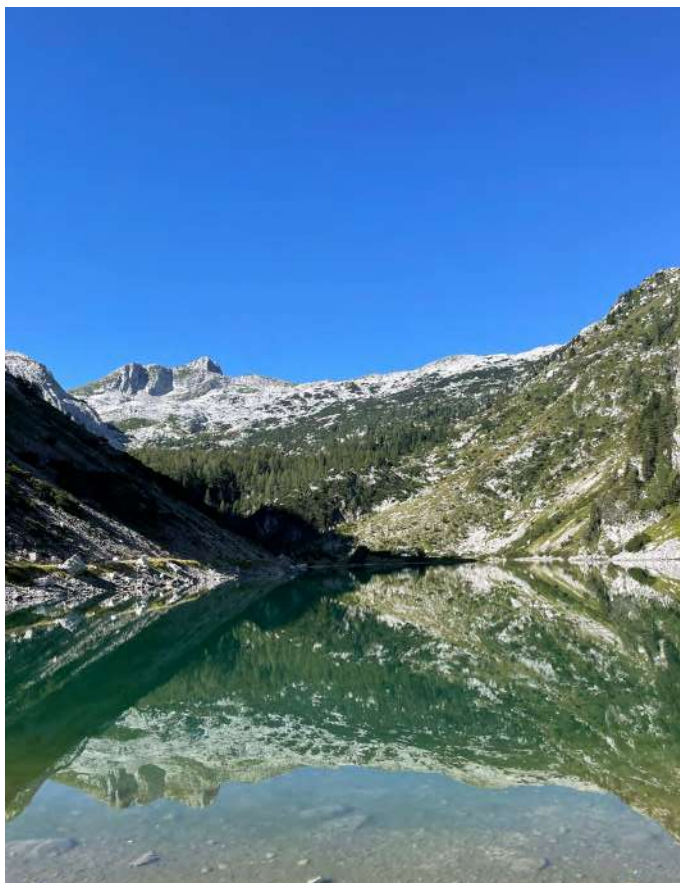
Špikova skupina (foto: Manja Jakopič).

Na poti do Planjave (foto: Rachela Škrinjar).

Na poti z Mangarta (foto: Miha Zajc).

Krnsko jezero (foto: Mateja Brolih).

Jezero v Lužnici (foto: Rachela Škrinjar).

Jezersko (foto: Larisa Črešnovar).

Matterhorn, Švica (foto: Taja Ivanc).

Lago di Sorapis (foto: Tara Jakopič Stojc).

Masiv nad Alta Badio (foto: Job Stopar).